Marksizm-Leninizmin Küçük Kitaplığı

LENİNİZM

PROLETARYANIN BÜYÜK ÖĞRETMENLERİNİN ESERLERİNDEN DERLENMİŞTİR

LENİNİZM NEDİR?

Tanımı / Kökeni / Gelişmesi / Yöntem ve Teori

1. DEFTER



inter
yayınları

LENİNİZM NEDİR?

LENİNİZM NEDİR?

İNTER YAYINLARI

Bu kitap, 1935'te Moskova-Leningrad'daki SSCB'ndeki Yabancı İşçiler Yayınevi Kooperatifi tarafından yayınlanan orijinal Almanca baskının Batı Almanya, Kiel, Rotfront Verlag tarafından yapılan tıpkıbasımından Türkçeye çevrilmiştir.

Türkçeye çevirirken, orijinaldeki olası çeviri hatalarını ortadan kaldırmak için, kitapta geçen pasajlar, Lenin ve Stalin'in daha sonra yayınlanan otorize edilmiş eserleriyle karşılaştırılmıştır.

Temmuz 1990.

Baskı : Teknografik Matbaacılık A.Ş.
Kapak Baskı : Anka Ofset
Kapak : İNTER Grafik - Tasarım
Dizgi : Platin Dizgi

İNTER YAYINLARI
Babıali Cad. No: 14/3
Cağaloğlu - İSTANBUL

LENİNİZM

OKULLAR VE KENDİ KENDİNE ÖĞRENİM İÇİN
DERS DEFTERLERİ

Proletaryanın büyük öğretmenlerinin
eserlerinden derlenmiştir.

---

1. DEFTER

LENİNİZM NEDİR?

1935

SSCB'NDEKİ YABANCI İŞÇİLER YAYINEVİ
KOOPERATİFİ / MOSKOVA - LENİNGRAD

Çeviren :
İSMAİL YARKIN

İÇİNDEKİLER

YAYINEVİNİN ÖNSÖZÜ
LENİNİZM, EMPERYALİZM ve PROLETER DEVRİMİ ÇAĞININ MARKSİZMİDİR
I- LENİNİZMİN TANIMI VE LENİNİZMDE EN ÖNEMLİ ŞEY 15-27
1- Leninizm Üzerine Stalin Yoldaş 15
2- Marksizm-Leninizmin Birliği 17
3- Karl Marx'ın Öğretisinin Tarihsel Yazgıları 18
4- Leninizmin Tanımının Oportünist Tahrifatına Karşı Partinin Mücadelesi 22
A- Leninizmin Uluslararası Karakterinin Reddine Karşı Partinin Mücadelesi 22
B- Leninizmi, Savaş Öncesi "Eski" Leninizm ve Savaş Sonrası "Yeni" Leninizm Olarak Ayırma Troçkist "Teori"sinin Teşhiri 24
5- Marksizm-Leninizmde Özsel Olan Şey 26
A- Marksizmde Tayin Edici Olan Şey Üzerine Lenin 26
B- Leninizmde Özsel olan 26

II- LENİNİZMİN TARİHSEL KÖKLERİ 28-43
1- Leninizmin Tarihsel Kökleri Üzerine Stalin Yoldaş.. 28
2- Leninizmin Ortaya Çıkışının Uluslararası Koşulları 35
A- Emperyalizm, Sosyalist Devrimin Arifesi 35
B- Emperyalizm, Proletaryanın Devrim Ölüm-Kalım Savaşlarının Olgunlaşması Çağı 36
3- Rusya, Leninizmin Olacağı Proleter Devrimin Teori ve Taktiğinin Doğum Yeri 38
A- Rusya'da Emperyalizmin Özellikleri 38
B- Rusya'da Sınıf Mücadelesinin Özellikleri ve Devrimin Kaçınılmazlığı 39
C- Marksizmin Tunçtan Temeli Üzerinde Bolşevizmin Ortaya Çıkışı ve Bolşevizmin Siyasal Deneyiminin Uluslararası Anlamı 42

III- LENİNİZM, MARKSİZMİN GELİŞMESİNDE YENİ BİR AŞAMA 43-51
1- Lenin'in Marksizmin Gelişmesine Getirdiği Yenilik Üzerine Stalin Yoldaş 43

2- Marksizmin, Lenin Tarafından Yeni Tarihsel Deneyim Temelinde Geliştirilmesi 49

IV- LENİNİZMİN STALİN YOLDAŞ TARAFINDAN DAHA DA GELİŞTİRİLMESİ 51-58
1- Stalin, Lenin'in Mücadele Arkadaşı ve Öğretilerinin Sürdürücüsü 51
2- Leninizmin Stalin Yoldaş Tarafından Daha da Geliştirilmesi ve Somutlaştırılması 54
3- Dünya Proletaryasının Önderi Stalin 56

YÖNTEM VE TEORİ

I- LENİNİZMİN YÖNTEMİNİN TEMELLERİ VE ÖZÜ 61-119
1- Leninizmin Yöntemi, II. Enternasyonal'in Teorisi ve Yöntemiyle Uzlaşmaz Düşmanlık İçindedir 61
2- Leninizmin Yönteminin Temel Özellikleri ve II. Enternasyonal'in Dogmalarının Teşhiri 63
3- Leninizmin Devrimci Yönteminin Tayin Edici Özelliği Olarak Teori ve Pratiğin Birliği 68
A- Teori ve Pratiğin Birliği 68
B- Marksizmde Sınıf Mücadelesi Teorisinin Pratiğinden Ayrılamazlığı 71
C- Komünizm İçin Mücadele Etmeden Komünist Teoriye Gerçekten Hakim Olmak Olanaksızdır 77
4- Siyasetin Şiarlara Bakarak Değil, Eylemlere Bakarak Sınanması 78
A- Partilerin ve Önderlerin Açıklamalarına Bakarak Değil, Eylemlerine Bakarak Sınanması 78
B- II. Enternasyonal'in Yöntemi: Lafta "Radikalizm", Eylemde Burjuvazinin Savunulması 81
C- Komünist Enternasyonal Saflarında Söz ve Eylem Arasındaki Her Ayrılık Tezahürünün Teşhiri ve Kökünün Kazınması 84
5- Tüm Parti Çalışmasının Kitleleri Devrimci Mücadele İçin Eğitme ve Hazırlama Ruhuyla Yeniden Düzenlenmesi 88
A- Komintern'in Parti Çalışmasının Yeniden Düzenlenmesinin En Önemli İlkeleri Üzerine Lenin 88
B- 1905 Devrimi Koşullarında Parti Çalışmasının

Yeniden Düzenlenmesi 91
C- Parti Çalışmasının Yeniden Düzenlenmesi ve 1917 Devrimi Koşullarında Yeni Tip Bir Parti İçin Mücadelenin Görevleri 99
6- Proleter Partinin Özeleştirisi, Kendi Hataları Temelinde Eğitilmesi ve Eğitimi 102
A- Partinin Kadrolarının ve İşçi Sınıfının Eğitilmesinde Bolşevik Yöntem Olarak Özeleştiri 102
B- Özeleştirinin Anlamı Üzerine Marx ve Engels 108
C- Özeleştiri Üzerine Lenin 109
D- Kitlelerin Kendi Deneyimleri, Kendi Hataları Temelinde Eğitilmeleri 111
E- Parti Saflarında Eleştirinin Koşulları 113
F- Yanılgıların Zamanında Ortaya Çıkarılması, Bolşevik Önderliğin En Önemli İlkesidir..... 114
G- Özeleştirinin Sağ Opürtünist Çarpıtmasının Teşhiri 117

II- TEORİ 119-142
1- Proletaryanın Sınıf Mücadelesinde Teorinin Rolü 119
A- Proletaryanın Sınıf Mücadelesinde Teorinin Önemi Üzerine Stalin Yoldaş 119
B- Devrimci Teori Olmadan Devrimci Eylem Olamaz 121
C- İşçi Sınıfının Mücadelesinin Üç Biçimi Üzerine Engels 123
2- Kendiliğindenlik Teorisinin Eleştirisi 126
A- İşçi Hareketinde Kendiliğindenlik ve Bilinçlilik 126
B- Hareketin Kendiliğindenliği, Onu Burjuva İdeolojisine Boyun Eğmeye Götürür 131
C- Kendiliğindenlik "Teorisi"nin Eleştirisi ya da Harekette Öncünün Rolü 134
3- Marksizm Bir Dogma Değil, Bir Eylem Kılavuzudur .. 136
A- Tarihsel Koşulların Değişmesiyle Bağıntı İçinde Marksizmin Gelişmesi 136
B- Materyalizmin Aktif ve Tarafgir Karakteri 140
4- Sosyalist İnşanın Zaferi Uğruna Mücadelede Marksist-Leninist Teorinin Önemi Üzerine Stalin Yoldaş 141

YAYINEVİNİN ÖNSÖZÜ

Leninizmin, "emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmi"nin teori ve pratiğinin tam ve çok yönlü kavranışı, ancak Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in eserlerinin, işçi sınıfının devrimci mücadelesinin günlük pratiği ile sıkı ilişki içinde sistemli olarak incelenmesiyle kazanılabilir. Proletaryanın büyük teorisyenleri ve önderleri olan Marx, Engels ve Lenin, öğrenenler için, öğretilerinin genel hatlarını hızla kavramalarını kolaylaştırabilecek bir kitapta toplanmış böyle toplu bir açıklama bırakmamışlardır. Hem işçi üniversitelerine, akşam okullarına ve siyasal çevrelere katılan dinleyiciler hem de Marksizm-Leninizmi kendi kendine incelemeye çalışanlar, Marksizm-Leninizme böyle toparlayıcı bir giriş için, mutlaka J. Stalin'in Moskova Sverdlov Üniversitesi'ndeki klasik konferanslarını, "Leninizmin Temelleri"ni ele almalıdır.

Marksizm-Leninizm alanında eğitim çalışmasının uzun yıllar boyu deneyimi, pratiği ve gereksinimleri temelinde bu derslerden de yararlanarak elinizdeki eser ortaya çıkmıştır. J. Stalin'in konferanslarının konularına göre sınıflandırılmış olan eser, Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in eserlerinden ya da konuşma, mektup ve notlarından en önemli alıntıları içermektedir. Alman okuyucuya, özellikle Leninizm öğrencisine, bu öğretinin toplu bir tablosunu sunmak için uygundur ve Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in eserlerini sistematik ve derinlemesine incelemeye geçmelerine yardımcı olacaktır. Almanca baskı, Alman okuyucu için zorunlu görülen önemsiz birkaç değişiklik hariç, V. Bystryanski ve M. Mişin'in redaksiyonu altında derlenen "Leninizm" derlemesinin Rusça baskısına uygundur. Bazı bölümlerde, daha doğrusu burada yayınlanan tek tek kitaplarda (örneğin 2., 5., 6. ve 8. defterlerde), Rusça baskıdan farklı olarak, gerek Sovyetler Birliği'ndeki Alman bölgeleri okuyucularının ve gerek SSCB'de yaşayan yabancı işçilerin ve uzmanların özel eğitim gereksinimlerini gözönüne alan ve işçi hareketinin proleter devrimi öncesindeki mücadele dönemine ilişkin so-

runlarını ayrıntılı olarak inceleyen bazı açıklamalar yapılmıştır. Konuşma, mektup ve notlardan yapılan alıntılarda aslî tutanak ya da elyazması biçimlerine sadık kalınmıştır.

Almanca baskı, onu okuyucuya çabuk ve kolayca ulaştırmak amacıyla tek tek defterler halinde ve şu sıra ile yayınlanacaktır:

1 - Leninizm Nedir?

2 - Proleter Devrimin Teorisi

3 - Proletarya Diktatörlüğü

4 - Sosyalist İnşanın Zaferi Uğruna Mücadele

5 - Tarım ve Köylü Sorunu

6 - Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu

7 - Proleter Devrimin Stratejisi ve Taktiği

8 - Proletarya Partisi Öğretisi

Bu kitapların tek tek basımından sonra bütün eser iki ciltte toplanacaktır.

Bu baskının ve aynı zamanda Rusça baskının eğitim pratiğinin deneyimlerine dayanarak ve sosyalist inşanın ve proleter kurtuluş mücadelesinin daha da gelişmesine uygun olarak, yeni baskılara düzenli olarak eklemeler yapılacak ve Alman okuyucu çevresinin gereksinimlerine uygun hale getirilecektir. Burada okuyucularımızın bu derlemenin iyileştirilmesine ve yetkinleştirilmesine ilişkin yargı ve önerileri büyük öneme sahip olacaktır.

O halde, sonuç olarak Leninizm nedir?

Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimi çağının Marksizmidir. Daha tam söylemek gerekirse: Leninizm, genel olarak proleter devrimin teorisi ve taktiği, özel olarak proletarya diktatörlüğünün teorisi ve taktiğidir. Marx ve Engels, henüz gelişmiş bir emperyalizmin olmadığı devrim öncesi dönemde (burada proleter devrimi öncesini kastediyoruz), proleterlerin devrime hazırlanması döneminde, proleter devrimin pratikte henüz ivedi bir kaçınılmazlık olmadığı dönemde etkinlik gösterdiler. Marx ve Engels'in öğrencisi olan Lenin ise, gelişmiş emperyalizm döneminde, proleter devrimin halihazırda bir ülkede zafer kazanmış, burjuva demokrasisini parçalamış ve proleter demokrasisi çağını, Sovyetler çağını açmış olduğu gelişen proleter devrim döneminde etkinlik gösterdi.

İşte bu yüzden Leninizm, Marksizmin daha da geliştirilmesidir.

J. STALİN

Leninizmin Temelleri Üzerine

LENİNİZM, EMPERYALİZM VE PROLETER DEVRİMİ ÇAĞININ MARKSİZMİDİR

I- LENİNİZMİN TANIMI VE LENİNİZMDE EN ÖNEMLİ ŞEY

1 - Leninizm Üzerine Stalin Yoldaş

Leninizmin temelleri geniş bir konudur. Bu konuyu inceden inceye tetkik etmek için koca bir kitap yazmak gerekir. Hatta, bir kitaplar dizisi gerekir. Bu nedenle, konferanslarımın Leninizmin eksiksiz bir açımlaması olamayacağı doğaldır; en iyi halde, Leninizmin temellerinin kısa bir özeti olabilir. Bununla birlikte, Leninizmi başarılı bir şekilde incelemek için gerekli olan bazı temel çıkış noktalarını ortaya koymak amacıyla bu özeti vermenin yararlı olacağını düşünüyorum.

Leninizmin temellerini açımlamak, ne var ki, Lenin'in dünya görüşünün temellerini açımlamak değildir. Lenin'in dünya görüşü ile Leninizmin temelleri, kapsam bakımından bir ve aynı şey değildir. Lenin bir Marksisttir ve elbette ki onun dünya görüşünün temeli Marksizmdir. Ama bundan kesinlikle, Leninizmin açımlamasına Marksizmin temellerinin açımlanması ile başlanması gerektiği sonucu çıkmaz. Leninizmi açımlamak, Lenin'in Marksizmin genel hazinesine yapmış olduğu ve doğal dolarak onun adıyla bağlı olan, yapıtlarındaki özgün ve yeni olan şeyi açımlamaktır. Konferanslarımda Leninizmin temellerinden ancak bu anlamda sözedeceğim.

O halde, Leninizm nedir?

Bazıları, Leninizmin, Marksizmin Rusya'ya özgü koşullara uygulanması olduğunu söylüyorlar. Bu tanımlama, gerçeğin bir kısmını içermektedir ama, tüm gerçeği içermekten uzaktır. Lenin gerçekten de Marksizmi Rus gerçeğine uygulamıştır, hem de ustaca uygulamıştır. Ama Leninizm, Marksizmin Rusya'ya özgü koşullara uygulanmasından başka birşey olmasaydı, o zaman Leninizmin saf milli ve salt milli, saf Rus ve salt Rus bir görüngü olması gerekirdi. Oysa Leninizmin, salt

Rusya'ya özgü değil, kökleri uluslararası gelişmenin tümünde olan uluslararası bir görüngü olduğunu biliyoruz. Bu nedenle, bu tanımlamanın tekyanlılıktan muzdarip olduğunu düşünüyorum.

Başka bazıları ise Leninizmin, daha sonraki yıllarda sözümona ılımlı hale geldiği ve devrimci olmaktan çıktığı iddia edilen Marksizmden farklı olarak, ondokuzuncu yüzyılın kırklı yıllarındaki Marksizmin devrimci ögelerinin canlandırılması olduğunu söylüyorlar. Marx'ın öğretisini devrimci ve ılımlı diye aptalca ve bayağı bir şekilde ikiye bölmeyi bir an için dikkate almazsak, bu tamamıyla yersiz ve tatmin edici olmayan tanımlamada bile bir gerçek payı bulunduğunu kabul etmek gerekir. Bu gerçek payı, Lenin'in, gerçekten de II. Enternasyonal oportünistlerinin unutturmuş olduğu Marksizmin devrimci içeriğini canlandırmış olmasıdır. Ne var ki, bu, gerçeğin yalnızca bir parçasıdır. Leninizme ilişkin tam gerçek şudur ki, Leninizm Marksizmi yalnızca canlandırmakla kalmamış, fakat aynı zamanda daha da ileri bir adım atarak kapitalizmin ve proletaryanın sınıf mücadelesinin yeni koşulları altında Marksizmi geliştirmiştir.

O halde, sonuç olarak Leninizm nedir?

Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimi çağının Marksizmidir. Daha tam söylemek gerekirse: Leninizm, genel olarak proleter devrimin teorisi ve taktiği, özel olarak proletarya diktatörlüğünün teorisi ve taktiğidir. Marx ve Engels, henüz gelişmiş bir emperyalizmin olmadığı devrim öncesi dönemde (burada proleter devrimi öncesini kastediyoruz), proleterlerin devrime hazırlanması döneminde, proleter devrimin pratikte henüz ivedi bir kaçınılmazlık olmadığı dönemde etkinlik gösterdiler. Marx ve Engels'in öğrencisi olan Lenin ise, gelişmiş emperyalizm döneminde, proleter devrimin halihazırda bir ülkede zafer kazanmış, burjuva demokrasisini parçalamış ve proleter demokrasisi çağını, Sovyetler çağını açmış olduğu gelişen proleter devrim döneminde etkinlik gösterdi.

Bu nedenle Leninizm, Marksizmin daha da

geliştirilmesidir.*

Genellikle Leninizmin olağanüstü mücadeleci ve olağanüstü devrimci karakterine işaret edilir. Bu tamamıyla doğrudur da. Ama Leninizmin bu özelliği iki nedenden ileri gelir: birincisi, Leninizmin izini taşımadan yapamayacağı proleter devrimin bağrında doğmuş olmasıdır; ikincisi, Leninizmin, kapitalizme karşı başarılı bir mücadelenin gerekli önkoşulu olan II. Enternasyonal oportünizmine karşı mücadele içinde büyümüş ve güçlenmiş olmasıdır. Unutmamak gerekir ki, bir yanda Marx ve Engels ile öte yanda Lenin arasında, II. Enternasyonal oportünizminin tek başına egemen olduğu tüm bir dönem vardır, ve bu oportünizme karşı amansız mücadele, Leninizmin en önemli görevlerinden biri olmak zorundaydı.

(Stalin, Leninizmin Sorunları. I. cilt. "Leninizmin Temelleri", s. 7 vd., SSCB'ndeki Yabancı İşçiler Yayınevi Kooperatifi, Moskova - Leningrad, 1932.)

2 - Marksizm-Leninizmin Birliği

İlkönce Marksizm ve Leninizm üzerine kısa bir açıklama. Sorun bu şekilde formüle edildiğinde, Marksizmin bir şey, Leninizmin ise başka bir şey olduğu, Marksist olmadan da Leninist olunabileceği akla gelebilir. Ama böyle bir düşünce kesinlikle doğru sayılamaz. Leninizm, Lenin'in öğretisi *eksi* Marksizm değildir. Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmidir. Başka bir deyişle, Leninizm, Marx'ın yarattığı bütün herşeyi, artı, Lenin'in Marksizmin hazinesine katarak onu zenginleştirdiği ve Marx'ın yarattığı her şeyden

---

** Leninizmi "eylem halindeki Marksizm" olarak tanımlayan ya da Marksizmle Leninizm arasında "Marx kitaplı bir peygamber, Lenin ise emirlerini yerine getirendir" biçiminde bir ilişki kuran Troçki, tüm revizyonistlerin yaptığı gibi, Lenin'i büyük bir teorisyen, Marx'ı da büyük bir siyasal savaşçı olarak kabul etmeyi reddediyor. Karşı-devrimci Troçkizm, burjuva-liberal bir ruhla, devrimci teoriyle devrimci pratik arasındaki birliği koparark, Lenin ve Marx'ın rolünü yüzeyselleştirmekte ve tahrif etmektedir. Lenin'in Marksizmi geliştirmesini, Bolşevizmin ideolojik ilkelerini böylece yadsıyan Troçki, karşı-devrimci burjuvazinin öncüsü olarak, partiye karşı büyük bir mücadeleye geçmek için hazırlandı.* - Almanca yayıncının notu.

zorunlu olarak çıkan yeniyi (proletarya diktatörlüğü öğretisi, köylü sorunu, ulusal sorun, parti, reformizmin sosyal kökleri sorunu, komünizmde belli başlı sapmalar sorunu vb.) kapsar. Bu nedenle, sorunu, Marksizm *ve* Leninizm biçiminde koymak yerine, (temelde bir ve aynı şey olan) Marksizm ya da Leninizmden sözetmek gerekir.

(Stalin, Leninizmin Sorunları. Cilt I. "Komünist Gençlik Birliği'nin Görevleri Üzerine", s. 296 vd.; Stalin, Eserler, cilt 7, s. 214 - 215.)

3 - Karl Marx'ın Öğretisinin Tarihi Yazgıları

Marx'ın öğretisinde en önemli şey, sosyalist toplumun yaratıcısı olarak proletaryanın dünya çapındaki tarihsel rolünün açıklığa kavuşturulmasıdır. Tüm dünyadaki olayların seyri, Marx'ın ortaya koyduğu şekliyle bu öğretiyi doğrulamış mıdır?

Marx bu öğretiyi ilk olarak 1844 yılında formüle etti. Marx ve Engels'in 1848'de yayınlanan "Komünist Manifesto"su, bu öğretinin bütünlüklü, sistematik, bugüne değin hiç erişilmemiş olan bir açıklamasını vermektedir. O zamandan beri dünya tarihi açıkça üç ana döneme ayrılır: 1. 1848 Devrimi'nden Paris Komünü'ne (1871) değin; 2. Paris Komünü'nden Rus Devrimi'ne (1905) değin; 3. Rus Devrimi'nden bu yana.

Bu dönemlerin her birinde Marx'ın öğretisinin yazgısına bir göz atalım.

I

Birinci dönemin başlarında Marx'ın öğretisi hiçbir biçimde egemen değildir. Sosyalizmin sayısız fraksiyon veya akımlarından yalnızca bir tanesidir. Egemen olanlar, özü itibariyle bizim Narodnizmle akraba sosyalizm biçimleridir. Tarihsel hareketin materyalist temeli kavranmamakta, kapitalist toplumun her sınıfının rol ve önemi ana hatlarıyla belirlenememekte, demokratik dönüşümlerin burjuva özü "halk", "adalet", "hukuk" vb. üzerine çeşitli sahte sosyalist lafızlarla örtülmektedir.

1848 Devrimi, Marx *öncesi* sosyalizmin bütün bu gürültücü, alacalı ve yaygaracı biçimlerine ölümcül bir darbe indirir. Devrim, bütün ülkelerde çeşitli toplumsal sınıfları *eylem içinde* gösterir. 1848 Haziran günlerinde Paris'te işçilerin cumhuriyetçi burjuvazi tarafından katledilmesi, *yalnızca* proletaryanın doğası itibariyle sosyalist olduğunu kesinlikle gösterir. Liberal burjuvazi, bu sınıfın bağımsızlığından, herhangi bir gericilikten duyduğu korkudan yüz kat daha fazla korkar. Korkak liberalizm gericiliğin önünde secdeye kapanır. Köylülük, feodalizmin kalıntılarının yok edilmesiyle yetinir ve düzenin yanına geçer, sadece arasıra *işçi demokrasisi ve burjuva liberalizmi* arasında yalpalar. *Sınıflardan bağımsız sosyalizm ve sınıflardan bağımsız* siyasete ilişkin bütün öğretilerin düpedüz saçmalık olduğu ortaya çıkar.

Paris Komünü (1871), burjuva dönüşümlerin bu gelişmini tamamlar; cumhuriyet, yani sınıf ilişkilerinin en az üstü örtülü biçimde ortaya çıktığı devlet örgütlenmesi biçimi, sağlamlaşmasını yalnızca proletaryanın kahramanca cesaretine borçludur.

Bütün diğer Avrupa ülkelerinde daha karmaşık ve daha az tamamlanmış bir gelişme aynı biçimde gelişmiş burjuva toplumuna götürür. Birinci dönemin (1848 - 1871), yani fırtınalar ve devrimler döneminin sonuna doğru Marx öncesi sosyalizm *ölür*. Bağımsız *proleter* partiler ortaya çıkar: 1. Enternasyonal (1864 - 1872) ve Alman Sosyal-Demokrasisi.

II

İkinci dönem (1872 - 1904), birincisinden "barışçıl" karakteriyle, devrimlerin olmamasıyla ayrılır. Batı, burjuva devrimlerini tamamlamıştır. Doğu ise henüz onlar için olgunlaşmamıştır.

Batı, gelecek dönüşümler döneminin "barışçıl" hazırlıkları dönemine girer. Her yerde, burjuva parlamentarizminden yararlanmayı, kendi günlük basınını, kendi eğitim kurumlarını, sen-

dikalarını, kooperatiflerini yaratmayı öğrenen sosyalist, temeli itibariyle proleter partiler ortaya çıkar. Marx'ın öğretisi tam bir zafer kazanır ve - *her yerde gelişir.* Gelecek savaşlara hazırlık olarak yavaş ama kararlı bir biçimde, proletaryanın güçlerinin biriktirilmesi ve toparlanması süreci yaşanır.

Tarihin diyalektiği öyledir ki, Marksizmin teorik zaferi, onun düşmanlarını, Marksist *kılığa bürünmeye* zorlar. İçten içe çürümüş olan liberalizm, sosyalist *opürtünizm* olarak yeniden canlanmaya çalışır. Güçlerin büyük savaşlara hazırlanması dönemini bunlar, bu savaşlardan vazgeçilmesi biçiminde yorumlar. Ücret köleliğine karşı mücadele için kölelerin durumlarının düzeltilmesini, sanki köleler özgür olma haklarını birkaç kuruşa satıyorlarmış gibi ilan ederler. Korkakça, "toplumsal barışı" (yani, köle sahipleriyle barışı), sınıf mücadelesinden vazgeçmeyi vb. öğütlerler. Sosyalist parlamenterler arasında, işçi hareketinin çeşitli bürokratları ve "sempatizan" aydınlar arasında bir çok taraftar bulurlar.

III

Oportünistler "demokrasi" altında "toplumsal barış"ın hüküm sürdüğü ve fırtınaların zorunlu olmadığı üzerine övgüler dizedururken, Asya'da, dünyayı sarsacak şiddetli fırtınaların yeni bir kaynağı ortaya çıktı. Rus devrimini, Türkiye, İran ve Çin devrimleri izledi. Bugün tam da bu fırtınalar ve onların Avrupa'daki "yakınları" çağında yaşıyoruz. Çeşitli "uygar" sırtlanların diş biledikleri büyük Çin Cumhuriyeti'nin yazgısı ne olursa olsun, dünyada hiçbir güç Asya'da eski serfliği geri getiremez, Asyalı ve yarı-Asyalı ülkelerdeki halk kitlelerinin kahraman demokratik ruhunu süpürüp atamaz.

Kitle mücadelesini hazırlama ve geliştirme koşullarını gözönünde bulundurmayan kimi kişiler, Avrupa'da kapitalizme karşı tayin edici mücadelenin uzun süre geri kalması yüzünden umutsuzluğa ve anarşizme sürüklendiler. Bugün bu anarşist

umutsuzluğun ne denli dargörüşlü ve yüreksiz olduğunu görüyoruz.

800 milyon insanıyla Asya'nın, Avrupa'da uğrunda mücadele edilen aynı ülküler için mücadeleye girmesi olgusundan umutsuzluk değil, güven duymamız gerekir.

Asya devrimleri bize, liberalizmin aynı karaktersizliğini ve alçaklığını, demokratik kitlelerin bağımsız hareket edebilmelerinin aynı büyük önemini ve proletaryanın kendini her türlü burjuvaziden aynı şekilde açıkça ayırdığını gösterdi. Kim, gerek Avrupa'nın ve gerekse Asya'nın deneyimlerinden sonra, sınıflardan bağımsız bir siyasetten ve sınıflardan bağımsız bir sosyalizmden sözederse, o kafese kapatılıp bir Avustralya kangurusunun yanında sergilenmeyi hak etmiş olur.

Asya'dan sonra Avrupa da hareketlenmeye başladı - ama Asyaî tarzda değil. 1872 - 1904 "barışçıl" dönemi bir daha geri gelmemek üzere geçmişte kalmıştır. Pahalılık ve tröstlerin baskısı, ekonomik mücadeleyi şimdiye dek görülmedik biçimde şiddetlendirmiş, ve liberalizm tarafından en fazla demoralize edilmiş olan İngiliz işçilerini bile harekete geçirmiştir. Gözlerimizin önünde bir siyasi bunalım, "en bağnaz" burjuva-junker ülke olan Almanya'da bile olgunlaşıyor. Çılgıncasına silahlanma ve emperyalizmin siyaseti, bugünkü Avrupa'da daha çok bir barut fırçısına benzeyen bir "toplumsal barış" yaratmıştır. Tüm burjuva partilerinin parçalanması ve proletaryanın olgunlaşması, önüne geçilmez bir biçimde ilerliyor.

Marksizmin ortaya çıkışından bu yana, dünya tarihinin her üç büyük dönemi de onu yeniden doğrulamış ve ona yeni zaferler getirmiştir. Ama proletaryanın öğretisi olarak Marksizme, daha da büyük bir zaferi önümüzdeki tarihsel dönem getirecektir.

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XVI. "Karl Marx'ın Öğretisinin Tarihsel Kaderi", s. 331 vd,. Rusça.)

4 - Leninizmin Tanımının Oportünist Tahrifatına Karşı Partinin Mücadelesi

A - Leninizmin Uluslararası Karakterinin Reddine Karşı Partinin Mücadelesi

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısında Leninizmin adeta bir müktesep hak haline gelmiş olan şu ünlü tanımı yapılmaktadır:

"Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimi çağının Marksizmidir. Daha tam söylemek gerekirse: Leninizm, genel olarak proleter devrimin teorisi ve pratiği, özel olarak proletarya diktatörlüğünün teorisi ve taktiğidir."

Bu tanım doğru mudur?

Doğru olduğunu sanıyorum. Doğrudur, çünkü birincisi, yanlış bir şekilde, Leninizmin emperyalist savaştan sonra ortaya çıktığına inanan bazı Lenin eleştirmenlerinin tersine, Leninizmi *emperyalizm çağının* Marksizmi diye nitelendirerek, Leninizmin tarihsel köklerine doğru bir biçimde işaret etmektedir. Doğrudur, çünkü ikincisi, Leninizmin yalnızca ulusal Rus koşulları altında uygulanabileceği görüşünde olan sosyaldemokrasinin tersine, Leninizmin uluslararası karakterini doğru bir biçimde vurgulamaktadır. Doğrudur, çünkü üçüncüsü, Leninizmi Marksizmin daha da geliştirilmesi olarak değil de, yalnızca Marksizmin yeniden tesis edilmesi ve Rus gerçekliğine uygulanması olarak gören bazı Leninizm eleştirmenlerinin tersine, onu, emperyalizm çağının *Marksizmi* olarak nitelendirerek, Leninizmle Marx'ın öğretisi arasındaki organik bağı doğru bir şekilde vurgulamaktadır.

Bunları ayrıca yorumlamaya gerek yok aslında.

Ama, anlaşıldığı kadarıyla, bizim Partimizde, Leninizmi daha değişik bir biçimde tanımlamayı gerekli gören insanlar vardır. Örneğin Zinovyev şöyle düşünmektedir:

"Leninizm, *doğrudan doğruya köylülüğün ağır bastığı bir ülkede başlamış bulunan* emperyalist savaşlar ve dünya devrimi çağının Marksizmidir." (Bkz. Zinovyev'in "Bolşevizm mi, Troçkizm mi" makalesi, Pravda, No. 27, 30.11.1924.)

Zinovyev'in altını çizdiği sözcükler ne anlama gelebilir? Leninizmin tanımının içine Rusya'nın geri kalmışlığını, onun köylü karakterini sokmanın anlamı nedir?

Bu, Leninizmi uluslararası proleter bir öğreti olmaktan çıkarıp, özgül Rus koşullarının bir ürünü haline getirmek demektir.

Bu, kapitalizmin daha gelişmiş olduğu diğer ülkeler için Leninizmin işe yararlığını yadsıyan Bauer ve Kautsky'nin oyununa gelmek demektir.

Söylemeye gerek yok ki, köylü sorunu Rusya için çok büyük bir önem taşımaktadır, ülkemiz bir köylü ülkesidir. Ama bu olgunun, Leninizmin temellerinin karakterizasyonu bakımından ne önemi olabilir? Leninizmin ortaya çıkışı, emperyalizm temeli üzerinde ve genel olarak emperyalist ülkeler için değil de, yalnızca Rusya toprağında ve Rusya için mi olmuştur? Lenin'in "Emperyalizm", "Devlet ve Devrim", "Proleter Devrimi ve Dönek Kautsky", "'sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı" vb. yapıtları genel olarak tüm emperyalist ülkeler için değil de, yalnızca Rusya için mi bir anlam taşımaktadır? Leninizm, *tüm* ülkelerin devrimci hareketinin deneyimlerinin genelleştirilmesi değil midir? Leninizmin teori ve taktiğinin temelleri *bütün* ülkelerin proleter partileri için uygun değil midir, *hepsi* için geçerli değil midir? Lenin, "Bolşevizmin *herkes için taktik bir örnek olabileceğini"* söylerken haklı değil miydi? (Bkz. 4. baskı, cilt 28, s. 270, "Proleter Devrimi ve Dönek Kautsky".) Lenin, "Sovyet iktidarının ve Bolşevik teori ve taktiğin temellerinin *uluslararası anlamından"* söz ederken haklı değil miydi? (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s. 6, "'Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı".) Örneğin Lenin'in aşağıdaki sözleri doğru değil midir?

"Ülkemizin çok büyük geri kalmışlığı ve küçük-burjuva karakteri yüzünden, Rusya'da proletarya diktatörlüğü gelişmiş ül-

kelerden kaçınılmaz olarak bazı farklı özelliklere sahip olmak zorundadır. Ama Rusya'da da temel güçler ve toplumsal ekonominin temel biçimleri herhangi bir kapitalist ülkeninkinden farksız olduğundan, ***söz konusu bu özellikler hiçbir biçimde öze ilişkin olamazlar."*** **(Bkz. 4. baskı, cilt 30, s. 88, "Proletarya Diktatörlüğü Döneminde Ekonomi ve Siyaset".)**

Ama bütün bunlar doğruysa, bundan Zinovyev'in verdiği Leninizm tanımının doğru sayılamayacağı sonucu çıkmaz mı?

Leninizmin bu ulusal - sınırlı tanımı nasıl olur da enternasyonalizmle bağdaştırılabilir?

(Stalin, Leninizmin Sorunları. Cilt I. "Leninizmin Tanımı, s. 301 vd.)

B - Leninizmi, Savaş Öncesi "Eski" Leninizm ve Savaş Sonrası "Yeni" Leninizm Olarak Ayırma Troçkist "Teori"sinin Teşhiri

"Sürekli" devrim sorununda. Yeni Troçkizm,* "sürekli" devrim teorisini açıktan savunmayı zorunlu görmemektedir. "Sadece", Ekim Devrimi'nin "sürekli" devrim düşüncesini bütünüyle ve tamamıyla doğruladığını saptamaktadır. Bundan şu sonucu çıkarmaktadır: Leninizmde önemli ve kabul edilebilir olan şey, savaştan sonraki, Ekim Devrimi dönemindeki şeydir; ve bunun tersine, Leninizmde yanlış ve kabul edilemez olan şey, savaştan önceki, Ekim Devriminden önceki şeydir. Troçkistlerin Leninizmi ikiye ayırma teorisi; proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü düşüncesi ile o savaş-öncesi, "eski", "işe yaramaz" Leninizm; ve Troçkizmin taleplerine uydurmak niyetinde oldukları yeni; savaş-sonrası Leninizmi, Ekim Leninizmi [diye ikiye ayırma teorisi - Ç] buradan kaynaklanır. Leninizmi bu ikiye ayırma teorisini Troçkizm, Leninizme karşı mücadelede daha sonraki adımları kolaylaştıracak ilk, azçok "kabul edilebilir" adım olarak gereksinmektedir.

---

* *Yeni Troçkizm olarak Stalin yoldaş, Troçki'nin Bolşevik Partisi içinde olduğu dönemdeki Troçkizmi niteliyor. Geçici bir süre için komünizmin bir fraksiyonu haline gelen, geçici olarak anti-Bolşevik görüşlerini saklayan Troçkistler, "bu görüşlerini terketmediler, bundan dolayı Partinin ve Komünist Enternasyonal'in her dönemecinde bu görüşler özel bir güçle ortaya çıktı" (Stalin).*- Almanca redaksiyonun notu.

Ama Leninizm, heterojen unsurlardan derilip çatılmış ve ikiye ayrılması mümkün olan eklektik bir teori değildir. Leninizm, 1903'te ortaya çıkan, üç devrim sınavından başarıyla geçen ve şimdi dünya proletaryasının önünde savaş sancağı olarak taşınan, kendi içinde bütünlüklü bir teoridir.

"Siyasi düşünce akımı olarak ve siyasi parti olarak Bolşevizm", der Lenin, "1903'ten beri vardır. Proletaryanın zaferi için zorunlu olan demirden disiplini yaratacak ve bunu en güç koşullarda koruyacak durumda neden olduğunu tatmin edici bir biçimde yalnızca, *tüm* varlığı süresi boyunca Bolşevizmin tarihi açıklayabilir." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s. 8.)

Bolşevizm ve Leninizm birdir. Bunlar, bir ve aynı şeye verilen iki addır. Bundan ötürü, Leninizmin ikiye ayrılması teorisi, Leninizmi yıkmanın teorisidir, Leninizmin yerine Troçkizmi geçirmenin teorisidir.

Söylemeye gerek yok ki, Parti bu garip teoriye rıza gösteremez.

Parti ilkesi sorununda. Eski Troçkizm, Bolşevik Parti ilkesini, Menşeviklerle birlik teorisi (ve pratiği) yardımıyla sarsmak istiyordu. Ama bu teori öyle rezil bir şekilde şapa oturdu ki, insan bunu bir kez daha anımsamak bile istemiyor. Parti ilkesini sarsmak için modern Troçkizm, yeni, suya sabuna fazla dokunmayan, nerdeyse "demokratik" bir teori, eski kadroları ve genç Parti üyelerini karşı karşıya koyma teorisini uydurdu. Troçkizm için, Partimizin birleşik ve bütünlüklü bir tarihi yoktur. Troçkizm, Partimizin tarihini eşit değerde olmayan iki parçaya, Ekim öncesi döneme ve Ekim sonrası döneme böler: Partimizin tarihinin Ekim'den önceki parçası, aslında, Partimizin tarihi değil de, Partimizin önemsiz ya da her halükârda pek önemli olmayan hazırlanma dönemi, "tarih öncesi" imiş. Oysa Partimizin tarihinin Ekim'den sonraki parçası, gerçek, asıl tarihi imiş. Orda Partimizin "eski", "tarih öncesi", önemsiz kadroları. Burda yeni, gerçek, "tarihi" Parti. Kanıtlamaya gerek yoktur ki, Parti tarihinin bu orijinal şeması, Partimizin eski ve yeni kadroları arasındaki birliğin altını oymanın, Bolşevik Parti ilkesini yıkmanın bir şemasıdır.

(Stalin, Ekim Devrimi. "Troçkizm mi, Leninizm mi?" Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Konseyi Komünist Fraksiyonu Plenumunda Konuşma, 19 Aralık 1924. Yabancı İşçiler Yayınevi Kooperatifi, Moskova 1934, s. 99 vd.; Türkçesi için bkz. Stalin, Eserler, cilt VI, s. 317-318, İnter Yayınları.)

5 - Marksizm-Leninizmde Özsel Olan Şey

A - Marksizmde Tayin Edici Olan Şey Üzerine Lenin

Marx'ın öğretisinde özsel olan sınıf mücadelesiymiş. Bu sık sık yazılmakta ve söylenmektedir. Ama bu doğru değildir. Ve bu yanlışlıktan, Marksizme adım başı oportünist halt etme [Verballhornung], onu burjuvazi için kabul edilebilir kılma doğrultusunda tahrif etme sonucu çıkmaktadır. Çünkü sınıf mücadelesi öğretisi Marx tarafından *değil,* ondan önce burjuvazi tarafından ortaya konmuştur ve o, genel olarak, burjuvazi için *kabul edilebilir* birşeydir. *Yalnızca* sınıf mücadelesini kabul eden biri, henüz Marksist değildir, henüz burjuvaca düşünmenin ve burjuva siyasetinin sınırları içinde biri olabilir. Marksizmi sınıf mücadelesi öğretisiyle sınırlamak, onu budamak, bozmak, burjuvazi için kabul edilebilir birşeye indirgemek demektir. Ancak sınıf mücadelesinin kabulünü, *proletarya diktatörlüğünün* kabulüne dek *genişleten* kişi bir Marksisttir. Marksisti sıradan küçük (ve de büyük) burjuvadan en derin şekilde ayırt eden şey, işte budur. Marksizmin *gerçekten* anlaşılıp kabul edilmesinin denektaşı bu olmalıdır.

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XXI, "Devlet ve Devrim", s. 493.)

B - Leninizmde Özsel Olan

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısında şöyle deniyor:

"Bazıları, Leninizmde temel olanın köylü sorunu olduğunu, köylülük sorununun onun rolü, önemi sorununun Leninizmin çıkış noktasını oluşturduğunu sanıyorlar. Bu tamamen yanlıştır. Leninizmin baş sorunu, onun çıkış noktası köylülük sorunu değil, tam tersine proletarya diktatörlüğü sorunudur, onun hangi koşullarda ele geçirileceği, hangi koşullarda sağlamlaştırılacağı sorunudur. Proletaryanın iktidar mücadelesinde müttefikleri sorunu olarak köylü sorunu, türev bir sorundur."

Bu tez doğru mudur?

Doğru olduğunu sanıyorum. Bu tez bütünüyle Leninizmin tanımından kaynaklanmaktadır. Gerçekten de, eğer Leninizm, proleter devrimin teorisi ve taktiği ise ve proleter devrimin temel içeriğini proletarya diktatörlüğü oluşturuyorsa, Leninizmde en önemli olanın proletarya diktatörlüğü sorunu, bu sorunun ortaya konması, gerekçelendirilmesi ve somutlaştırılması olduğu açıktır.

Buna rağmen Zinovyev bu tezle besbelli ki hemfikir değildir. "Lenin'in Anısına" adlı makalesinde şöyle diyor:

"Köylülüğün rolü sorunu, daha önce de söylediğim gibi, Bolşevizmin Leninizmin *temel sorunudur.*"* (Pravda, No. 35, 13 Şubat 1924.)

Zinovyev'in bu tezi, görüldüğü gibi, bütünüyle onun Leninizmi yanlış tanımlamasından kaynaklanmaktadır. Bundan dolayı, Leninizmi tanımlaması yanlış olduğu gibi, bu tezi de aynı biçimde yanlıştır.

Lenin'in, proletarya diktatörlüğünün "proleter devrimin özsel içeriği" (bkz. 4. baskı, cilt 28, s. 211, "Proleter Devrimi ve Dönek Kautsky") olduğu tezi doğru mudur? Kesinlikle doğrudur. Leninizmin, proleter devrimin teorisi ve taktiği olduğu tezi doğru mudur? Doğru olduğunu sanıyorum. Peki ama bundan ne sonuç çıkar? Bundan şu sonuç çıkar ki, Leninizmin temel sorunu, onun çıkış noktası, temeli proletarya diktatörlüğü sorunudur.

Emperyalizm sorunu, emperyalizmin gelişmesinin sıçramalı karakteri sorunu, *bir* tek ülkede sosyalizmin zaferi sorunu, proletarya devleti sorunu, bu devletin Sovyet biçimi sorunu, proletarya diktatörlüğü sisteminde Partinin rolü sorunu, sosyalizmin inşasının yolları sorunu gibi tüm bu sorunların tam da Lenin tarafından ortaya konduğu doğru değil midir? Tam da bu sorunların, proletarya diktatörlüğü düşüncesinin temelini, özünü oluşturduğu doğru değil midir? Bu temel sorunlar ortaya konmadan, proletarya diktatörlüğü açısından köylü sorununu

* *Altını ben çizdim. - J. St.*

ortaya koymanın düşünülemeyecek olduğu doğru değil midir?

Kuşkusuz, Lenin, köylü sorununu bilen bir kişiydi. Kuşkusuz, proletaryanın müttefiki sorunu olarak köylü sorunu, proletarya için çok büyük bir önem taşımaktadır ve temel sorunun, proletarya diktatörlüğü sorununun bir bileşenidir. Ama Leninizmin önünde temel sorun, proletarya diktatörlüğü sorunu durmasaydı, proletaryanın müttefikleri türev sorununun, köylülük sorununun da olamayacağı açık değil midir? Leninizmin önünde iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi pratik sorunu durmasaydı, köylülükle ittifak diye bir sorunun da olamayacağı açık değil midir?

Lenin, eğer köylülük sorununu proletarya diktatörlüğünün teorisi ve taktiği temelinde değil de, bu temelden bağımsız olarak, onun dışında ortaya koymuş olsaydı, büyük proleter ideolog olamazdı, ki kuşkusuz o böyledir. O zaman o yabancı küçük-burjuva edebiyatçıların onu sık sık tanıtmaya çalıştıkları gibi, ancak basit bir "köylü filozofu" olabilirdi.

İkisinden biri:

Ya Leninizmde özsel olan, köylü sorunudur, ve o zaman Leninizm, gelişmiş kapitalist ülkeler için, köylü ülkesi olmayan ülkeler için uygun değildir, geçerli değildir;

Ya da Leninizmde özsel olan, proletarya diktatörlüğüdür, ve o zaman Leninizm, bütün ülkelerin proleterleri için uluslararası bir öğretidir; gelişmiş kapitalist ülkeler için de, istisnasız bütün ülkeler için de uygundur ve geçerlidir.

Seçim sizindir.

(*Stalin*, Leninizmin Sorunları Cilt I. "Leninizmin Sorunları", s. 304 vd.)

II - LENİNİZMİN TARİHSEL KÖKLERİ

1 - Leninizmin Tarihsel Kökleri Üzerine Stalin Yoldaş

Leninizm, kapitalizmin çelişkilerinin en uç noktaya kadar keskinleşmiş olduğu, proleter devrimin pratiğin ivedi bir sorunu haline gelmiş olduğu, işçi sınıfının devrime hazırlanma eski

döneminin yeni döneme, kapitalizme doğrudan saldırı dönemine gelip dayandığı ve geçtiği emperyalizm koşulları altında gelişti ve biçimlendi.

Lenin emperyalizmi "can çekişen kapitalizm" diye niteledi. Niçin? Çünkü emperyalizm, kapitalizmin çelişkilerini, ötesinde devrimin başladığı en yüksek seviyeye, en uç sınıra vardırır da ondan. Bu çelişkiler arasında en önemlileri olarak görülmesi gereken üç çelişki vardır.

Birinci çelişki, emek ile sermaye arasındaki çelişkidir. Emperyalizm, sanayi ülkelerinde, tekelci tröst ve birliklerin, bankaların ve mali oligarşinin mutlak egemenliği demektir. Bu mutlak egemenliğe karşı mücadelede işçi sınıfının alışılmış yöntemlerinin-sendikalar ve kooperatifler, parlamenter partiler ve parlamenter mücadele - tamamıyla yetersiz kaldığı görülmüştür. Ya kendini sermayenin insafına terkedeceksin, eskisi gibi sürüneceksin ve gittikçe batacaksın, ya da yeni bir silaha sarılacaksın - işte emperyalizmin, proletaryanın muazzam kitleleri önüne koyduğu alternatif budur. Emperyalizm, işçi sınıfını devrime götürür.

İkinci çelişki, hammadde kaynaklarını, yabancı toprakları ele geçirme uğruna mücadele eden çeşitli mali gruplar ve emperyalist güçler arasındaki çelişkidir. Emperyalizm, hammadde kaynaklarına sermaye ihracıdır, bu hammadde kaynaklarının tekelci sahipliği için çılgınca mücadeledir, halihazırda paylaşılmış olan dünyanın yeniden paylaşılması uğruna mücadeledir, ellerine geçirmiş olduklarına kene gibi sarılan eski grup ve güçlere karşı, kendilerine "güneşin altında bir yer" edinmek isteyen yeni mali gruplar ve güçler tarafından özellikle kıyasıya yürütülen bir mücadeledir. Çeşitli kapitalist gruplar arasındaki bu çılgınca mücadelenin dikkate değer yanı, bu mücadelenin emperyalist savaşları, başkalarının topraklarını fethetmek için yapılan savaşları kaçınılmaz bir unsur olarak içermesidir. Bu husus ise, emperyalistlerin birbirlerini karşılıklı olarak zayıflatmasına, genel olarak kapitalizmin pozisyonunun zayıflamasına, proleter devrim saatinin yakınlaşmasına ve bu devrimin pratik

bir zorunluluk haline gelmesine yol açması bakımından dikkate değerdir.

Üçüncü çelişki, bir avuç hakim, "uygar" ulus ile, dünyanın yüzlerce milyon sömürge ve bağımlı halkları arasındaki çelişkidir. Emperyalizm, muazzam sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde yaşayan, sayıları yüzlerce milyona varan halkların en utanmazca sömürülmesi ve onlara en insanlık dışı zulüm demektir. bu sömürünün ve bu zulmün amacı, aşırı kâr sızdırmaktır. Fakat emperyalizm, bu ülkeleri sömürürken, buralarda demiryolları, fabrikalar ve işletmeler inşa etmek, sanayi ve ticaret merkezleri kurmak zorundadır. Bir proletarya sınıfının ortaya çıkması, yerli aydınların oluşması, milli öz bilincin uyanması, kurtuluş hareketinin güçlenmesi - bunlar bu "politika"nın kaçınılmaz sonuçlarıdır. Devrimci hareketin istisnasız tüm sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde güçlenmesi bu olguyu açıkça kanıtlamaktadır. Bu husus, proletarya açısından, sömürgeleri ve bağımlı ülkeleri emperyalizmin yedeklerinden, proleter devrimin yedeklerine dönüştürerek kapitalizmin mevzilerini kökünden mayınladığı için önemlidir.

İşte eski, "gelişen" kapitalizmi can çekişen kapitalizme dönüştüren emperyalizmin en önemli çelişkileri genel olarak bunlardır.

On yıl önce patlak vermiş olan emperyalist savaşın önemi, diğer şeylerin yanısıra, bütün bu çelişkileri bir tek düğümde toplayarak teraziye vurması, böylece proletaryanın devrimci savaşlarını hızlandırmış ve kolaylaştırmış olmasında yatar.

Başka bir deyişle, emperyalizm, devrimi yalnızca pratik bir kaçınılmazlık haline getirmekle kalmadı, aynı zamanda kapitalizmin kalelerine karşı dolaysız saldırı için de elverişli koşulları yarattı.

İşte Leninizmi doğuran uluslararası durum buydu.

Bazıları diyebilir ki: Bütün bunlar iyi, hoş da, emperyalizmin klasik bir ülkesi olmayan ve olamayacak olan Rusya ile tüm bunların ne ilişkisi var? Tüm bunların, her şeyden önce Rusya'da ve Rusya için çalışan Lenin ile ne ilişkisi var? Tüm

ülkeler içinde neden tam da Rusya, leninizmin yurdu, proleter devrimin teorisi ve taktiğinin doğum yeri haline geldi?

Çünkü Rusya, emperyalizmin tüm bu çelişkilerinin düğüm noktasıydı.

Çünkü Rusya, herhangi bir ülkeden daha fazla, devrime gebeydi, ve bu nedenle yalnızca Rusya, bu çelişkileri devrimci yoldan çözecek durumdaydı.

İlk olarak, çarlık Rusya'sı, en insanlık dışı ve barbar biçimiyle her türlü zulmün - gerek kapitalist, gerek askeri ve sömürge zulmünün - ocağıydı. Rusya'da sermayenin mutlak egemenliğinin çarlık despotizmi ile kaynaştığını; Rus milliyetçiliğinin saldırganlığının, çarlığın Rus-olmayan halklara karşı cellatlığı ile; koca koca alanların - Türkiye, İran, Çin - sömürülmesinin, bu alanların çarlık tarafından ele geçirilmesi ile, fetih savaşları ile birleştiğini kim bilmez? Lenin, çarlık "askeri-feodal bir emperyalizmdir" derken haklıydı. Çarlık, emperyalizmin en olumsuz yanlarının kat kat yoğunlaşmasıydı.

Devamla, çarlık Rusya'sı, yalnızca, Rusya'nın ulusal ekonomisinin yakıt sanayii ve metal sanayii gibi temel dallarını kontrol eden yabancı sermayeye serbest giriş tanıması anlamında değil, aynı zamanda Batılı emperyalistlerin emrine milyonlarca asker sunması anlamında da, Batı emperyalizminin muazzam bir yedeği idi. İngiliz-Fransız kapitalistlerinin muazzam kârlarını korunmak için emperyalist cephelerde kanı dökülen ondört milyonluk Rus ordusunu anımsayınız.

Bundan başka, çarlık Doğu Avrupa'da yalnızca emperyalizmin bekçi köpeği olmakla kalmıyordu, aynı zamanda Paris ve Londra'da, Berlin'de, Brüksel'de çarlığa sağlanan borçlar için halkın sırtından yüzlerce milyona varan faiz sızdırmakla görevli Batı emperyalizminin bir acentasıydı.

Son olarak çarlık, Türkiye, İran, Çin vb.nin paylaşılmasında Batı emperyalizminin en sadık müttefikiydi. Emperyalist savaşın, çarlık tarafından Antant emperyalistleri ile ittifak içinde yürütüldüğünü, Rusya'nın bu savaşın esas unsurlarından biri

olduğunu kim bilmez?

Çarlığın ve Batı emperyaliziminin çıkarlarının içiçe geçmesi ve sonunda bir tek emperyalist çıkarlar yumağı halinde kaynaşması işte bundan dolayıdır.

Batı emperyalizmi, çarlığı savunmak ve ayakta tutmak amacıyla, Rusya'da devrime karşı bir ölüm-kalım savaşı vermek için tüm güçlerini harekete geçirmeden, eski çarlık Rusya'sı, burjuva Rusya gibi Doğuda bu kadar güçlü bir desteği ve bu kadar zengin bir insan gücü ve kaynak yedeğini yitirmeye razı olabilir miydi? Elbette olamazdı.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki: Kim çarlığa vurmak istiyorsa, kaçınılmaz olarak emperyalizme karşı el kaldırmak zorundaydı, kim çarlığa karşı ayaklanıyorsa, emperyalizme karşı da ayaklanmak zorundaydı; çünkü kim çarlığı devirmek istiyorsa, - gerçekten yalnızca çarlığı yenmekle kalmayıp, bilakis onu kökünden temizlemek istediği ölçüde - emperyalizmi de devirmek zorundaydı. böylece çarlığa karşı devrim, emperyalizme karşı devrime, proleter devrime varmak, ona geçmek zorundaydı.

Bu arada Rusya'da, başında dünyanın en devrimci proletaryasının durduğu, Rusya'nın devrimci köylülüğü gibi önemli bir mütefike sahip bir proletaryanın durduğu muazzam bir halk devrimi gelişiyordu. Böyle bir devrimin yarı yolda duramayacağı, başarılı olduğu taktirde daha da ilerleyip emperyalizme karşı isyan bayrağını kaldırması gerektiğini tanıtlamanın gereği var mı?

İşte bunun için Rusya, emperyalizmin çelişkilerinin odak noktası haline gelmek zorundaydı, yalnızca bu çelişkilerin özellikle iğrenç ve özellikle dayanılmaz niteliklerinin tam da Rusya'da en açık şekilde dışa vurması anlamında değil; yalnızca Rusya, Batının mali sermayesini Doğunun sömürgeleriyle birleştiren Batı emperyalizminin son derece önemli bir dayanağı olduğundan değil, bilakis, emperyalizmin çelişkilerini devrimci yoldan çözebilecek gerçek güç yalnızca Rusya'da bulunduğundan ötürü de.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, Rusya'daki devrim kaçınılmaz olarak bir proleter devrim haline gelmek zorundaydı, gelişmesinin daha ilk günlerinde uluslararası bir niteliğe bürünmek, dolayısıyla kaçınılmaz olarak dünya emperyalizmini temellerinden sarsmak zorundaydı.

Bu koşullar altında, Rus komünistleri çalışmalarını Rus devriminin dar ulusal çerçevesi ile sınırlayabilirler miydi? Elbette hayır! Tam tersine, gerek iç (derin devrimci bunalım) ve gerek dış (savaş) durumun tümü, onları, bu çerçevenin dışına çıkmaya, mücadeleyi uluslararası alana taşımaya, emperyalizmin yaralarını açığa çıkarmaya, kapitalizmin çöküşünün kaçınılmazlığını tanıtlamaya, sosyal-şovenizmi ve sosyal-pasifizmi paramparça etmeye ve son olarak kendi ülkesinde kapitalizmi devirmeyi ve tüm ülkelerin proletaryasının kapitalizmi devirmesini kolaylaştırmak için proletaryaya yeni bir mücadele silahı, proleter devrimin teorisi ve taktiğini kurmaya zorluyordu. Rus komünistleri zaten başka türlü davranamazlardı; çünkü yalnızca bu yol, Rusya'yı burjuva düzenin restorasyonuna karşı koruyabilecek uluslararası alandaki belli değişiklikleri sağlayabilirdi.

İşte Rusya'nın, Leninizmin yurdu ve Rus komünistlerinin önderinin, Lenin'in, onun yaratıcısı olması bu yüzdendir.

Geçen yüzyılın kırklı yıllarında Almanya'nın ve Marx-Engels'in başına gelen şey, yaklaşık olarak Rusya ve Lenin'in de "başına geldi". O zamanlar Almanya, tıpkı yirminci yüzyılın başında Rusya'nın durumunda olduğu gibi, burjuva devrimine gebeydi. Marx o sıralar "Komünist Manifesto"da şöyle yazıyordu:

"Komünistler esas dikkatlerini Almanya'ya çeviriyorlar, çünkü Almanya bir burjuva devriminin arifesinde bulunuyor, ve çünkü o bu devrimi genel olarak Avrupa uygarlığının daha ileri koşullarında ve İngiltere'nin onyedinci ve Fransa'nın onsekizinci yüzyıldaki proletaryasından çok daha gelişmiş bir proletarya ile yaptığından, Alman burjuva devrimi bir proleter devrimin başlangıcından başka birşey olamaz."

Başka bir deyişle, devrimci hareketin merkezi Almanya'ya kayıyordu.

Aktarılan alıntıda Marx tarafından vurgulanan tam da bu hususun, tam da Almanya'nın bilimsel sosyalizmin doğduğu ülke ve Alman proletaryasının önderlerinin, Marx ve Engels'in, onun yaratıcıları haline gelmesinin muhtemel sebebi olduğuna herhalde kuşku yoktur.

Ama aynı şey, daha yüksek ölçüde, yirminci yüzyılın başındaki Rusya için de geçerlidir. Rusya bu sırada burjuva devriminin arifesinde bulunuyordu, bu devrimi Avrupa'daki daha da ileri koşullar altında ve Almanya'nın ondokuzuncu yüzyılın kırklı yıllarındakinden (İngiltere ve Fransa'nın sözünü bile etmiyorum) daha da gelişmiş bir proletarya ile yapacaktı, bütün koşullar, bu devrimin proleter devrimin mayası ve başlangıcı haline gelmek zorunda olduğunu gösteriyordu.

Lenin'in, Rus devrimi rüşeym halinde iken, daha 1902'de "Ne Yapmalı?" adlı yapıtında şu kâhince sözleri yazması elbette bir raslantı değildir:

"Tarih bizi (yani Rus Marksistlerini - *J. St.*) şimdi, herhangi bir başka ülkenin proletaryasının önündeki bütün ivedi görevlerin *en devrimcisi* olan bir görevle karşı karşıya getirmiştir.

Bu görevin gerçekleştirilmesi, yalnızca Avrupa gericiliğinin değil, bilakis (şimdi diyebiliriz ki) Asya gericiliğinin de en güçlü kalesinin yıkılması, Rus proletaryasını uluslararası devrimci proletaryanın öncüsü yapacaktır." (Bkz. 4. baskı, c. 5, s. 345.)

Başka bir deyişle, devrimci hareketin merkezi Rusya'ya kaymak zorundaydı.

Bilindiği gibi, Rusya'da devrimin seyri, Lenin'in bu öngörüsünü tamamıyla doğrulamıştır.

Tüm bunlardan sonra, böyle bir devrimi yapmış ve böyle bir proletaryaya sahip olan ülkenin, proleter devrimin teorisi ve taktiğinin doğum yeri olmuş olmasına şaşılabilir mi?

Rusya proletaryasının önderinin, Lenin'in, aynı zamanda bu teorinin ve taktiğin yaratıcısı ve uluslararası proletaryanın önderi haline gelmiş olmasına şaşılabilir mi?

(Stalin, Leninizmin Sorunları. Cilt I. "Leninizmin Temelleri", s. 10 vd.; Türkçesi için bkz. Stalin. Tüm Eserler, cilt VI, s. 79 - 86. İnter Yayınları.)

2 - Leninizmin Ortaya Çıkışının Uluslararası Koşulları

A - Emperyalizm, Sosyalist Devrimin Arifesi

Dünya kapitalizmi şimdi, aşağı-yukarı 20. yüzyılın başından beri, emperyalizm aşamasına ulaşmıştır. Emperyalizm ya da mali sermaye çağı, tekelci kapitalist birliklerin - sendikalar, karteller, tröstler - tayin edici önem kazandıkları, muazzam ölçüde yoğunlaşan banka sermayesinin sanayi sermayesiyle kaynaştığı, yabancı ülkelere sermaye ihracının büyük boyutlara ulaştığı, dünyanın en zengin ülkeler arasında toprak bakımından çoktan paylaşıldığı ve ulaslararası tröstlerin dünyanın ekonomik paylaşımını başlattıkları böylesine yüksek düzeyde gelişmiş kapitalist ekonomidir.

Emperyalist savaşlar, yani dünya egemenliği için, banka sermayesinin pazarları için savaşlar, küçük ve zayıf halkların boğulması için savaşlar, böyle bir durumda kaçınılmazdır. İşte 1914 - 1917 birinci büyük emperyalist savaşı tam da böyle bir savaştır.

Genel olarak dünya kapitalizminin olağanüstü yüksek gelişme aşaması, serbest rekabetin yerini tekelci kapitalizmin alması, bankalar ve kapitalist birlikler tarafından üretim sürecinin ve ürünlerin dağılımının toplumsal düzenlenişini sağlayan bir aygıtın oluşturulması, kapitalist tekellerin büyümesiyle bağıntılı olarak artan pahalılık ve sendikaların [tekelci sermaye birliklerinin - ÇN] işçi sınıfı üzerindeki baskıları, işçi sınıfının ekonomik ve siyasal mücadelesinin korkunç zorlaştırılması, emperyalist savaşın ürettiği korku, sefalet, yıkım, vahşileşme - bütün bunlar, kapitalizmin bugün ulaştığı bu gelişme aşamasını artık proleter, sosyalist devrim çağına dönüştürüyor.

Bu çağ artık başladı.

Yalnızca proleter, sosyalist devrim, insanlığı emperyalizm ve emperyalist savaşların yarattığı bu çıkmazdan kurtarabilir. Devrimin güçlükleri ve olanaklı geçici başarısızlıkları ya da karşı-devrim dalgaları ne denli güçlü olursa olsun, proletaryanın nihai zaferi kaçınılmazdır.

Bu nedenle, sosyalist devrimin içeriğini oluşturan ekonomik ve siyasal önlemlerin gerçekleştirilmesi için, proletaryanın siyasal iktidarı ele geçirmek üzere, doğrudan doğruya çok yönlü ön hazırlığı, nesnel koşullar sayesinde, çağımızın gündeminde durmaktadır.

(Lenin, Tüm Eserler, "Programın Teorik, Siyasi ve Diğer Bazı Bölümlerinin Değiştirilmesi için Taslak", cilt XX. I. Bölüm, s. 386 vd.)

B - Emperyalizm, Proletaryanın Devrimci Ölüm Kalım Savaşlarının Olgunlaşması Çağı

Proletarya ve burjuvazi arasındaki mücadelenin keskinleşmesi bütün ileri kapitalist ülkelerde gözlemlenmektedir, ancak tarihsel koşullardaki, işçi hareketinin biçimlerindeki ve siyasal ilişkilerdeki farklılık, bir ve aynı eğilimin değişik görünümlerini zorunlu kılmaktadır. Tam siyasal özgürlüğün olduğu ve proletaryanın hiç - ya da bir ölçüde canlı - bir devrimci ve sosyalist geleneğinin olmadığı Amerika ve İngiltere'de bu keskinleşme kendini, tröstlere karşı artan bir harekette, sosyalizmin olağanüstü bir şekilde büyümesinde, mülk sahibi sınıfların ona karşı dikkatlerini artırmalarında ve bazıları salt ekonomik örgütler olan işçi örgütlerinin bağımsız proleter ve planlı siyasal mücadeleye geçmesinde gösteriyor. Avusturya ve Almanya'da, kısmen de İskandinav ülkelerinde sınıf mücadelesinin keskinleşmesi, kendini seçim mücadelesinde, partilerin karşılıklı ilişkilerinde, çeşitli renklerden olası tüm burjuvaların ortak düşmanlarına, proletaryaya karşı birbirlerine yakınlaşmalarında, mahkeme ve polis misillemelerinin keskinleşmesinde gösteriyor. İki düşman kamp, yavaş ama kararlı bir biçimde güçlerini artırıyorlar, örgütlerini pekiştiriyorlar ve sanki sessizce ve tek adammışcasına gelecekteki devrimci muharebelere hazırlanıyorlarmış gibi kamu yaşamının her alanında birbirlerine karşı gittikçe daha katı davranıyorlar. Latin ülkelerinde, İtalya'da, ama esas olarak Fransa'da, sınıf mücadelesinin keskinleşmesi kendini özellikle fırtınalı, ani, kısmen de tamamen devrimci patlamalarda gösteriyor, proletaryanın gizli kini kendini ezenle-

re karşı aniden patlak veriyor ve parlamenter mücadelenin "barışçıl" koşullarının yerini gerçek bir içsavaştan sahneler alıyor.

Proletaryanın uluslararası devrimci hareketi, çeşitli ülkelerde tekdüze ve aynı tarzda gelişmiyor ve gelişemez de. Bütün çalışma alanlarında tüm olanaklardan tam ve çok yönlü bir biçimde yararlanmak, ancak çeşitli ülkelerin işçilerinin sınıf mücadelelerinin sonucu mümkün olur. Her ülke ortak davaya kendi değerli, özgül hatlarıyla katkıda bulunur; ama hareket her bir ülkede şu ya da bu dargörüşlülüğün, tek tek sosyalist partilerin şu ya da bu teorik ve pratik eksikliğinin acısını çekiyor. Ama bir bütün olarak, uluslararası sosyalizmin büyük ilerleyişini, düşmanla bir dizi somut çatışmada proletaryanın milyonluk ordularının birleşmesini, burjuvaziyle ölüm-kalım savaşının, işçi sınıfının bu savaşa, son büyük proletarya ayaklanması olan Komün'den çok daha *hazırlıklı* olduğu bir savaşın yaklaştığını görüyoruz.

Uluslararası sosyalizmin tümünün bu ilerleyişi ve Asya'da devrimci demokratik mücadelenin eşzamanlı keskinleşmesi, Rus devrimini kendine özgü ve özellikle zor bir duruma sokmaktadır. Rus devrimi, Avrupa'da olduğu gibi Asya'da da uluslararası büyük bir müttefike sahiptir; ama aynı zamanda ve *tam da bu nedenle* yalnızca ulusal, yalnızca Rus değil, *uluslararası* bir düşmanı da vardır. Proletaryanın yükselen mücadelesine karşı bütün kapitalist ülkelerde bir tepki kaçınılmazdır ve bu tepki, bütün dünyanın burjuva hükümetlerini, gerek Asya'daki gerekse özellikle de Avrupa'daki her halk hareketine karşı, her devrime karşı birleştiriyor. Partimiz içindeki oportünistler de Rus liberal aydınlarının çoğunluğu gibi, hâlâ Rusya'da burjuvaziyi "itelemeyen" ve korkutmayan, "aşırı" bir tepki uyandırmayan ve devrimci sınıfların iktidarı ele geçirmesine götürmeyen bir burjuva devrimini düşlüyorlar. Boşuna umut! Darkafalı ütopya! Dünyanın bütün ileri devletlerinde patlayıcı madde o kadar hızlı birikmekte, daha dün en derin uykuda olan Asya devletlerinin çoğunluğunu alevler öylesine açıkça sarmaktadır ki, uluslararası burjuva gericiliğin güçlenmesi ve her bir ulusal devrimin sertleşmesi kesinlikle kaçınılmazdır.

Rusya'da karşı-devrim, devrimimizin tarihsel görevlerini çözmüyor ve zaten çözemez. Rus burjuvazisi zorunlu olarak gittikçe daha çok uluslararası anti-proleter ve anti-demokratik akıma eğilim gösteriyor. Hesabını liberal müttefikler üzerine kurmamalı Rus proletaryası. O, devrimin tam zaferine dek kendi yolunda gitmeli: burada, Rusya'da tarım sorununun kaçınılmaz olarak şiddete dayalı çözümünde bizzat köylü kitlelerine dayanmalı; Kara Yüz çiftlik sahiplerinin ve Kara Yüz mutlakiyetinin egemenliğini yıkmada, köylülüğe yardım etmeli; Rusya'da proletaryanın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğünün kurulmasını kendine görev edinerek, mücadelesinin ve zaferlerinin, uluslararası devrimci hareketle kopmaz bir biçimde bağlı olduğunu hiçbir zaman unutmamalıdır. Karşı-devrimci burjuvazinin liberalizmi için (Rusya'da olduğu gibi bütün dünyada da) daha az hayal! Uluslararası devrimci proletaryanın gelişmesi için daha fazla dikkat!

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XII, "Dünya Siyasetinde Patlayıcı Madde", s. 373.)

3 - Rusya, Leninizmin Ocağı, Proleter Devrimin Teori ve Taktiğinin Doğum Yeri

A - Rusya'da Emperyalizmin Özellikleri

Rusya'da en modern tipte kapitalist emperyalizm, mükemmel ifadesini, çarlığın İran, Mançurya, Moğolistan'a karşı siyasetinde buldu, ama genel olarak Rusya'da askeri ve feodal emperyalizm ağırlıktadır. Dünyanın hiçbir yerinde tüm kırsal nüfusun çoğunluğu, Rusya'daki gibi ezilmemektedir: Büyük Ruslar, nüfusun yalnızca % 43'ünü, yani yarısından azını oluşturuyorlar, ama tüm diğerleri "yabancı kökenliler" olarak yasal haklara sahip değiller. Rusya nüfusunun 170 milyonunun *100 milyonu* ezilmektedir ve yasal haklara sahip değildir. Çarlık, savaşı Galiçya'nın fethedilmesi ve Ukraynalıların özgürlüğünün nihai olarak boğulması, Ermenistan'ın, İstanbul'un vb. fethedilmesi amacıyla yürütüyor. Çarlık, savaşı, ülke içinde artan hoşnutsuzluktan dikkatleri uzaklaştırmak ve kabaran devrimci hareketi

bastırmak için bir araç olarak görüyor. Bugün Rusya'da iki Büyük Rus'a, hiçbir hakkı olmayan iki ila üç "yabancı kökenli" düşmektedir; çarlık, savaş yoluyla, Rusya tarafından ezilen ulusların sayısını artırmaya, onların boyunduruk altında tutulmasını güvencelemeye ve böylelikle bizzat Büyük Rusların özgürlük mücadelesini de felce uğratmaya çalışmaktadır. Yabancı halkları boyunduruk altına alma ve yağmalama olanağı, ekonomik durgunluğu artırıyor; çünkü üretici güçleri geliştirmek yerine, kâr kaynağı olarak "yabancı kökenliler"in yarı-feodal biçimde sömürülmeleri hiç de ender birşey değildir. Yani, savaş Rusya açısından tam anlamıyla gerici ve özgürlüğe karşı yönelen bir karekter taşıyor.

(*Lenin*, Tüm Eserler, cilt XVIII, "Sosyalizm ve Savaş", s. 255

B - Rusya'da Sınıf Mücadelesinin Özellikleri ve Devrimin Kaçınılmazlığı

Rusya'da köylüler, bizzat çiftlik sahipleri tarafından, otokratik çarın çiftlik sahipleri hükümeti ve onun memurları tarafından "kurtarıldı"lar. Bu "kurtarıcılar", sorunu öyle ele aldılar ki, köylüler gömleğine kadar soyulmuş olarak "özgürlüğe" kavuştular, çitflik sahiplerinin köleliğinden, aynı çiftlik sahiplerinin ve onların kâhyalarının borçlu yanaşmaları durumuna düştüler.

Rus köylüleri, asil çiftlik sahibi efendiler tarafından öyle "kurtarıldılar" ki, köylü arazi ve topraklarının *beşte birinden fazlası* çiftlik sahiplerinin lehine ellerinden alındı. Köylüler, kan ve terleri ile yoğurdukları kendi toprakları için tazminat ödemek, yani dünün köle sahiplerine haraç vermekle yükümlendirildiler. Yüz milyonlarca rublelik bu haraç, gittikçe yoksullaşan köylülerce feodal efendilere ödendi. Çiftlik sahiplerinin köylü arazilerini gaspetmesi ve köylülere en kötü, en işe yaramaz toprak ve arazileri bırakması yetmezmiş gibi, köylülere tuzaklar da kurdular, yani toprağın ölçülmesini öyle bir biçimde yaptılar ki, köylüler kâh merasız, kâh çayırsız, kâh ormansız, kâh yalaksız kaldı. Asıl Rusya'nın *çoğu* vilayetlerinde köylüler, serfliğin kaldırılmasından sonra da çiftlik sahiplerinin

eski, çaresiz borçlu yanaşmaları olarak kaldılar. Köylüler kurtuluştan sonra da "en aşağı" zümre, çiftlik sahiplerince atanan hükümet makamlarının ensesinde boza pişirdiği, ondan haraç sızdırdığı, kırbaçtan geçirdiği, dövdüğü ve alay ettiği vergi hayvanı, "bayağı kan" olarak kaldı.

Dünyanın hiç bir ülkesinde köylülük, Rusya'da olduğu gibi, "kurtuluş"tan sonra da böyle bir yıkımı, böyle bir sefilliği, alçaltılmayı ve onur kırıcılığı yaşamadı.

Buna rağmen serfliğin yıkılışı, bütün halkı sarstı, onu asırlık uykusundan uyandırdı, ona, çıkış yolunu bizzat aramayı, tam özgürlük uğruna bizzat mücadele vermeyi öğretti.

Serfliğin yıkılışından sonra kentler gittikçe artan bir hızla gelişti, fabrikalar ve işletmeler çoğaldı, demiryolları döşendi. serflik Rusya'sının yerine geçmiş olan kapitalist Rusya ileriye doğru yürüyüşe geçti. Toprağa bağlı, yılmış, papaza güvenen ve "devlet makamları"ndan korkan, köyü ile bütünleşmiş serf köylünün yerine geçmiş olan, mevsimlik işçi olarak kentlerde yaşamış ve ücretli emeğin acı deneyimlerinde bazı şeyler öğrenmiş yeni bir köylü kuşağı yetişti. Büyük kentlerde, fabrikalarda ve işletmelerde işçi sayısı gittikçe arttı. Kapitalistlere ve hükümete karşı ortak mücadele amacıyla yavaş yavaş işçi birlikleri oluştu. Bu mücadeleye önderlik eden Rus işçi sınıfı, milyonlarca köylüye ayağa kalkıp doğrulmasında, serf kölelerin alışkanlıklarını bırakmasında yardımcı oldu.

1861'de köylüler, yalnızca "isyanlara" hazırdılar. 1861'den sonraki on yıllar boyunca, halkı mücadeleye uyandırmak için kahramanca çalışan Rus devrimcileri, bütünüyle tecrit edilmiş olarak kaldılar ve mutlakiyetçiliğin darbeleri altında ezildiler. 1905 yıllarında Rus işçi sınıfı uzun süreli grev mücadelesinde, Sosyal-Demokrat Partinin yıllar süren propaganda, ajitasyon ve örgütlenme çalışmaları sonunda güçlenmiş ve gelişmişti. Ve o tüm halkı, milyonlarca köylüyü *devrime* götürdü.

Çarlık mutlakiyeti, 1905 devrimiyle bir yara aldı. İlk kez bu devrim Rusya'da, serflik köleliğinin lanetli anısıyla bastırı-

lan bir yığın köylüden, kendi haklarını bilmeye, kendi gücünü hissetmeye başlayan bir halk yarattı. İlk kez 1905 devrimi, çarlık hükümetine, Rus toprak sahiplerine, Rus burjuvazisine, milyonların ve on milyonların *vatandaş* haline, *savaşçı* haline geleceklerini, bir hayvan gibi, ayaktakımı gibi kendilerini güttürmeyeceklerini gösterdi. Ve kitlelerin boyunduruk ve keyfilikten gerçek kurtuluşu, dünyanın hiçbir yerinde ve hiçbir zaman, bizzat bu kitlelerin kendi bağımsız, kahramanca ve bilinçli mücadelesi olmaksızın elde edilmedi.

1905 devrimi mutlakiyetin yalnızca altını oydu, ama onu ortadan kaldırmadı. Şimdi o, halktan intikam alıyor. Çiftlik sahipleri Duma'sı daha fazla baskı ve zulüm yapıyor. Hoşnutsuzluk ve kızgınlık yine her tarafta büyümekte. Birinci adımı ikincisi izleyecektir. Mücadelenin başlangıcını devamı izleyecektir. 1905 devriminden sonra yeni, ikinci bir devrim geliyor. Serfliğin yıkılışının yıldönümü onu çağrıştırıyor, ona çağırıyor.

"İkinci bir 19 Şubat"a ihtiyacımız var, diye yakınıyorlar liberaller. Bu doğru değil. Yalnızca burjuva korkakları böyle konuşurlar. 1905'ten sonra ikinci bir "19 Şubat" olanaksızdır. Tabandan mücadele etmeyi öğrenmiş (ve bugün hâlâ *öğrenen,* çiftlik sahiplerinin III. Duma'sının deneyimlerinden öğrenen) bir halk, "yukarıdan kurtarılamaz". Başında bir kez bile olsa devrimci proletaryanın yürümüş olduğu bir halk, "yukarıdan kurtarılamaz."

Kara Yüzler bunu kavrıyorlar ve işte bu nedenle 1861'in yıldönümünden korkuyorlar. "1861 yılı", diye yazıyordu çarlık Kara Yüzlerinin sadık tasmalı köpeği Menşikov, "Novoye Vremya" gazetesinde, *"bin dokuz yüz beş yılını önleyemedi."*

Kara Yüzler'in Duması ve çarlık hükümetinin, düşmanlarını izlemedeki hızlılığı, yeni devrimi önleyemiyor; tam tersine onu hızlandırıyor. 1908 - 1910 yıllarının ağır deneyimleri halka yeni mücadeleyi öğretiyor. İşçilerin yaz grevinden sonra (1910) öğrencilerin kış boykotları başladı. Yeni bir mücadele gelişiyor, belki istediğimizden daha yavaş; ama güvenli ve kaçınılmaz olarak gelişiyor.

Devrimci Sosyal-Demokrasi, devrime ve işçi sınıfının illegal partisine sırt çevirmiş olan korkaklardan kendini arındırıyor, saflarını sıklaştırıyor ve gelecek büyük savaşlar için birleşiyor.

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XV, "Serfliğin Yıkılmasından Elli Yıl Sonra".)

C - Marksizmin Tunçtan Temeli Üzerinde Bolşevizmin Ortaya Çıkışı ve Bolşevizmin Siyasal Deneyiminin Uluslararası Anlamı

Bolşevizm, bir yandan 1903'te Marksist teorinin sağlam temeli üzerinde ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu ve yalnızca bu devrimci teorinin doğru olduğunu, yalnızca 19. yüzyılın tüm deneyimleri değil, aynı zamanda özellikle Rusya'daki devrimci düşüncenin yanlışları ve yalpalamaları, yanılgıları ve başarısızlıkları da tanıtladı. Aşağı yukarı yarım yüzyıl boyunca, geçen yüzyılın yaklaşık olarak kırklarından doksanlarına dek Rusya'da ilerici düşünce, inanılmaz derecede barbar ve gerici çarlığın baskısı altında, doğru devrimci teoriyi hırsla aradı ve Avrupa ve Amerika'nın bu alandaki her "son söz"ünü olağanüstü bir çabayla ve büyük bir titizlikle izledi. Biricik doğru devrimci teori olarak Marksizme Rusya, kelimenin tam anlamında *acı çekerek ulaşmıştır*, yarım yüzyıl boyunca katlandığı eşi görülmemiş sıkıntı ve özveriyle, eşsiz devrimci kahramanlık, muazzam bir enerji ve özverili arama, öğrenme, pratikte deneme, hayal kırıklıkları, sınama, Avrupa deneyimleriyle kıyaslama yoluyla ulaşmıştır. Çarlığın zorunlu olarak neden olduğu göçmenlik sayesinde, 19. yüzyılın ikinci yarısında devrimci Rusya, hiçbir ülkenin sahip olmadığı kadar uluslarası ilişki zenginliğine, tüm dünyadaki devrimci hareketin bütün biçimleri ve teorileri üzerine mükemmel bilgiye sahipti.

Öte yandan, bu tunçtan teorik temel üzerinde yükselen Bolşevizm, deneyim zenginliği bakımından dünyada eşi olmayan on beş yıllık (1903'ten 1917'ye kadar) bir tarihsel pratik yaşadı. Bu onbeş yıl boyunca, başka hiçbir ülke, devrimci deneyim açısından, hareketin birbirini izleyen hızlı ve değişik bi-

çimleri açısından, legal ve illegal, barışçıl ve fırtınalı, yeraltı ve açık, çevresel ve kitle hareketi niteliğinde, parlamenter ya da terörist nitelikte yaklaşık da olsa benzer bir deneyim yaşamamıştır. Başka hiçbir ülkede, böylesine kısa bir zaman içinde, modern toplumun *bütün* sınıflarının mücadelesinin, hem de ülkenin geriliği ve çarlığın ağır boyunduruğu yüzünden özellikle hızla olgunlaşan ve Amerika ve Avrupa'nın siyasi deneyimlerinin mütekabil "son söz"lerini tutkuyla ve başarıyla özümleyen bir mücadelenin böylesine bir biçim, nüans ve yöntem zenginliği biraraya toplanmamıştır.

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XXV. "'Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı", s. 207 vd.)

III - LENİNİZM, MARKSİZMİN GELİŞMESİNDE YENİ BİR AŞAMA

1 - Lenin'in Marksizmin Gelişmesine Getirdiği Yenilik Üzerine Stalin Yoldaş

İnanıyorum ki Lenin, Marksizme "yeni ilkeler" "eklemediği" gibi, Marksizmin bir tek "eski" ilkesini de ortadan kaldırmamıştır. Lenin, Marx ve Engels'in en sadık ve en tutarlı öğrencisiydi ve öyle kalacaktır, ve o tamamen Marksizmin ilkelerine dayanmaktadır.

Ama Lenin, Marx ve Engels'in öğretilerini salt eyleme geçirmekle kalmadı. O aynı zamanda, Marx ve Engels'in öğretisinin sürdürücüsüydü.

Bu ne anlama gelir?

Bu, onun Marx ve Engels'in öğretisini, gelişmenin yeni koşullarına, kapitalizmin yeni dönemine, emperyalizme uygun olarak daha da geliştirdiği anlamına gelir. Bu, Lenin'in, sınıf mücadelesinin yeni koşullarında, Marx'ın öğretisini daha da geliştirerek Marksizmin genel hazinesine, Marx ve Engels'in verdiklerine kıyasla, emperyalizm öncesi kapitalist dönemde verilebilecek olana kıyasla yeni şeyler kattığı anlamına gelir, ve Lenin'in Marksizmin hazinesine kattığı bu yenilik, tamamen

Marx ve Engels'in ilkelerine dayanmaktadır.

Emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmi olarak Leninizmden de işte bu anlamda sözediyoruz.

İşte, Lenin'in yeni şeyler kattığı ve Marx'ın öğretisini daha da geliştirdiği sorunlardan bazıları:

Birincisi, kapitalizmin yeni aşaması olarak, tekelci kapitalizm, emperyalizm sorunu.

Marx ve Engels, "Kapital"de, kapitalizmin temellerinin bir tahlilini yapmışlardır. Ama Marx ve Engels, tekel-öncesi kapitalizmin egemenliği döneminde, kapitalizmin sakin evrimi döneminde ve onun bütün dünya yüzüne "barışçıl" yayılma döneminde yaşadılar.

Bu eski aşama, Marx ve Engels'in artık yaşamadığı, 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başlarında sona erdi. Kapitalizmin düzenli evriminin yerini, sıçramalı, yıkıcı gelişiminin aldığı, kapitalizmin eşitsiz gelişiminin ve çelişkilerinin büyük bir keskinlikle ortaya çıktığı; gelişmenin olağanüstü eşitsizliği koşulları altında pazarlar ve sermaye ihracı alanları için mücadelenin, dünyanın ve nüfuz alanlarının periyodik bir biçimde yeniden paylaşımı için periyodik emperyalist savaşları kaçınılmaz kıldığı; kapitalizmin eski aşamasının, yerini, kapitalizmin yeni aşamasına, emperyalist tekelci gelişim aşamasına bıraktığı dönemdeki kapitalizmin gelişmesinin yeni koşullarını Marx ve Engels'in yalnızca tahmin edebilmiş olmaları anlaşılır birşeydir.

Burada Lenin'in kazanımı ve dolayısıyla Lenin'de yeni olan, "Kapital"in temel tezlerine dayanarak, kapitalizmin son aşaması olarak emperyalizmin derinlemesine gerekçelendirilmiş Marksist bir tahlilini yapması, kapitalizmin çıbanlarını ve kaçınılmaz çöküşünün koşullarını gözler önüne sermesidir. bu tahlil temelinde Lenin'in, emperyalizm koşullarında tek tek, tek başına alınmış kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferinin olanaklı olduğu şeklindeki ünlü tezi ortaya çıktı.

İkincisi, proletarya diktatörlüğü sorunu.

Proletaryanın siyasal egemenliği ve sermayenin iktidarının zor yoluyla devrilmesi yöntemi olarak proletarya diktatörlüğü temel düşüncesi, Marx ve Engels tarafından ortaya atılmıştır.

Lenin'de bu alanda yeni olan şudur:

a) Paris Komünü ve Rus Devriminin deneyimlerini değerlendirerek, proletarya diktatörlüğünün devlet biçimi olarak Sovyet iktidarını ortaya koyması;

b) "proletarya diktatörlüğü" formülünün kenetlerini, proletaryanın müttefikleri sorunu bakış açısından çözmesi ve proletarya diktatörlüğünü, önder olarak proletaryanın, önderlik edilen olarak proleter olmayan (köylülük vb.) sömürülen kitlelerle sınıf ittifakının özel bir biçimi olarak tanımlaması;

c) azınlığın (sömürücülerin) çıkarlarını ifade eden *kapitalist* demokrasinin tam tersine olarak çoğunluğun (sömürülenlerin) çıkarlarını ifade eden *proleter* demokrasisi biçiminin, proletarya diktatörlüğünün, sınıflı toplumlarda en yüksek demokrasi biçimi olduğu gerçeğini özellikle vurgulaması.

Üçüncüsü, proletarya diktatörlüğü döneminde, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde, etrafı kapitalist devletlerle çevrili bir ülkede, sosyalizmin başarıyla inşasının biçim ve yöntemleri sorunu.

Marx ve Engels, proletarya diktatörlüğü dönemini, az çok uzun süreli bir dönem, devrimci çarpışmalarla ve içsavaşlarla dolu bir dönem; bu dönemin seyri içinde iktidarda olan proletaryanın, eski kapitalist toplum yerine yeni, sosyalist toplumu, sınıfsız bir toplumu, devletin olmadığı bir toplumu yaratmak için gerekli ekonomik, siyasal, kültürel ve örgütsel önlemleri alacağı bir dönem olarak görmüşlerdir. Lenin tamamen Marx ve Engels'in bu temel ilkelerinin zemini üzerinde durmuştur.

Lenin'de bu alanda yeni olan şudur:

a) etrafı emperyalist devletlerle çevrili bir proletarya diktatörlüğü ülkesinde, bu ülkenin, kendisini çevreleyen kapitalist devletlerin askeri bir müdahalesiyle boğulmaması önkoşuluyla, tam sosyalist toplumun inşası olanağını gerekçelendirmesi;

b) ekonominin kumanda tepelerini (sanayi, toprak, ulaştırma, bankalar vb.) elinde tutan proletaryanın, onlar aracılığıyla, toplumsallaştırılmış sanayii tarımla birleştireceği ("sanayiin köylü ekonomisiyle birleşmesi") ve böylece bütün halk ekonomisini sosyalizme götüreceği ekonomi politikasının ("Yeni Ekonomik Politika") somut yollarını göstermesi;

c) küçük köylü ekonomisinin dönüştürülmesi ve köylülüğün ana kitlelerinin sosyalizm ruhuyla eğitilmesi için proletarya diktatörlüğünün elinde güçlü bir araç olan kooperatifler aracılığıyla, köylü kitlelerinin tedricen sosyalist inşaya yakınlaştırılıp onun içine çekilmesinin somut yollarını göstermesi.

Dördüncüsü, devrimde, her halk devriminde, çarlığa karşı devrimde olduğu kadar kapitalizme karşı devrimde de, proletaryanın hegemonyası sorunu.

Marx ve Engels, proletaryanın hegemonyası düşüncesini temel hatları itibariyle tasarladılar. Lenin'de burada yeni olan şey, bu taslağı daha da geliştirmesi ve onu proletaryanın hegemonyası bütünlüklü sistemi halinde, proletaryanın şehirde ve kırda emekçi kitlelere yalnızca çarlığın ve kapitalizmin yıkılmasında değil, aynı zamanda proletarya diktatörlüğü altında sosyalist inşa döneminde de önderlik etmesinin bütünlüklü sistemi halinde genişletmesidir.

Bilindiği gibi, proletaryanın hegemonyası düşüncesi, Lenin ve onun partisi sayesinde, Rusya'da ustaca uygulanmıştır. Diğer şeylerin yanısıra, Rusya'da devrimin proletaryanın iktidarına götürmesi olgusu da bununla açıklanır.

Eskiden olaylar genellikle öyle olurdu ki, işçiler devrimde barikatlar kurup, kanlarını akıtırlar, eskiyi devirirlerdi, ama iktidar, sonra işçileri baskı altına alan ve sömüren burjuvazinin eline geçerdi. İngiltere ve Fransa'da böyle olmuştur. Almanya'da da böyle oldu. Bizde, Rusya'da sorun farklı bir yönelim aldı. Bizde işçiler devrimin yalnızca hücum kıtası değildi. Devrimin hücum kıtası olarak Rus proletaryası, aynı zamanda şehirde ve kırda bütün sömürülen kitlelerin hegemonu, siyasal önderi olmaya çalıştı, kitleleri kendi etrafında topladı,

onları burjuvaziden kopardı ve burjuvaziyi siyasal olarak tecrit etti. Sömürülen kitlelerin hegemonu olarak Rus proletaryası daima, iktidarı eline geçirmek ve ondan kendi çıkarları doğrultusunda, burjuvaziye, kapitalizme karşı yararlanmak için mücadele etti. Rusya'da devrimin her güçlü çıkışının, 1905 devriminde olduğu gibi 1917 Şubat devriminde de, - proletaryayı baskı altında tutma görevine sahip eski iktidar aygıtı olarak burjuva parlamentosuna karşı - burjuvaziyi baskı altında tutma görevine sahip yeni iktidar aygıtının rüşeym hali olarak işçi temsilcileri Sovyetlerini ortaya çıkarması da bununla açıklanır.

Burjuvazi bizde burjuva parlamentosunu yeniden kurmak ve Sovyetleri ortadan kaldırmak için iki kez girişimde bulundu: Ağustos 1917'de "Ön Parlamento" sırasında, Bolşeviklerin iktidarı ele geçirmesinden önce, ve 1918 Ocak'ında "Kurucu Meclis" sırasında, proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden sonra - ve her seferinde de burjuvazi yenilgiye uğradı. Niçin? Çünkü burjuvazi siyasal olarak çoktan tecrit edilmişti, milyonlarca emekçi kitlesi, proletaryayı devrimin tek önderi olarak görüyordu ve Sovyetler, kitleler tarafından kendi öz işçi iktidarları olarak sınanmış ve denemişti; onun yerine bir burjuva parlamentosunun geçirilmesi, proletarya için intihar olurdu. Bu nedenle, burjuva parlamentarizminin bizde kök salmaması şaşılacak birşey değildir. Rusya'da devrimin proletaryanın iktidarına götürmesinin nedeni budur.

Devrimde proletaryanın hegemonyasına ilişkin Leninist sistemin gerçekleşmesinin sonuçları bunlardır.

Beşincisi, ulusal sorun ve sömürgeler sorunu.

Marx ve Engels, o zamanlar, İrlanda, Hindistan, Çin, Orta Avrupa ülkeleri, Polonya ve Macaristan'daki olayları tahlil ederken, ulusal soruna ve sömürgeler sorununa ilişkin yönlendirici temel düşünceleri ortaya koymuşlardı. Lenin, çalışmalarında bu düşüncelere dayandı.

Lenin'de bu alanda yeni olan şudur:

a) bu düşünceleri, emperyalizm çağında ulusal devrimlere ve sömürge devrimlerine ilişkin olarak bütünlüklü bir düşünce sisteminde birleştirmesi;

b) ulusal sorun ve sömürgeler sorununu emperyalizmin yıkılması sorunuyla bağlaması;

c) ulusal sorun ve sömürgeler sorununu, uluslararası proleter devrimi genel sorununun bir parçası olarak tanımlaması.

Son olarak, proletarya partisi sorunu.

Marx ve Engels, Parti olmadan gerek iktidarı ele geçirme anlamında, gerek kapitalist toplumu dönüştürme anlamında kendi kurtuluşuna ulaşamayacak olan proletaryanın öncü müfrezesi olarak parti üzerine temel tezleri ortaya koymuşlardı.

Lenin'de bu alanda yeni olan, onun emperyalizm döneminde proletaryanın mücadelesinin yeni koşullarına uygun olarak bu taslağı daha da geliştirmesi ve şunları göstermesidir:

a) partinin, çalışmalarını genelleştirme ve yönlendirme görevine sahip olduğu proletaryanın diğer örgüt biçimlerine (sendikalar, kooperatifler, kamusal örgütler) kıyasla, proletaryanın sınıf örgütünün en yüksek biçimi olduğu;

b) proletarya diktatörlüğünün yalnızca onun yönlendirici gücü olarak parti aracılığıyla gerçekleştirilebileceği;

c) proletarya diktatörlüğünün yalnızca, önderliği başka partilerle paylaşmayan ve paylaşmaması gereken bir tek partinin, komünistlerin partisinin ona önderlik etmesi halinde tam olabileceği;

d) partide çelik disiplin olmadan, proletarya diktatörlüğünün sömürücüleri baskı altında tutma ve sınıflı toplumu sosyalist topluma dönüştürme görevlerinin yerine getirilemeyeceği.

Lenin'in, eserlerinde, Marx'ın öğretisini emperyalizm döneminde proletaryanın mücadelesinin yeni koşullarına uygun bir şekilde somutlaştırarak ve daha da geliştirerek getirdiği yenilik özünde bunlardır.

Bizde, Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmidir, denmesinin nedeni de budur.

Buradan, Leninizmin Marksizmden koparılamayacağı ve Marksizmin karşısına hiç mi hiç konulamayacağı sonucu çıkar.

Delegasyonun sorusu şöyle devam ediyor:

"Lenin'in yaratıcı 'devrime' inandığını, Marx'ın ise daha ziyade iktisadi güçlerin gelişmesinin doruk noktasını bekleme eğiliminde olduğunu söylemek doğru olur mu?"

Kanımca, bunu söylemek tamamen yanlış olur. Her halk devriminin - eğer gerçekten halk devrimiyse - yaratıcı bir devrim olduğuna inanıyorum; çünkü o, eski düzeni parçalar ve yenisini oluşturur, yaratır.

Ama bazen - sözgelimi Arnavutluk'ta - bir kabilenin dğerlerine karşı oyuncak örneği "ayaklanmalar"ı biçiminde rastlanan sözüm yabana "devrim"lerde, elbette yaratıcı bir yan olamaz. Ama böyle oyuncak gibi "ayaklanma"ları Marksistler hiçbir zaman devrim olarak görmemişlerdir. Demek ki, sözkonusu olan böyle "ayaklanmalar" değil, tam tersine, ezilen sınıfların ezen sınıflara karşı ayağa kalktığı halk kitlelerinin devrimidir. Ama böyle bir devrim, kaçınılmaz olarak yaratıcı bir devrim olmak zorundadır. Marx ve Lenin tam da böyle bir devrimden, yalnızca böyle bir devrimden yanaydılar. Açıktır ki, böyle bir devrim rastgele koşullarda değil, ancak ekonomik ve siyasi nitelikli belirli elverişli koşullarda olabilir.

(Stalin, Leninizmin Sorunları. Cilt I. "İlk Amerikan İşçi Delegasyonuyla Görüşme. I. Delegasyonun Soruları ve Stalin Yoldaşın Yanıtları", s. 415 vd.; Stalin, Eserler, cilt 10, s. 81 - 88. Almanca.)

2 - Marksizmin, Lenin Tarafından Yeni Tarihsel Deneyim Temelinde Geliştirilmesi

Marx ve Engels'in eserinin sürdürücüsü olarak Lenin'in büyüklüğü, Marksizmin lafzına asla köle olmayışıdır. Lenin araştırmalarında, Marx'ın, tekrar tekrar açıkladığı, Marksizmin bir dogma değil, bir eylem kılavuzu olduğu direktifine bağlı

kaldı. Lenin bunu biliyordu ve Marksizmin lafzı ile özünü kesinlikle ayırdı, Marksizmi asla bir dogma olarak ele almadı, bilakis Marksizmi kapitalist gelişmenin yeni koşullarında temel yöntem olarak uygulamaya çalıştı. İşte Lenin'in büyüklüğü, tam da onun açıka ve dürüstçe, hiç yalpalamadan, bütün ülkelerdeki oportünistlerin eski formüle sarılarak, oportünist eylemlerini Marx ve Engels'in adını kullanarak gizleyebileceklerinden hiç korkmadan, proleter devrimin zaferinin tek tek ülkelerde mümkün olduğu biçimindeki yeni formülün zorunluluğunu ortaya koymasındadır.

Öte yandan, dahi birer düşünür olmalarına karşın, Marx ve Engels'den, gelişmiş tekelci kapitalizmden 50 - 60 yıl önce, tekelci, emperyalist kapitalizm döneminde ortaya çıkan proleter sınıf mücadelesinin bütün olanaklarını önceden tam olarak görmelerini beklemek garip olurdu.

Lenin'in, Marksizmin lafzına sarılmadan Marksist yöntemden hareket ederek, Marx ve Engels'in eserini sürdürdüğü ilk durum bu değildir. Bir başka benzer durumu, yani proletarya diktatörlüğü sorunu kastediyorum. Bilindiği gibi Marx bu sorunda, eski devlet aygıtının parçalanması ve yeni bir aygıtın yaratılması olarak proletarya diktatörlüğünün, kıta ülkelerinde, sosyalizm için zorunlu bir gelişme aşaması olduğu görüşünü dile getirmişti; Marx'ın açıkladığı gibi militarizmin ve bürokrasinin güçsüz ya da hiç gelişmemiş olduğu ve bu yüzden bir başka yoldan, "barışçıl" bir yoldan sosyalizme geçişin olanaklı olabileceği İngiltere ve Amerika için ise bir istisnayı geçerli sayıyordu. Bu, yetmişli yıllarda bütünüyle doğruydu. *(Ryazanov:* "Bu o zaman da doğru değildi.") 1870'lerde militarizm, İngiltere ve Amerika'da, daha sonra olduğu gibi gelişmiş olmadığından, bu tezin tamamen doğru olduğuna inanıyorum. Bu tezin doğru olduğunu, Lenin'in proletaryanın çoğunluğu oluşturduğu, burjuvazinin uzlaşmaya alışık olduğu, militarizmin ve bürokrasinin güçsüz olduğu bir ülke olan 1870'ler İngiltere'si için sosyalizmin proletarya ile burjuvazi arasında bir anlaşma yoluyla gelişmesini olanaksız saymadığı, "Aynî Vergi Üzerine" adlı broşürünün ünlü bölümüne bakarak kavrayabilirsiniz. Ama

geçen yüzyılın 70'li yıllarında doğru olan bu tez İngiltere'nin, kıta üzerindeki herhangi bir ülkeden daha az militarist ve daha az bürokratik olmadığı ve hatta daha da militarist olduğu 19. yüzyıldan sonra, emperyalizm döneminde, artık doğru değildir. Bununla bağıntılı olarak Lenin yoldaş, "Devlet ve Devrim" adlı broşüründe, İngiltere için tanınan istisnayı geçersiz kılan yeni koşullar ortaya çıktığı için, Marx'ın kıtayı dikkate alarak yaptığı sınırlamanın bugün ortadan kalktığını söylemektedir.

İşte Lenin'in büyüklüğü, Marksizmin lafzına tutsak olmamasında, Marksizmin özünü kavramayı, ve onun özünden yola çıkarak, Marx ve Engels'in öğretilerini geliştirmeyi bilmesinde yatmaktadır.

(Stalin, Muhalefet Üzerine, "Partimizdeki Sosyal-Demokrat Sapma Üzerine", s. 338 vd., Rusça; Stalin, Eserler, cilt 8, s. 223 - 225 Almanca.)

IV - LENİNİZMİN STALİN YOLDAŞ TARAFINDAN DAHA DA GELİŞTİRİLMESİ

1 - Stalin, Lenin'in Mücadele Arkadaşı ve Öğretilerinin Sürdürücüsü

Tüm gücünü, tüm enerjisini ve bütün bilgisini İşçi sınıfı davasının hizmetine sunan Stalin'e.

Değerli dost ve mücadele yoldaşı!

Lenin'in Partisinin Merkez Komitesi ve Merkez Kontrol Komisyonu, Sana, en iyi Leniniste, Merkez Komitesi'nin ve onun Siyasi Büro'sunun en eski üyelerinden birine içten selamlarını gönderir.

Elli yıllık yaşamının otuz yıldan fazlasını dolduran Senin aktif Bolşveik eylemin, Partimizin tüm kahramanca mücadelesi ve Leninizmin zaferleri ile kopmaz bir biçimde bağlıdır.

Lenin'in önderliğinde Bolşevik örgütün ilk hücrelerini kurduğun profesyonel devrimci olarak yaşamının ilk günlerden

bu yana Sen, Lenin'in sadık, en iyi öğrencisiydin. Lenin'in en yakın öğrencileri ve mücadele arkadaşları arasında Sen, en kararlı ve sonuna kadar tutarlı Leninist olarak kendini gösterdin. Bütün çalışman boyunca, gerek teorik, ilkesel pozisyonlarında gerekse bütün pratik faaliyetinde bir kez bile Lenin'den sapmadın.

Ağır illegalite yılları, çarlığın acımasız takipleri, zindanlar ve sürgünler Senin çelikten iradeni ve devrimci kararlılığını sağlamlaştırdı.

Yükseliş yıllarında olduğu kadar yenilgi yıllarında da her zaman kararlı ve sarsılmaz kaldın, her zaman Lenin'le birlikte ve onun önderliğinde tutarlı Bolşevik çizgiyi gerçekleştirdin, her zaman tüm kararlılığınla oportünizme, entellektüel gevezeliğe, yılgınlığa, yalpalamalara ve açık dönekliğe karşı mücadele ettin.

Büyük Ekim'in zafer günlerinde, Lenin'in bazı başka öğrencilerinin tersine Sen, onun ilk, en yakın ve en sadık yardımcısı olarak, Ekim zaferinin mükemmel örgütleyicisi olarak kendini kanıtladın.

Devrimin kaderinin belli olduğu zor Brest-Litovsk günlerinde, Lenin'le birlikte Sen, küçük-burjuva radikalizmi bayrağı altında Bolşevik birliğin altını oyarak Partiyi bölmek isteyen oportünistlere karşı kararlılıkla Bolşevik stratejiyi savundun.

İçsavaş yıllarında Parti Seni, tayin edici cephelerde zaferleri örgütlemen için yolladı. Ve Senin adın Kızıl Ordumuzun en şanlı zaferleriyle bağlıdır.

Ölüm, en büyük önderimiz ve öğretmenimiz Lenin yoldaşı tam da halk ekonomisinin yeniden tesisinin en zor yıllarında saflarımızdan koparıp aldı. Partimiz zor günler geçirdi. Leninizmin bir düşmanı olan Troçkizm, Partiye karşı saldırıya geçti ve Partinin önderliğini ele geçirip, onu Lenin'in yolundan saptırma girişiminde bulundu. Lenin'in ölümünden sonra Leninizmin düşmanlarıyla daha ilk çarpışmada Merkez Komitesi, Partinin Leninist birliği uğruna mücadelede, Lenin'in eserinin en

sadık ve en tutarlı sürdürücüsü olarak Senin etrafında toplandı.

Parti, Troçkizme karşı, ve ikiyüzlülükle Leninizmin bayrağı ardına gizlenen, ama gerçekte karşı-devrimci Troçkizmin doğrudan ajanı olan yeni Zinovyev-Kamenev muhalefetine karşı parlak bir zafer elde etti.

1923'te Troçkizmin Parti düşmanı Menşevik özünü cesaretle ortaya çıkardığın gibi, 1928'de de sağ sapmanın Parti düşmanı, anti-proleter, Kulakçı özünü teşhir ettin.

Ancak bu sayede Parti Merkez Komitesi, milyonlarca kitleyi etrafında toplayabildi, ancak bu sayede o, sağ sapmayı başarıyla parçalayıp, Leninist genel çizgiyi fiilen, pratikte uygulamayı başarabildi.

Yeniden tesis ve yeniden inşa döneminin korkunç zorlukları üzerinden Bolşevik Parti, ülkeyi sosyalist inşanın muazzam gelişme yoluna soktu. Ülkenin sanayileşmesinin ve tarımın sosyalist dönüşümünün fırtına gibi gelişmesi, ülkemizde sosyalist inşanın mümkün olduğuna ilişkin Leninist teorinin, Senin, küçük-burjuva Troçkizme karşı mücadelede savunduğun teorinin parlak bir doğrulanmasıdır.

Partinin sosyalist inşada elde ettiği muazzam başarılar. Senin adınla, Senin Partinin genel çizgisi uğruna ısrarlı, uzlaşmaz mücadelenle kopmaz biçimde bağlıdır.

Ülkenin, dünya tarihinde eşi görülmemiş sanayileşme hızı ve köyün kollektif, sosyalist büyük işletmeye geçişi, Kulaklara karşı cesur saldırılar, sosyalist yarışma ve özeleştirinin gelişmesi, kopmaz biçimde Senin adınla bağlıdır. kimsede olmayan bir biçimde Sen, kendinde Leninizmin derin teorik bilgisini, ve onu devrimci mücadelenin çeşitli aşamalarında cesaretle pratiğe geçirme yeteneğiyle birleştiriyorsun.

Bu, zor tarihsel görevlerin en kısa zamanda ve en az güç harcamasıyla üstesinden gelmesinde Partiye yardımcı odu; bu, saflarında gerçek Leninist birliği sağlamada Partiye yardımcı oldu.

Sen gerçek bir Leninist olarak, Partinin birliğini oportü-

nizme tavizler verme pahasına değil, oportünizmin her türlü görünümüne karşı gözüpek, uzlaşmaz mücadele vererek elde ettin.

İşte bundan dolayı, Partinin bütün düşmanlarının, Seni Merkez Komitesi'yle karşı karşıya getirmeye yönelik sefil girişimleri başarısızlığa uğradı.

Leninizmin düşmanları, Merkez Komitesi ve Stalin'in ayrılmaz, yekpare Leninist bir bütün olduğunu kavrayabilmek için daha önceleri de olanak bulmuşlardı.

Günümüz, Senin uğruna mücadele etmiş olduğun ve bugün de ettiğin ve bütün gücünü, enerjini ve bilgini hizmetine sunduğun milyonluk Partiyi, Merkez Komitesi'nin etrafında daha da sıkı birleştirecek; proletaryanın ve emekçilerin milyonlarca kitlesini Partinin Leninist genel çizgisi etrafında daha da sıkı birleştirecektir.

Milyonlarca proletarya kitlesi, saflarında Stalin gibi bir önder bulunan Bolşevik Parti Merkez Komitesi'nin, ülkeyi sosyalizmin tam inşasına ve bütün dünyada proleter devriminin zaferine götüreceğinden emin olabilirler.

Yaşasın Leninist Bolşevik Parti!

Yaşasın devrimin demir neferi Stalin yoldaş!

SBKP(B) MK ve MKK

(Stalin yoldaşın 50. doğum yıldönümü dolayısıyla SBKP(B) Merkez Komitesi ve Merkez Kontrol Komisyonu'nun kutlama mesajı, 1929.)

2 - Leninizmin Stalin Yoldaş Tarafından Daha da Geliştirilmesi ve Somutlaştırılması

Marksizm-Leninizm teorisi, Lenin'in mücadele arkadaşı ve öğrencisi, onun eserinin en iyi sürdürücüsü olan *Stalin* yoldaş tarafından somutlaştırıldı ve daha da geliştirildi.

Stalin, *proletarya diktatörlüğü* üzerine Marksist-Leninist

öğretiyi daha da geliştirdi, sosyalist inşanın çeşitli aşamalarında proletaryanın sınıf mücadelesinin biçimleri sorununu, kapitalist unsurların ve genelde sınıfların kökünü kurutmanın yolları sorununu çözdü. Stalin, kapitalizmden komünizme geçiş dönemine ilişkin Marksist-Leninist öğretiyi somutlaştırdı. Stalin, Lenin'in *ülkemizde sosyalist inşanın mümkün olduğuna* ilişkin öğretisini daha da geliştirdi. Stalin bu temelde, bütün cephe boyunca sosyalist taarruzun genel planını tasarladı, sınıfsız sosyalist toplumu kurmanın yöntemlerini, biçimlerini ve yollarını somutlaştırdı.

Stalin, ülkemizde sosyalizmin zaferinin önkoşulu olarak *sanayileşmeye* ilişkin Leninist öğretiyi daha da geliştirdi. Stalin, proletarya önderliğinde *köylülüğün sosyalist yeniden eğitiminin* somut yolları sorununu, işçi sınıfının köylülükle üretim ittifakı sorununu, *tarımın kollektifleştirilmesinin* koşul ve yöntemleri ve tam kollektifleştirme temelinde Kulaklığın bir sınıf olarak tasfiyesi sorunlarını çözerek, Marksist-Leninist öğretinin zenginleşmesine olağanüstü katkıda bulunmuştur.

Stalin, uluslararası devrim genel sorununun bir parçası olarak *ulusal* sorun ve *sömürgeler* sorunu üzerine Marksist-Leninist teoriyi geliştirdi.

Stalin, Lenin'in *parti ve onun proletarya diktatörlüğü sistemindeki rolü* öğretisini daha da geliştirdi; proletarya partisinin *strateji ve taktiğini* parlak biçimde işledi. Stalin, oportünizmin toplumsal ve ideolojik kökenlerinin Leninist tahlilini daha da geliştirdi, onun sınıf mücadelesinin çeşitli aşamalarındaki ortaya çıkışının özelliklerini gösterdi.

Lenin'in emperyalizm öğretisi temelinde Stalin, kapitalizmin genel bunalımı ve gelişen uluslararası proleter devrimi koşullarında, *iki sistem arasındaki mücadelenin* berrak bir tahlilini yaptı.

Stalin, gerek daha sonra karşı-devrimci hale gelen Troçkizme, gerekse muzaffer proletaryaya karşı karşı-devrimci Kulak baş kaldırmasının bir ürünü olan sağ oportünizm de dahil olmak üzere, Parti ve Komintern içinde her türden oportünizme

karşı iki cepheli mücadeleyi Leninist kararlılık ve uzlaşmazlıkla yürütülüyor. Partinin ve Komintern'in teorisyeni ve önderi olarak Stalin, tüm faaliyetiyle devrimci teori ve pratiğin birleştirilmesinin parlak örneklerini sunuyor ve Marksizm-Leninizmin devrimci yöntemi *materyalist diyalektiği* zenginleştiriyor. *Stalin adı, dünya proletaryasının teorisyen ve önderleri Marx, Engels ve Lenin'in büyük adlarıyla aynı sırada yeralıyor.*

(SBKP(B) MK Marx-Engels-Lenin Enstitüsü, "Ölümünün 50. Yılı Dolayısıyla Karl Marx", 1933.)

3 - Dünya Proletaryasının Önderi Stalin

Sınıf mücadelesinin önderine.

Değerli Stalin yoldaş!

Ellinci doğum gününüz dolayısıyla Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Prezidyumu, Size sıcak, Bolşevik selamlar yollar!

KEYK Prezidyumu, bütün Komünist Enternasyonal'in dikkatini, dünya komünist hareketinde Sizin yönlendirici çalışmalarınızın olağanüstü anlamı üzerine çekmeyi görev bilir.

KEYK Prezidyumu, Sizin şahsınızda eski Bolşevik muhafız kıtasının en sınanmış temsilcisini, Leninist Partinin önderini, Komünist Enternasyonal'in önderini selamlar. Devrimin bütün kritik dönüm noktalarında, Siz Leninist mücadele saflarında kararlılıkla durdunuz. Komünist Enetenasyonal, Lenin'in ölümünden sonra Lenin'in öğretilerinin ve Bolşevizmin şanlı geleneklerinin en sadık ve en kararlı taşıyıcısı olduğunuzu takdir etmenin bilincindedir. En zor ve en fazla sorumluluk isteyen günlerde, Leninist sınıf stratejisinin ve taktiğin diyalektik yöntemini doğru bir biçimde ve başarıyla uygulamada SBKP(B)'ne ve Komintern'e yardımcı oldunuz.

Yeni devrimci kabarışın eşiğinde, dünya proletaryasının görevlerinin saptanmasında, Sovyetler Birliği'nde sosyalist yeni atılımlarda ve gerek Batı proletaryasının gerekse de sömür-

gelerin ezilen halklarının emperyalizmin tayin edici mevzilerine hücumunun hazırlanmasında önderliğiniz paha biçilmez değerdedir.

Sizin aktif katılımınızla Komintern, mücadelenin zorlukları karşısında ricata geçen "sol" ve sağ oportünistlere ezici bir darbe indirmiştir. KEYK Prezidyumu, gerek Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin zaferinin olanaksızlığına ilişkin Troçkist masalın, gerekse Troçkistlerin SBKP(B)'in ulusal dargörüşlülüğüne ilişkin iftiralarının teşhir edilmesindeki tarihi kazanımlarınızı takdir etmektedir. Dünya proletaryası, proleter dünya devriminin en büyük kaldıracı haline gelmiş olan Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin muzaffer inşasına olgularla kanaat getirmiştir. Açık sağ oportünistlerin teslimiyetçiliğine karşı mücadelede uzlaşmazlığınız, bu başarıların zorunlu bir önkoşuluydu. Proletarya diktatörlüğünün büyük kazanımlarını garantileyen emekçi kitlelerin çalışma azmi ve devrimci inisiyatifi, Sizin şahsınızda ateşli bir ilham kaynağı buldu.

KEYK Prezidyumu, aynı şekilde, Komintern'in VI. Dünya Kongresi'nin, Sizin doğrudan ve yönlendirici katılımınızla, proletaryanın devrimci mücadelesinin yenilmez silahını, dünya komünizminin programını biçimlendirdiğini saptar.

Size en iyi dileklerimizi sunar ve dünya proletaryasının gelecek zaferinin Sizin sınanmış Leninist önderliğinize ayrılmaz bir biçimde bağlı olacağına kesin inancımızı dilegetiririz.

KEYK Prezidyumu

(Stalin yoldaşın 50. doğum yıldönümü dolayısıyla KEYK Prezidyumu'nun kutlama mesajı, 1929.)

II - YÖNTEM VE TEORİ

I - LENİNİZMİN YÖNTEMİNİN TEMELLERİ VE ÖZÜ

1 - Leninizmin Yöntemi, II. Enternasyonal'in Teorisi ve Yöntemiyle Uzlaşmaz Düşmanlık İçindedir

Yukarıda, bir yanda Marx ve Engels ile öte yanda Lenin arasında, II. Enternasyonal oportünizminin hakim olduğu tüm bir zaman diliminin yattığını söyledim. Tam doğru olmak için, kastettiğimin, oportünizmin biçimsel hakimiyeti değil, gerçek hakimiyeti olduğunu eklemeliyim. Biçimsel olarak, II. Enternasyonal'in başında "imanlı" Marksistler, "ortodokslar" duruyordu - Kautsky ve diğerleri. Gerçekte ise II. Enternasyonal'in esas çalışması oportünizm çizgisini izliyordu. Oportünistler, uyarlamacı, küçük-burjuva nitelikleri yüzünden kendilerini burjuvaziye uyarladılar; "ortodokslar" ise, oportünistlerle "birliği korumak" uğruna, "partide barış" uğruna kendilerini oportünistlere uyarladılar. Böylece, burjuvazinin politikası ile "ordodokslar"ın politikası arasındaki devre tamamlandı, ve sonuç oportünizmin hakimiyeti oldu.

Bu dönem, kapitalizmin görece barışçıl bir gelişme dönemi idi; emperyalizmin felaketli çelişkilerinin henüz tüm belirginliğiyle gün yüzüne çıkmadığı, işçilerin iktisadi grevlerinin ve sendikaların aşağı-yukarı "normal" bir şekilde geliştiği, seçim kampanyalarının ve parlamento gruplarının "baş döndürücü" başarılar sağladığı, yasal mücadele biçimlerinin göklere çıkarıldığı ve yasal araçlarla kapitalizmin "işinin bitirilebileceğine" inanıldığı; kısacası, II. Enternasyonal partilerinin yağ bağladığı ve devrim üzerine, proletarya diktatörlüğü üzerine ve kitlelerin devrimci eğitimi üzerine ciddi bir şekilde düşünme isteğinde olmadıkları bir savaş öncesi dönemdi.

Bütünlüklü bir devrimci teori yerine, kitlelerin yaşayan devrimci mücadelelerinden kopuk, çürük dogmalara dönüş-

müş birbiriyle çelişen teorik önermeler ve teori parçacıkları. Dış görünüşü kurtarmak için elbette arasıra Marx'ın teorisi anılıyordu, ama bu ancak onun canlı, devrimci ruhunu kovmak için yapılıyordu.

Devrimci bir politika yerine - pörsümüş bir darkafalılık ve aşağılık bir politika cambazlığı, parlamenter diplomasi ve parlamenter kombinezonlar. Dış görünüşü kurtarmak için elbette "devrimci" kararlar ve şiarlar kabul ediliyordu, ama bu yalnızca bunları rafa kaldırmak için yapılıyordu.

Partiyi kendi hataları temelinde eğitmek ve ona doğru bir devrimci taktik öğretmek yerine - acil sorunlardan kasten kaçınma, bunların üstünü örtüp kapatma. Dış görünüşü kurtarmak için elbette sakıncalı sorunlara da arada bir değinmeye kimsenin itirazı yoktu, ama bu yalnızca meseleyi herhangi bir "esnek" kararla halletmek için yapılıyordu.

İşte II. Enternasyonal'in fizyonomisi, çalışma yöntemleri, cephaneliği böyleydi.

Bu sırada emperyalist savaşların ve proletaryanın devrimci savaşlarının yeni bir dönemi yaklaşıyordu. Eski mücadele yöntemlerinin, mali sermayenin mutlak egemenliği karşısında apaçık yetersiz ve etkisiz kaldığı görülüyordu.

II. Enternasyonal'in tüm faaliyetini, tüm çalışma yöntemlerini gözden geçirmek ve darkafalılık, dargörüşlülük, politika cambazlığı ve hainliğin, sosyal-şovenizm ve sosyal paşifizmin kökünü kurutmak gerekiyordu. II. Enternasyonal'in tüm cephaneliğini gözden geçirmek, paslı ve çürük olan herşeyi bir kenara atmak ve yeni tür silahlar edinmek gerekiyordu. Böyle bir ön çalışma olmaksızın, emperyalizme karşı savaşa çıkmak boşunaydı. Bu ön çalışma olmaksızın, proletarya, yeni devrimci savaşlara yeterince donanmamış olarak, ya da hiç donatımsız girmek tehlikesiyle karşı karşıya idi.

II. Enternasyonal'in Augias ahırlarını genel denetimden geçirmek ve genel temizliğini yapmak şerefi Leninizme düştü.

İşte Leninizmin yöntemi bu koşullar altında doğdu ve biçimlendi.

(Stalin, Leninizmin Sorunları. Cilt I. "Leninizmin Temelleri". s. 17 vd.; Türkçesi için bkz. Stalin-Eserler, Cilt VI, s. 86 - 87, İnter Yayınları.)

2 - Leninizmin Yönteminin Temel Özellikleri ve II. Enternasyonal'in Doğmalarının Teşhiri

Bu yöntemin talepleri nelerdir?

Birincisi, II. Enternasyonal'in teorik dogmalarının, kitlelerin devrimci mücadelesinin ateşinde, canlı pratiğinde *sınanması,* yani teorinin ve pratiğin bozulmuş olan birliğinin yeniden kurulması, bu ikisi arasındaki uçurumun giderilmesi; çünkü devrimci teoriyle silahlanmış gerçek bir proletarya partisini yaratmak ancak böyle mümkündür.

İkincisi, II. Enternasyonal partilerinin politikasının, şiarlarına ve kararlarına (ki bunlara inanılmamalıdır) bakarak değil, tam tersine, yaptıklarına, eylemlerine bakarak *sınanması;* çünkü proletarya kitlelerinin güvenini kazanmak ve buna layık olmak ancak böyle mümkündür.

Üçüncüsü, tüm parti çalışmasının, kitleleri devrimci mücadeleye eğitme ve hazırlama bakış açısıyla, yeni, devrimci bir tarzda *yeniden örgütlenmesi;* çünkü kitleleri proleter devrime hazırlamak ancak böyle mümkündür.

Dördüncüsü, proletarya partilerinin *özeleştirisi,* kendi hataları temelinde eğitilmesi ve yetiştirilmesi; çünkü partinin gerçek kadrolarını ve gerçek önderlerini yetiştirmek ancak böyle mümkündür.

İşte Leninizmin yönteminin temeli ve özü budur.

Bu yöntem pratikte nasıl uygulandı?

İkinci Enternasyonal oportünistlerinin sürekli yineleyip durdukları bir dizi teorik doğma vardır. Bunlardan birkaçını ele alalım.

Birinci dogma; proletaryanın iktidarı hangi koşullar al-

tında ele geçirebileceğine ilişkindir. Oportünistler, proletaryanın, ülkede çoğunluğu oluşturmadığı takdirde, iktidarı ele geçiremeyeceğini ve geçirmemesi gerektiğini iddia ediyorlar. Kanıtın izi yok, çünkü bu saçma tezi teorik ya da pratik olarak gerekçelendirmek mümkün değildir. "Varsayalım ki, bu böyledir," diye yanıtlıyor Lenin bu II. Enternasyonal baylarını. "Ama nüfusun azınlığını oluşturan proletaryaya, emekçi kitlelerin muazzam çoğunluğunu çevresinde toplama olanağını sağlayan bir tarihi durum ortaya çıktığında (savaş, tarım bunalımı vs.) ne olacak? - niçin proletarya o zaman iktidarı ele geçirmesin? Proletarya, sermaye cephesini yarmak ve genel sonucu hızlandırmak için, elverişli uluslararası ve iç durumdan neden yararlanmasın? Marx, daha geçen yüzyılın ellili yıllarında, Almanya'da proletarya devrimi, eğer deyim yerindeyse, "'Köylü Savaşının bir çeşit ikinci baskısı' ile desteklenebilirse, işlerin 'mükemmel' olacağını söylememiş miydi?" O sıralar Almanya'daki proleterlerin sayısının, örneğin 1917 yılında Rusya'da olduğundan nispeten daha az olduğunu bütün dünya bilmiyor mu? Rus proleter devriminin pratik deneyimi, II. Enternasyonal kahramanlarının pek sevdikleri bu dogmanın, proletarya için hiçbir yaşamsal önemi olmadığını göstermemiş midir? Kitlelerin devrimci mücadelesinin pratik deneyiminin bu çürük dogmayı çürüttüğü ve yıktığı açık değil midir?

İkinci dogma: Proletarya, ülkenin yönetilmesini örgütleyebilecek, kültür bakımından ileri ve yönetimde deneyimli yeterli sayıda kadrodan yoksun ise, iktidarı koruyamaz; bu kadrolar ilkönce kapitalizm koşulları altında yetiştirilmelidir, iktidar ancak bundan sonra alınabilir. Varsayalım ki, bu böyledir, diye yanıtlıyor Lenin. "Ama bu iş, ilkönce iktidarın devralınması, proletaryanın gelişmesi için elverişli koşulların yaratılması ve bundan sonra her adımda yedi fersah katederek emekçi kitlelerin kültür seviyesinin yükseltilmesi, işçiler arasından önder kadrolar ve yönetim kadrolarının yetiştirilmesine doğru ilerlemek şeklinde niçin yapılamayacak olsun?" Rusya'nın pratik deneyimi, işçiler arasından önder

kadroların, proletaryanın iktidarı altında, kapitalizmin iktidarı altında olduğundan yüz kez daha hızlı ve daha esaslı bir şekilde geliştiğini göstermemiş midir? Kitlelerin devrimci mücadelesinin pratik deneyiminin, oportünistlerin bu teorik dogmasını da acımasızca yıktığı açık değil midir?

Üçüncü dogma: *Siyasi* genel grev yöntemi, proletarya için kabul edilemez birşeydir, çünkü teorik olarak savunulamaz (bakınız Engels'in eleştirisi), pratikte tehlikelidir (ülkenin iktisadi yaşamının normal seyrini bozabilir ve sendikaların kasalarını boşaltabilir), ve proletaryanın sınıf mücadelesinin esas biçimi olan parlamenter mücadele biçimlerinin yerini tutamaz. Pekâlâ, diye yanıtlıyor Leninistler, ama Engels önce her genel grevi değil, yalnızca genel grevin belli bir türünü, yani anarşistlerin, proletaryanın siyasi mücadelesinin *yerine* önermiş oldukları, anarşistlerin *iktisadi* genel grevini eleştirmiştir - bunun *siyasi* genel grev yöntemi ile ne ilişkisi vardır? İkincisi, parlamenter mücadele biçiminin, proletaryanın esas mücadele biçimi olduğu nerede ve kim tarafından tanıtlanmıştır? Devrimci hareketin tarihi, parlamenter mücadelenin, proletaryanın parlamento dışı mücadelesinin örgütlenmesi için bir okul ve yardımcı araç olduğunu, kapitalizm altında işçi hareketinin temel sorunlarının şiddet yoluyla, proletarya kitlelerinin dolaysız mücadelesi yoluyla, genel grevi, ayaklanması yoluyla çözüldüğünü göstermiyor mu? Üçüncüsü, parlamenter mücadelenin yerine siyasi genel grev yönteminin geçirileceği sonucuna nasıl varılmıştır? Siyasi genel grev yanlıları, parlamenter mücadele biçimlerinin yerine parlamento-dışı mücadele biçimlerini geçirmeyi nerede ve ne zaman denemişlerdir? Dördüncüsü, Rusya'daki devrim, *siyasi* genel grevin, proleter devrimin muazzam bir okulu ve kapitalizmin kalelerine taarruzun arifesinde proletaryanın en geniş kitlelerinin seferber edilmesi ve örgütlenmesi için vazgeçilmez bir araç olduğunu acaba göstermemiş midir? Öyleyse, iktisadi yaşamın normal seyrinin bozulması üzerine ve sendika kasaları üzerine darkafalı sızlanmalar niye? Devrimci mücadelenin pratik deneyiminin, oportünist-

lerin bu dogmasını da parçaladığı açık değil midir?

Vs. vb.

İşte bunun için Lenin, "Devrimci teori bir dogma değil... dir", o "ancak gerçekten kitlesel bir hareketin ve gerçekten devrimci bir hareketin pratiğiyle sıkı sıkıya bağ içinde kesin biçimini alır" demiştir ("'Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı"), çünkü teori, pratiğe hizmet etmelidir, çünkü "teori, pratiğin ortaya koyduğu sorunlara yanıt vermelidir" ("Halkın Dostları"), çünkü teori, pratik deneyimler temelinde sınanmalıdır.

İkinci Enternasyonal partilerinin siyasi şiarlarına ve siyasi kararlarına gelince, devrim karşıtı faaliyetlerini parlak devrimci şiarlarla ve kararlarla örten bu partilerin siyasi pratiğinin tüm sahteliğini ve tüm kokuşmuşluğunu anlamak için, "Savaşa karşı savaş" şiarının tarihçesini anımsamak yeter. Emperyalistlerin, savaş çıkartmaya cüret ettikleri takdirde, ayaklanmanın bütün dehşetiyle tehdit edildikleri, ve tehdit edici "savaşa karşı savaş" şiarının atıldığı II. Enternasyonal'in Basel Kongresi'ndeki tantanalı gösterileri herkes anımsar. Ama belli bir zaman sonra, savaşın başlangıcından hemen önce, Basel kararının rafa kaldırıldığını ve işçilere yeni bir slogan verildiğini, kapitalist anavatanın şan ve şerefi uğruna birbirlerini boğazlamaları sloganının verildiğini kim anımsamaz? Devrimci şiarların ve kararların, eylemle gerçekleşmedikçe beş para etmediği açık değil midir? Oportünist politika cambazlarının tüm alçaklığını ve Leninizmin yönteminin tüm büyüklüğünü anlamak için, emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürme Leninist siyaseti ile, II. Enternasyonal'in savaş sırasındaki hain siyasetini karşı karşıya koymak yeter.

Bu noktada Lenin'in "Proleter Devrimi ve Dönek Kautsky" adlı kitabından Lenin'in, II. Enternasyonal'in önderi Kautsky'nin, partileri eylemleriyle değil, bilakis kağıt üzerinde kalan şiarlarına ve belgelerine bakarak değerlendirme şeklindeki oportünist çabasını şiddetle eleştirdiği bir pa-

sajı aktarmaktan kendimi alamayacağım:

"Kautsky, *bir şiar ilan etmenin* sanki herhangi birşeyi değiştirdiğini sanmakla... tipik küçük-burjuva, darkafalı bir siyaset gütmektedir. Burjuva demokrasisinin tüm tarihçesi, bu hayali çürütmektedir; burjuva demokratları halkı aldatmak için, istenen bütün 'şiarları' daima ilan etmişlerdir ve etmektedirler. Önemli olan, onların içtenliğini *sınamaktır*, sözleri ile *eylemlerini* karşılaştırmaktır, idealist ya da şarlatanca *lafazanlıklarla* yetinmemek, bilakis *sınıf* gerçekliği temeline varmaktır." (Bkz. 4. baskı, cilt 28, s. 260.)

İkinci Enternasyonal partilerinin özeleştiri korkusunun; hatalarını gizlemek, "sakıncalı" sorunları örtbas etmek, herşey yolundaymış gibi yaparak eksikliklerini örtmeye çalışmak âdetlerinin; canlı her düşünceyi körelten ve partinin kendi hataları temelinde devrimci eğitimine gem vuran, Lenin tarafından alaya alınan ve ipliği pazara çıkarılan bu âdetin burada sözünü bile etmiyorum. Lenin, "'Sol' Komünizm" adlı yapıtında, proletarya partilerinde özeleştiri üzerine şöyle yazıyordu:

"Siyasi bir partinin kendi hatalarına karşı tavrı, bu partinin ciddiyetinin ve *sınıfına* ve emekçi *kitlelere* karşı yükümlülüklerini *gerçekten* yerine getirmesinin en önemli ve en emin kıstaslarından biridir. Hatayı açıkça kabullenmek, nedenlerini ortaya çıkarmak, hataya yolaçan koşulları tahlil etmek, hatayı ortadan kaldırmanın yollarını özenle araştırmak - işte ciddi bir partinin belirtileri bunlardır, yükümlülüklerini yerine getirmenin, yani *sınıfı* ve sonra *kitleyi* de eğitmenin ve yetiştirmenin yolu budur." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s. 39.)

Bazıları, kendi hatalarını ortaya çıkarmanın ve özeleştiri yapmanın tehlikeli olduğunu, çünkü bunların düşman tarafından proletarya partisine karşı kullanılabileceğini söylüyorlar. Lenin bu türden itirazların önemsiz ve tamamıyla yanlış olduğu görüşündeydi. Partimizin henüz zayıf ve çelimsiz olduğu bir sırada, daha 1904'te, "Bir Adım İleri, İki Adım Geri" adlı yazısında bu konuda şöyle yazıyordu:

"Onlar (yani Marksistlerin hasımları. - *J. St.*) bizim ihtilaflarımıza sinsice gülüyorlar ve oh çekiyorlar; onlar elbette,

Partimizin eksikliklerini ve yetersizliklerini konu edinen benim broşürümden, tek tek pasajları, kendi amaçları için bağıntısından koparmaya çalışacaklardır. Rus sosyal-demokratları, daha şimdiden, böylesine ufak-tefek şeylerden tedirgin olmayacak ve bunlara rağmen özeleştiri çalışmasını ve işçi hareketinin büyümesiyle hiç şüphesiz ve kaçınılmaz olarak üstesinden gelinecek olan kendi eksikliklerini acımasızca açığa çıkarmayı sürdürecek kadar savaşta çelikleşmişlerdir." (Bkz. 4. baskı, cilt 7, s. 190.)

İşte Leninizmin yönteminin karakteristik özellikleri genel olarak bunlardır.

Lenin'in yönteminde varolan şey, esas olarak daha Marx'ın öğretisinde vardı; o öğreti ki, Marx'ın sözleriyle, "özü itibarı ile eleştirici ve devrimci"dir. Tam da bu eleştirici ve devrimci ruh, Lenin'in yönteminin tepeden tırnağa içine işlemiştir. Ama Lenin'in yönteminin, Marx'ın yönteminin basitçe yeniden kurulması olduğunu sanmak yanlış olur. Gerçekte ise Lenin'in yöntemi, Marx'ın eleştirici ve devrimci yönteminin, materyalist diyalektiğinin yalnızca yeniden kurulması değil, aynı zamanda somutlaştırılıp daha da geliştirilmesidir.

(Stalin, Leninizmin Sorunları, Cilt I. "Leninizmin Temelleri", s. 19 vd.; Türkçesi için bkz. Stalin, Eserler, cilt VI, s. 88 - 93, İnter Yayınları.)

3 - Leninizmin Devrimci Yönteminin Tayin Edici Özelliği Olarak Teori ve Pratiğin Birliği

A - Teori ve Pratiğin Birliği

Sosyalist aydınlar, ancak bu hayallerini terkettikleri ve Rusya'nın istenen değil gerçek gelişmesinde, olanaklı olan değil, gerçek sosyal ve ekonomik ilişkilerinde kendilerine destek aramaya geçtiklerinde verimli bir çalışma yapmayı umut edebilirler. Burada aydınların ***t e o r i k*** çalışmaları. *Rusya'daki iktisadi antagonizmanın araştırılmasından, onun bağıntısının mantıki gelişmesinin araştırılmasından oluşmalıdır; siyasi tarihin, hukuksal düzenin özelliklerinin ve teorik önyargıların onu gizlediği her yerde bu antagonizmayı açığa*

çıkarmalıdır. Belirli bir üretim ilişkileri sistemi olarak gerçekliğimizin bütünlüklü bir tablosunu sunmalı, bu sistem altında emekçilerin sömürülmesinin ve mülksüzleştirilmesinin zorunlu olduğunu ve ekonomik gelişmenin işaret ettiği bu koşullardan çıkış yolunu göstermelidir.

Rusya tarihinin ve gerçekliğinin ayrıntılı ve etraflıca araştırılmasına dayanan bu teori, proletaryanın ileri sürdüğü sorulara bir yanıt vermelidir, ve eğer bu teori, bilimsel gereklilikleri yerine getirirse, proletaryanın protestocu düşüncesinin her uyanışı, bu düşünceyi, kaçınılmaz olarak sosyal - demokratik görüşlerin yatağına akıtacaktır. Bu teorinin geliştirilmesi ne kadar ilerlerse, sosyal-demokrat düşünceler de o kadar hızlı mevzi kazancaktır, çünkü bugünkü düzenin en usta bekçileri bile, proleter düşüncenin uyanışına engel olamazlar. Engel olamamalarının nedeni, bizzat bu düzenin zorunlu ve kaçınılmaz olarak üreticilerin gittikçe artan mülksüzleştirilmesini, proletaryayla, proletaryanın yedek ordusunun hızla artan bir gelişmesini beraberinde getirmesidir. Bu görüngü, toplumsal zenginliğin artmasıyla, üretici güçlerdeki dev büyümeyle ve emeğin kapitalizm tarafından toplumsallaştırılmasıyla elele yürür. Bu teoriyi geliştirmek için yapılacak daha ne kadar çok şey olsa da - bu çalışmayı ancak ve ancak sosyalistlerin tamamlayacaklarının bir güvencesi, tek bilimsel yöntem olan materyalizmin, her programın gerçek sürecin tam olarak formülasyonu olmasını talep eden materyalizmin onlar arasında yaygınlaşmasıdır; bunun bir güvencesi de, bu düşünceleri kabul eden sosyal-demokrasinin başarısıdır, bu başarı, liberallerimizle demokratlarımızı öylesine huzursuz etmiştir ki bir Marksistin dediği gibi, kalın dergileri bile can sıkıcı olmaktan çıkmıştır.

Sosyal-demokratların teorik çalışmasının zorunluluğunu, önemini ve muazzam büyüklüğünü böylece vurgularken, hiçbir şekilde bu çalışmanın birinci sırada, *pratik*

çalışmanın önünde gelmesi* gerektiğini söylemek istemiyorum, hele hele ikincisinin, birincisi tamamlanıncaya kadar ertelenmesi gerektiğini hiç söylemek istemiyorum. Yalnızca "sosyolojide sübjektif yöntem"in hayranları ya da ütopik sosyalizmin izleyicileri böyle bir sonuç çıkarabilirler. Elbette, sosyalistlerin görevi ülke için "(gerçek olandan) başka gelişme yolları" aramak olarak görülürse, o zaman pratik çalışmanın, ancak dahî filozoflar bu "başka yollar"ı buldukları ve işaret ettiklerinde mümkün olması doğaldır; ve tersine olarak da, bir kez bu yollar bulundu ve belirtildi mi, teorik çalışma biter ve "anavatan"a, "yeni bulunan" "başka yollar"da yön verecek olanların çalışmaları başlar. Sosyalistlerin görevi, proletaryanın gerçek ve fiili düşmanlarına karşı yine onun gerçek mücadelesinde, verili sosyo-ekonomik gelişmenin *gerçek* yolunu tutmuş olan onun düşünsel önderleri olmak olarak görüldüğünde, sorun tamamen başkadır. Bu koşullarda teorik ve pratik çalışma, Alman sosyal-demokrasisinin emektarı Liebknecht tarafından haklı olarak şöyle tanımlanan bir tek çalışmada kaynaşır:

Studieren, Propagandieren, Organisieren [inceleme, propaganda, örgütleme].

Yukarıda üzerinde durulmuş olan teorik çalışma olmadan düşünsel önder olunamayacağı gibi, bu çalışmayı davanın ihtiyaçlarına uygun hale getirmeden, bu teorinin sonuçlarını işçiler arasında propaganda etmeden ve işçilerin örgütlenmesine yardımcı olmadan da düşünsel önder olunamaz.

Sorunun böyle konması, sosyal-demokrasiyi, diğer sosyalist grupların çoğu zaman acısını çektikleri kusurlardan, yani dogmatizm ve sekterlikten korur.

** Tam tersine. Pratik propaganda ve ajitasyon çalışması her zaman mutlaka birinci planda gelir, çünkü birincisi, teorik çalışma yalnızca ikinci [pratik - Ç] çalışmanın ortaya attığı sorulara cevap verir. İkincisi ama, sosyal-demokratlar ellerinde olmayan nedenlerden ötürü kendilerini öylesine sık yalnızca teorik çalışmayla sınırlamak zorunda kalmaktadırlar ki, pratik çalışmanın olanaklı olduğu her anı değerlendirmelidirler.*

Bir öğretinin en üst ve biricik kıstası, sosyal ve ekonomik gelişmenin gerçek sürecine uygunluğu yapıldığında, dogmatizm olamaz; görev, proletaryanın örgütlenmesine katkıda bulunmak olduğunda ve dolayısıyla "entellektüeller"in rolü, özel entellektüel önderleri gereksiz kılmak olduğunda, sekterlik olamaz.

(Lenin, Seçme Eserler, Cilt I. "Halkın Dostları Kimlerdir", Moskova 1932, s. 316 vd.)

B - Marksizmde Sınıf Mücadelesi Teorisinin Pratiğinden Ayrılamazlığı

Üç yıl sonra, Napolyon İmparatorluğunun çöküşünün arifesinde Fransa'da "çok ilginç" bir toplumsal hareketin varlığını tespit eden Marx, *samimi bir coşkuyla* şunu söyler: "Parisliler, önlerinde duran yeni devrim işine kendilerini hazırlamak için, en son devrimci geçmişlerini tam anlamıyla yeniden inceliyorlar." Geçmişin bu değerlendirmesinde ortaya çıkan sınıf mücadelesini tasvir ettikten sonra Marx konuyu şöyle kapar: "Tüm tarihi cadı kazanı işte böyle kaynıyor. *Bizde"* (Almanya'da) "işler bu raddeye ne zaman varacak?"

Şüphecilik yüzünden güçsüzleşmiş, titizlikten körlenmiş, tövbekâr konuşmalara meyilli, devrimden hızla yorulan, devrimi mezara taşımayı ve onun yerine anayasa adiliğini geçirmeyi bayram gününü hayal eder gibi arzulayan Rus Marksist aydınlarının, Marx'tan öğrenmeleri gereken işte budur. Proleterlerin teorisyen ve önderinden, devrime inanmayı öğrenmeliler; ondan, işçi sınıfının, doğrudan devrimci görevlerinin mücadelesini sonuna kadar vermeye nasıl çağrıldığını öğrenmeliler; devrimin geçici başarısızlıklarından sonra cesaretsiz ah-ü vah'a tahammülü olmayan karakter sağlamlığını öğrenmeliler.

Marksizm ukalaları, bütün bunların ahlâki gevezelik, romantizm, gerçekçilik yoksunluğu olduğunu söylüyorlar! Hayır baylar, bu, devrimci teorinin devrimci siyasetle bağlanmasıdır, onsuz Marksizmin Brentanoizm, Struvizm ve

Sombartizm haline geleceği o bağlanmadır. Marx'ın doktrini, sınıf mücadelesinin teori ve pratiğini ayrılmaz bir bütün halinde birleştirmiştir. Kim, objektif durumu soğukkanlılıkla tespit eden teoriyi, varolanı haklı göstermek için çarpıtırsa, ve devrimin her geçici gerilemesinde hızla kendini ona uydurmaya, mümkün olduğu kadar çabuk "devrimci hayaller"den sıyrılmaya ve "gerçek" kıvır-zıvırcılığa başlamaya kalkışacak denli düşerse, o bir Marksist değildir.

Marx, görünürde en barışçıl, kendi deyimiyle "ortalığın süt liman" olduğu zamanlarda ve ("Neue Zeit" redaksiyonunun bir deyimiyle) "ümitsiz bataklık" karşısında devrimin yaklaştığını hissetmeyi, ve proletaryayı ilerici, devrimci görevlerinin bilincine vardığı bir basamağa *yükseltmeyi* bildi. Marx'ı filistence bayağılaştıran bizim Rus aydınları, proletaryaya devrimci zamanlarda pasiflik siyasetini, "akıntı"ya uysalca kapılmayı, liberal moda partinin en kararsız unsurlarını utangaçça desteklemeyi vaaz ediyorlar!

Marx'ın Komün'ü değerlendirişi, Kugelmann'a mektupların tacını oluşturur. Ve bu değerlendirme özellikle, Rusya sosyal-demokratlarının sağ kanadının yöntemleriyle karşılaştırıldığında özelikle öğreticidir. 1905 Aralık'ından sonra cesaretsizce, "Silaha sarılınmamalıydı!" diyen Plehanov, kendisini Marx'la kıyaslayacak kadar alçakgönüllüydü! Öyle ya, Marx da 1870 yılında devrimi frenlemişti.

Evet, Marx *da* devrimi frenlemişti. Ama bakın, bizzat Plehanov'un kendisi tarafından başvurulan Plehanov-Marx kıyaslamasında nasıl bir uçurum ortaya çıkıyor:

Plehanov, 1905 Kasım'ında, birinci Rus devrimi dalgasının doruk noktasından bir ay önce, proletaryayı kararlı bir biçimde uyarmak şöyle dursun, bilakis doğrudan *silah kullanmayı öğrenme ve silahlanma* zorunluluğundan sözetti. Ama bir ay sonra savaş başladığında, Plehanov savaşın anlamını, olayların genel seyrindeki rolünü, geçmiş mücadele biçimleriyle bağıntısını asgari bir şekilde de olsa tahlil etmeden, tövbekâr aydını oynamaya koyudu: "Silaha sarılınma-

malıydı."

Marx, *1870 Eylül'ünde,* Komün'den *yarım yıl önce,* Fransız işçilerini doğrudan uyarmıştı: Enternasyonal'in ünlü çağrısında, ayaklanma *çılgınlık* olur, diye yazıyordu. O, 1792 ruhuyla bir hareket olasılığı üzerine milliyetçi hayalleri *önceden* açığa çıkarmıştı. *Sonradan değil,* aylarca önce "Silaha sarılınmasın" demeyi bilmişti.

Ve kendi Eylül açıklamasına göre *ümitsiz* olan bu girişim, Mart 1871'de buna rağmen gerçeklik haline gelmeye başladığında nasıl davrandı? Marx bunu (Plehanov'un Aralık olaylarını yaptığı gibi), hasımlarını, Komün'ü yöneten Proudhon'cuları ve Blanquistleri salt "kafese koymak" için mi kullandı acaba? Ya da bir dadı gibi dırdır etmeye mi başladı yoksa? Ben söylemiştim, ben sizi uyarmıştım; işte duygusallığınızın, devrimci düşlerinizin sizi getirdiği nokta! Ya da o, Plehanov'un Aralık savaşçılarına yaptığı gibi, kendini beğenmiş bir darkafalı bilgiçliğiyle Komünarlara elveda derken şunları mı söyledi: "Silahlara sarılınmamalıydı?"

Hayır. 12 Nisan 1871'de Marx, Kugelmann'a *coşkulu* bir mektup yazdı; bizim, her Rus sosyal-demokratının, her okur-yazar işçinin evinin duvarına severek asacağımız bir mektup.

1870 Eylül'ünde ayaklanmayı çılgınlık olarak niteleyen Marx, 1871 Nisan'ında halk hareketini, kitle hareketini görünce, dünya devrimci hareketi tarihinde ileri bir adım anlamına gelen büyük olaylara katılan bir insanın en büyük dikkatiyle izledi onu.

Bu, diye yazıyor Marx, bürokratik-askeri mekanizmayı bir elden diğerine devretme değil, onu paramparça etme *girişimiydi.* Ve o, Proudhoncular ve Blanquistler tarafından yönetilen "kahraman" işçilere gerçek bir sevinç çığlığı atıyor. "Ne esneklik, ne tarihi inisiyatif, ne fedakârlık var bu Parislilerde...!" diye yazıyor. "Tarihte, benzer büyüklükte benzer bir örnek yok!"

Marx, *kitlelerin tarihi inisiyatifini* herşeyden üstün tutuyor. Ah, bir de bizim Rus sosyal-demokratları 1905 Ekim ve Aralık'ındaki Rus işçi ve köylülerinin *tarihi inisiyatifini* değerlendirme konusunda Marx'tan öğrenebilseler!

Altı ay önceden başarısızlığı öngören en büyük düşünürün, kitlelerin *tarihi inisiyatifi* önünde diz çökmesi - ve cansız, ruhsuz bir tutum ve bilgiççe bir hayıflanma: "Silaha sarılınmamalıydı!" Bunlar yer ile gök kadar birbirinden uzak değil mi?

Londra sürgününde kendine özgü coşkunluk ve heyecanla kitle mücadelesine *katılan bir kişi* olarak Marx, *"gökyüzünü fethetmeye"* kalkan "çılgınca gözüpek" Parislilerin *somut adımlarını* eleştirmeye koyulur.

Ah, 1906 ve 1907 yıllarında Rusya'da devrimci romantizmi mahkûm eden bizim bugünkü Marksistlerimiz arasındaki "gerçekçi düşünen" bilgiçlerimiz, o zaman Marx'la nasıl da alay ederlerdi! Onlar, *gökyüzünü* fethetme "girişimi" önünde diz çöken *materyalist, ekonomist* ve ütopyalar düşmanı ile nasıl da alay ederlerdi! Böylesine hasis ruhlar; isyan eğilimleri, ütopizm vb. üzerine, gökyüzünü fethetmeye kalkışan hareketin bu değerlendirmesi karşısında ne kadar da küçümseyici kahkaha veya acıma gözyaşı dökerlerdi!

Marx, devrim mücadelesinin daha yüksek biçimlerinin *tekniğini* tartışmaktan çekinen ukalâ çipura balıklarının* bilgiçliğine kapılmadı. O, tam da ayaklanmamanın *teknik* sorunlarını ele alır. Saldırı mı, savunma mı? diye sorar, sanki doğrudan Londra'nın kapıları önünde savaş operasyonları sözkonusu gibi. Ve kararını verir: mutlaka saldırı, *"hemen Versailles üzerine yürünmeliydi..."*

Bu, büyük kanlı Mayıs'tan birkaç hafta önce, Nisan 1871'de yazıldı...

Gökleri fethetme "çılgın" (Eylül 1870) girişimini başlatan isyancılar - "hemen Versailes üzerine yürümeliydi".

---

* *Saltıkov - Şçedrin'in "Ukalâ Çipura Balığı" masalına atıfta bulunuluyor. Ç.N.*

Kazanılmış özgürlükleri gaspetmeye yönelik ilk girişimlere zorla karşı koymak için - Aralık 1905'te "silaha sarılınmamalıydı".

Evet, Plehanov kendini Marx'la boşuna kıyaslamadı!

Marx, *teknik* eleştirisine devam ediyor: "İkinci hata: Merkez Komitesi" (burada *askeri yönetimin* kastedildiğine dikkat edin, sözkonusu olan, Ulasal Muhafız'ların Merkez Komitesi'dir) iktidarını *çok erken* teslim etti..."

Marx, önderleri zamansız bir ayaklanmaya karşı uyarmayı bildi. Ama gökyüzünü fethetmeye kalkışan *proletarya* karşısında, pratik bir yolgösterici olarak davrandı, Blanqui ve Proudhon'un yanlış teorilerine ve hatalarına rağmen *bütün* hareketi bir *üst düzeye* yükselten kitlelerin *mücadelesine* bizzat katıldı.

"Her halükârda", diye yazıyor, "Paris'in şimdiki bu ayaklanması - eski toplumun kurtlarına, domuzlarına ve alçak köpeklerine yenilmesine rağmen -, Partimizin Paris Haziran ayaklanmasından bu yana en şanlı eylemidir."

Marx, proletaryadan Komün'ün *bir tek* hatasını bile gözlemeden, bu *şanlı eyleme, bu güne dek* "gökleri" fethetme mücadelesinde en iyi kılavuz - ve liberal ve radikal "domuzlar" için en dehşet verici korkuluk - olan bir eser ithaf etti.

Plehanov ise Aralık olaylarına, nerdeyse Kadetlerin İncili haline gelen bir "eser" ithaf etti.

Evet evet, Plehanov kendini Marx'la boşuna kıyaslamadı!

Anlaşılan Kugelmann Marx'a, bazı kuşku ifadeleriyle ve davanın çaresizliğine işaretlerle, romantizme karşıt olarak gerçekçiliğe işaretlerle cevap verdi, en azından Komün'ü - bir *ayaklanmayı* - Paris'teki 13 Temmuz 1849 barışçıl gösterisiyle karşılaştırdı.

Derhal (17 Nisan 1871'de), Kugelmann bunun için Marx tarafından sert bir şekilde azarlandı:

"Eğer mücadeleye yalnızca şaşmaz elverişli koşullar altında girişilecek olsaydı," diye yazıyor, *"dünya tarihi çok kolay yapılırdı."*

Eylül 1870'de Marx, ayaklanmayı çılgınlık olarak niteliyordu. Ama *kitleler* ayaklandığında, Marx, onlara kürsüden nutuk çekmek değil, onlarla birlikte yürümek ve onlarla birlikte mücadele içinde öğrenmek istiyor. Başarı şansını önceden *mutlak bir kesinlikle* kestirme girişiminin ya şarlatanlık ya da iflah olmaz bir ukalâlık olacağını kavrıyor. O, işçi sınıfının kahramanca, özveriyle, inisiyatifle dünya tarihini *yaptığı* olgusunu *herşeyin üstünde tutuyor.* Marx, bu tarihi, başarı şansını *yanılmasız* önceden kestirme imkanı olmayan onu *yapanların* görüş açısından ele alıyordu; "Böyle olacağını tahmin etmek kolaydı... sarılınmamalıydı" gibi ahkâm kesen filisten aydının görüş açısından değil.

Marx, umutsuz bir dava uğruna da olsa, tarihte kitlelerin daha da eğitilmeleri ve gelecekteki savaşa hazırlanmaları için, bu *kitlelerin* kıyasıya mücadelesinin *zorunlu* olduğu anların bulunduğunu da görebiliyordu.

Geleceği biçimlendirme yeteneğini öğrenmek için değil, yalnızca geçmişin değerlendirilmesini öğrenmek üzere Marx'tan amaçsızca alıntı yapmaktan hoşlanan bizim bugünkü sözde Marksistlerimiz için, sorunun böyle *konuluşu* tamamen anlaşılmazdır ve hatta ilke olarak yabancı birşeydir. Plehanov, 1905 Aralık'ından sonra *"frenlemeyi"* kendine görev edindiğinde, bir kez bile olsun sorunun bu konuluşu üzerinde düşünmedi.

Buna karşılık Marx, Eylül 1870'de ayaklanmayı bir çılgınlık olarak niteleyenin bizzat kendisi olduğunu bir an bile unutmadan, tam da bu sorunu ortaya atıyor.

"Versailles'ın burjuva alçakları", diye yazıyor, "Parisli-leri savaşı kabullenmek ya da savaşmadan teslim olmak alternatifiyle başbaşa bıraktılar. İkincisi seçilmiş olsaydı, *işçi sınıfının demoralizasyonu,* belli sayıda "önder"in kaybından *çok daha büyük* bir felâket olurdu."

Marx'ın Kugelmann'a mektuplarında, proletaryaya yaraşır bir siyaset üzerine verdiği derslerin bu kısa özetini burada bitirelim.

Rusya işçi sınıfı, "gökyüzünü fethetme" yeteneğini bir kez kanıtladı ve daha birçok kez kanıtlayacaktır.

(Lenin, Tüm Eserler, cilt X "'Marx'tan Kugelmann'a Mektuplar'ın Rusça Baskısına Önsöz", s. 482 vd.)

C - Komünizm İçin Mücadele Etmeden Komünist Teoriye Gerçekten Hakim Olmak Olanaksızdır

Komünizmi incelemek için neye ihtiyacımız var? Komünizm bilgisini edinebilmek için, genel bilgi toplamından neleri seçip almalıyız? Burada, komünizmi inceleme görevi yanlış konunca ya da oldukça tek yanlı bir biçimde kavranınca sık sık başgösteren bir dizi tehlike bizi tehdit etmektedir.

Komünizmi inceleme denince, akla ilk gelen düşüncenin, komünist el kitaplarında, broşürlerde ve eserlerde ortaya konan bilgi toplamını özümlemek demek olması gayet doğaldır. Ama komünizmi incelemenin böyle bir tanımı, çok kaba ve yetersiz olur.

Eğer komünizmin incelenmesi, yalnızca komünist eserlerde, kitaplarda ve broşürlerde ortaya konan şeyleri özümlemekten ibaret olsa, o zaman kolayca komünist metin hokkabazları ve palavracılar elde ederiz; ama bu bize zarardan başka birşey getirmez, çünkü, komünist kitap ve broşürlerde bulunan şeyleri öğrenen ve okuyan bu kişiler, tüm bu bilgileri birleştirmeyi ve komünizmin gerçekten talep ettiği şekilde hareket etmeyi beceremezler.

Eski kapitalist toplumun bize bıraktığı en büyük kötülüklerden, en büyük belalardan birisi, kitap ile pratik yaşam arasındaki derin uçurumdur; çünkü herşeyi en güzel şekilde tasvir eden kitaplara sahiptik, ama çoğu durumda bu kitap-

lar, bize komünist toplumun sahte bir tablosunu çizen en iğrenç ve ikiyüzlü yalanlardı. Bu nedenle, kitaplarda komünizm hakkında söylenen şeyleri harfiyen özümlemek son derece yanlış olacaktır.

Şimdi konuşmalarımız ve makalelerimiz, eskiden komünizm hakkında söylenenlerin basitçe bir yinelenmesi değil, çünkü konuşmalarımız ve makalelerimiz, her alandaki günlük çalışmalarımızla bağlıdır. Çalışma olmaksızın, mücadele olmaksızın, komünist broşürlerden ve eserlerden elde edilen komünizm hakkındaki kitap bilgisi beş para etmez, çünkü bu, o eski teori-pratik kopukluğunu, eski kapitalist toplumun en iğrenç özelliği olan o eski kopukluğu sürdürecektir.

Yalnızca komünist sloganları özümlemeye girişmek daha da tehlikeli olacaktır. Bu tehlikeyi zamanında görmez ve tüm çabalarımızı bu tehlikeyi defetmeye yöneltmezsek, böyle bir komünizm eğitiminden sonra kendilerine komünist diyecek olan yarım ya da bir milyon genç erkek ve kadın, komünizm davasına sadece büyük zarar getirir.

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XXV, "Rusya Komünist Gençlik Birliği'nin 3. Tüm-Rusya Kongresinde Konuşma", s. 475 vd.)

4 - Siyasetin Şiarlara Bakarak Değil, Eylemlere Bakarak Sınanması

A - Partilerin ve Önderlerin Açıklamalarına Bakarak Değil, Eylemlerine Bakarak sınanması

Slutski, Lenin'in (Bolşeviklerin) merkezciliğe karşı kararlı ve uzlaşmaz mücadelesini kanıtlayan yeterli resmi belgenin henüz bulunmadığını iddia ediyor. O, bu bürokratik tezle, Lenin'in (Bolşeviklerin) II. Enternasyonal'de merkezcilik tehlikesini küçümsediği iddiası lehinde çürütülemez bir kanıtmış gibi oyunuyor. Ve sizler, bu kuyruklu yalana, bu külhanca kılı kırk yarmacılığa karşı tartışma yürütmek isti-

yorsunuz. Ama bunun tartışılacak nesi var? Slutski'nin, belgeler üzerine gevezelikle kendi sözde zihniyetinin zavallılığını ve yanlışlığını örtmeye çalıştığı baştan açık değil midir?

Slutski, mevcut Parti belgelerini yetersiz buluyor. Niçin, hangi nedenle? II. Enternasyonal üzerine ve Rus sosyaldemokrasisi içindeki Parti içi mücadeleye ilişkin herkesçe bilinen belgeler, oportünistlere ve merkezcilere karşı mücadelede Lenin'in ve Bolşeviklerin devrimci uzlaşmazlığını göstermeye yetmiyor mu? Slutski, bu belgeleri hiç biliyor mu acaba? Daha ne belgeye ihtiyacı var?

Varsayalım ki, zaten bilinen belgelerin dışında daha bir yığın başka belge, diyelim ki, bir kez daha merkezciliği yoketmek gerektiğinden sözeden Bolşeviklerin kararları bulunmuş olsun. Tek başına kâğıt belgelerin varlığı, Bolşeviklerin merkezciliğe karşı gerçek devrimci özünü ve gerçek uzlaşmazlığını göstermeye yeterlidir, anlamına mı gelir bu? İflah olmaz bürokratlar dışında kim yalnızca kâğıt belgelere güvenebilir ki? Partilerin ve önderlerin yalnızca açıklamalarına göre değil, herşeyden önce *eylemlerine* göre sınanması gerektiğini arşiv farelerinden başka kim kavramaz ki? Tarih, rahatsız edici eleştiricilerden yakasını kurtarmak için herhangi devrimci bir kararı bonkörce imzalamış olan az sosyalist tanımaz. Ama bu, onların bu kararları *pratiğe geçirdiği* anlamına gelmez. Yine tarih, *diğer* ülkelerin işçi partilerinden, ağzından köpükler saçarak en devrimci eylemleri talep eden az sosyalist tanımaz. Ama bu, onların kendi partilerinde ya da kendi ülkelerinde, *kendi* oportünistleri önünde, *kendi* burjuvazileri önünde *yelkenleri suya indirmedikleri* anlamına gelmez. İşte bu nedenle Lenin bize, devrimci partileri, akımları, önderleri açıklamaları ve kararları temelinde değil, *eylemleri* temelinde sınamamızı öğretmemiş midir?

Slutski'nin, merkezcilik karşısındaki tavırlarında Lenin'in ve Bolşeviklerin uzlaşmazlığını gerçekten sınamak istiyoridiyse, yazısında tek tek belgeleri ve iki-üç özel mektubu *temel* almak yerine, Bolşevikleri *eylemleri, tarihleri,*

davranışları temelinde sınaması gerektiği açık değil midir? Bizde Rusya sosyal-demokrasisinde hiç mi oportünist, hiç mi merkezci yoktu acaba? Bolşevikler bütün bu akımlara karşı kararlı ve uzlaşmaz bir mücadele yürütmediler mi acaba? Bu akımlar gerek ideolojik gerek örgütsel bakımdan Batıdaki oportünistlerle ve merkezcilerle bağlı değil miydiler acaba? Bolşevikler, oportünistleri ve merkezcileri dünyada başka hiç bir sol grubun yapmadığı gibi parçalamadılar mı acaba: Tüm bunlardan sonra, Lenin ve Bolşeviklerin merkezcilik tehlikesini küçümsedikleri hâlâ nasıl söylenebilir? Slutski, Bolşeviklerin karakteristiği açısından tayin edici bir öneme sahip olan bu olguları niçin gözardı etti? Lenin'i ve Bolşevikleri sınamanın en güvenilir yöntemini, onları eylemlerine göre, davranışlarına göre sınama yöntemini niçin uygulamadı? Niçin daha az güvenilir bir yöntemi, tesadüfen biraraya getirilmiş kâğıtları karıştırma yöntemini tercih etti?

Çünkü, Bolşevikleri sınamanın daha güvenilir yöntemini, onları eylemleri temelinde sınama yöntemini uygulamak, Slutski'nin tüm zihniyetini bir çırpıda altüst ederdi.

Çünkü, Bolşevikleri eylemleri temelinde sınamak, dünyada oportünistleri ve merkezcileri tamamen hezimete uğratan ve Partiden sürüp atan *tek* devrimci örgütün Bolşevikler olduğunu gösterirdi.

Çünkü, Bolşeviklerin gerçek eylemlerine ve gerçek tarihine başvurmak, Slutski'nin öğretmenlerinin, Troçkistlerin, Rusya'da merkezciliği besleyen ve bu amaçla merkezciliğin yuvası olarak Ağustos Bloku kılığında özel bir örgütü yaratan *ana* ve *esas* grup olduğunu ortaya çıkarırdı.

Çünkü, Bolşevikleri eylemleri temelinde sınamak, Troçkizmin savaş öncesi dönemdeki merkezci karakterini, Lenin ve Bolşevikleri merkezcilik tehlikesini küçümsemekle suçlayarak gizlemeye çalışan Slutski'yi, Partimizin tarihini tahrif eden kesin bir kalpazan olarak teşhir ederdi.

İşte Slutski'nin ve makalesinin durumu böyledir, redak-

tör yoldaşlar.

Görüyorsunuz ki, yazı kurulu, Partimizin tarihinin bir tahrifatçısıyla tartışmaya izin vermekle bir hata işlemiştir.

(Stalin, "Bolşevik Partisi Tarihinin Çarpıtılmasına Karşı", "Proletarskaya Revolutsiya" gazetesine mektup, 1931, Moskova 1932, s. 28 vd.)

B - II. Enternasyonal'in Yönetimi: Lafta "Radikalizm", Eylemde Burjuvazinin Savunulması

Ama gerçekte oportünistlerin işçi partilerine biçimsel olarak mensup olmaları, onların - objektif olarak - işçi sınıfı hareketi içinde burjuvazinin siyasal uzantıları, burjuvazinin etkisinin tempo tutucuları ve burjuvazinin ajanları olmalarıyla çelişmez. Herostrat şanına sahip oportünist Südekum, bu sosyal, sınıfsal doğruyu anlaşılır bir biçimde herkesin önünde uygulaması içinde ispatladığında, birçok insan şaşırdı. Fransız sosyalistleri ve Plehanov, parmakla Südekum'u gösterdiler, - oysa Vandervelde, Sembat ve Plehanov'un, birazcık farklı bir ulusal çehreye sahip *böylesi bir Südekum'u* görmek için yalnızca aynaya bakmaları yeterliydi. Kautsky'yi öven ve Kautsky tarafından övülen Alman MK'sindeki adamlar ("Yönetim Kurulu") (Südekum'un adını anmadan) alelacele; Südekum'un çizgisiyle "hemfikir olmadıkları" temkinli, mütevazi ve kibar açıklamasını yaptılar.

Bu gülünçtür; çünkü Alman Sosyal-Demokrat Partisi'nin pratik siyasetinde tek başına Südekum, tayin edici anda yüz tane Haase ve Kautsky'den daha güçlü olduğunu kanıtladı (tıpkı Rus gazetesi "Naşa Zarya"nın, ondan kopmaktan korkan Brüksel Bloku'nun tüm yönelimlerinden daha güçlü olması gibi).

Niçin? Çünkü, Südekum'un arkasında bir büyük gücün burjuvazisi, hükümeti ve genel kurmayı duruyor. Südekum'un siyasetini binbir türlü destekliyor; ama onun

hasımlarının siyasetini, hapis ve kurşuna dizme de dahil olmak üzere bütün araçlarla boşa çıkarmaya çalışıyor; Südekum'un sesi (tıpkı Vandervelde, Sembat ve Plehanov'un sesi gibi) burjuva basını tarafından milyonlarca gazete nüshasıyla yaygınlaştırılıyor; ama rakibinin sesi legal basında *duyulmuyor,* çünkü askeri sansür var!

Herkes, oportünizmin tesadüfi bir şey, tek tek kişilerin günahı, yanlış adamı, ihaneti değil, tam tersine tüm bir tarihsel dönemin sosyal ürünü olduğunda hemfikir. Fakat herkes bu doğrunun anlamı üzerinde ciddi bir şekilde düşünmüyor. Oportünizm, legalizm tarafından beslendi. 1889 - 1914 döneminde işçi partilerinin burjuva legalitesinden yararlanması gerekiyordu. Kriz başladığında, illegal çalışmaya geçmeleri gerekiyordu (ama böyle bir geçiş, yalnızca bir dizi savaş hilesiyle birlikte çok büyük bir enerji ve kararlılıkla mümkündü). Böyle bir geçişi engellemek için, *tek başına bir* Südekum yeterlidir, çünkü, tarihsel-felsefi olarak ifade edersek, bütün "eski dünya" onun arkasında durmaktadır, - çünkü, pratik - siyasi olarak ifade edersek, o, bu Südekum, burjuvaziye her zaman sınıf düşmanının tüm savaş planlarını satmıştır ve bunu her zaman yapacaktır.

Tüm Alman Sosyal-Demokrat Partisi'nin (ve aynı şey Fransızlar vb. için de geçerlidir) *yalnızca* Südekum'un hoşuna giden ve Südekum'un tahammül edebileceği şeyleri yaptığı bir olgudur. Legal olarak başka birşey *yapılamaz.* Alman Sosyal-Demokrat Partisi'nde yapılan bütün *dürüst,* gerçek sosyalist çalışma, onun merkezlerine karşı, Merkez Komitesi'ni ve Merkez Organı'nı *es geçerek,* örgütsel disiplini *zedeleyerek* yapılmaktadır, yeni bir partinin anonim yeni merkezleri adına *fraksiyonel* olarak yapılmaktadır, tıpkı örneğin 31 Mayıs 1915 tarihli "Berner Tagewacht"taki Alman "Solları"nın çağrısının anonim olması gibi. Fiilen *yeni* bir parti gelişiyor, güçleniyor, örgütleniyor, gerçek bir işçi partisi, gerçek devrimci bir sosyal-demokrat parti; Legien, Südekum, Kautsky, Haase,

Scheidemann ve ortaklarının eski, çürümüş, ulusal-liberal partisi değil.*

Oportünist Monifor, tutucu "Prusya Yıllığı"nda, şimdiki Sosyal-Demokrasinin *sağa çark* etmesi halinde, bunun oportünistler için *(burjuvazi için, diye okuyun)* zararlı olacağını, çünkü işçilerin o zaman partiye sırt çevereceklerini söylediğinde, derin tarihsel bir doğruyu istemeyerek ağzından kaçırdı. Oportünistlerin (ve burjuvazinin), sağ ve sol kanadı birleştiren, dünyada herşeyi düz ve "tam Marksist" lafızla uzlaştırmayı bilen Kautsky tarafından resmen temsil edilen tam da şimdiki partiye ihtiyacı var. Lafta: sosyalizm ve radikalizm - halk için, kitleler için, işçiler için; gerçekte ise: Südekum'culuk, yani her ciddi bunalım anında burjuvaziye katılma. *Her* bunalımda diyoruz, çünkü sadece savaş halinde değil, bilakis her ciddi siyasi grevde de, tıpkı "feodal" Almanya gibi "özgürlükçü-parlamenter" İngiltere ya da Fransa da, *derhal* şu ya da bu başlık altında savaş hali ilan edecektir. Bundan, sağduyu sahibi ve aklı başında hiç kimse kuşku duyamaz.

(Lenin, Seçme Eserler, cilt I, "II. Enternasyonal'in Çöküşü", s. 206 vd.)

** 4 Ağustos' daki tarihi oylamadan önceki olaylar son derece karakteristiktir. Resmi parti bu olayların üstünü resmi bir ikiyüzlülükle örttü: Çoğunluk karar vermiştir ve herkes tek adammışçasına* evet *oyu kullanmıştır. Ama Ströbel "Enternasyonal"de ikiyüzlülüğü teşhir etti ve doğruyu anlattı. Sosyal-demokrat fraksiyonda, hazır bir* ültimatomla, *yani fraksiyoncu, yani bölünme anlamına gelen bir kararla gelen* iki *grup vardı. Yaklaşık 30 kişiyi kapsayan oportünistler grubu,* her halükârda *kredi* lehine *oy vermeyi kararlaştırmıştı; yaklaşık 15 kişilik diğer, sol grup ise, - daha az kararlı -* karşı *oy vermeyi kararlaştırmıştı. Belli bir pozisyonu olmayan "merkez" ya da "bataklık" oportünistlere oy verdiğinde, "sollar" hezimete uğradı ve buna boyun eğdi! Alman sosyal-demokrasisinin "birliği" baştan sona ikiyüzlülüktür, fiiliyatta yalnızca oportünistlerin her ultimatomuna kaçınılmaz boyun eğmeyi gizliyor.*

C - Komünist Enternasyonal Saflarında Söz ve Eylem Arasındaki Her Ayrılık Tezahürünün Teşhiri ve Kökünün Kazınması

Longuetislerin* kararlarının her ikisi de kesinlikle hiçbir işe yaramaz. Ayrıca onlar özel bir amaca; yani, şu anda Batının işçi hareketi için belki de en tehlikeli kötülüğü örneklemeye çok uygundurlar. Bu kötülük, kitlelerin Bolşevizm ve Sovyet iktidarına duydukları engellenemeyecek biçimdeki şiddetli arzuyu gören eski önderlerin, proletarya diktatörlüğünü ve Sovyet iktidarını dil ucuyla kabul etmekte bir çıkış yolu aramalarıdır (ve sık sık da bulmaları!). Ama gerçekte, ya proletarya diktatörlüğünün düşmanları olarak kalıyorlar ya da proletarya diktatörlüğünün önemini kavrama ve onu gerçekleştirmeye yeteneksiz ya da isteksizdirler.

Bu kötülüğün tehlikesinin korkunç, ölçülemez büyüklüğünü, özellikle Macaristan'daki ilk Sovyet Cumhuriyeti'nin yıkılışı açıkça kanıtlamaktadır (yıkılan ilkini, muzaffer ikincisi izleyecektir). Avusturya Komünist Partisi'nin Merkez Yayın Organı "Kızıl Bayrak" taki (Viyana) bir dizi makale, bu yıkılmanın başlıca nedenlerinden birini ortaya çıkardı: Lafta Bela Kun'un tarafına geçen ve kendilerini komünist ilan eden, ama gerçekte proletarya diktatörlüğüne uygun bir siyaset izlemeyen, tersine yalpalayan, cesaretsizliğe kapılan, burjuvaziye kur yapan, kısmen proleter devrimi doğrudan sabote eden ve ona ihanet eden "sosyalist"lerin ihaneti. Macar Sovyet Cumhuriyeti'ni çember içine almış olan güçlü emperyalist haydutlar (yani İngiltere, Fransa vb.nin burjuva hükümetleri), Macar Sovyet iktidarı hükümeti *içindeki* bu yalpalamalardan yararlanmayı elbette bildiler ve onu Romen cellatları eliyle vahşice boğdular.

Macar sosyalistlerinin bir kısmının *içtenlikle* Bela Kun

** J. Longuet'in başını çektiği Fransız Sosyalist Partisi'nin merkezci grubu kastedilmektedir. Bu makale Lenin tarafından kaleme alındığı sırada. Longuetistler, II. Enternasyonal'le gerçekten hesaplaşmadan, ondan ayrılmaktan yana olduklarını açıkladılar.* Almanca redaksiyon.

tarafına geçtiklerinden ve kendilerini *içtenlikle* komünist ilan ettiklerinden şüphe edilemez. Ama bununla sorunun özü en ufak bir biçimde değişmiyor: Kendisini "içtenlikle" bir komünist olarak gören, ama alabildiğine sağlam, şaşmaz kararlı, fedakâr, cesur ve kahramanca bir siyaset izlemek yerine (yalnızca böyle bir siyasetle proletarya diktatörlüğü kabul edilmiş olur), gerçekte yalpalayan ve cesaretsiz bir kişi - böyle bir kişi, karaktersizliği, yalpalaması ve kararsızlığı ile, doğrudan bir hain gibi aynı ihaneti işler. Zaafından hain olanla, hesaplı ve kasıtlı hainlik yapan biri arasında kişisel olarak büyük fark vardır; siyasal açıdan ise böyle bir fark *yoktur,* çünkü milyonlarca insanın gerçek kaderi siyasete bağlıdır. Ama milyonlarca işçi ve yoksul köylünün, zaafından hain olanların mı yoksa bencil çıkarları için hain olanların mı ihanetine uğramış oldukları, bu kaderi değiştirmez.

İncelediğimiz kararları imzalayan Longuetistlerin hangi kısmının, sözü edilen kategorilerden birincisine mi, ikincisine mi, yoksa bir üçüncü kategoriye mi ait olacağı şimdiden bilinemez, ve bu soruyu yanıtlamaya çalışmak boşuna bir çaba olurdu. Önemli olan, bu Longuetistlerin *siyasal yönelim* olarak şimdi, tam da Macaristan'daki Sovyet iktidarını çökerten Macar "sosyalist" ve "sosyal-demokrat"larının siyasetini izlemeleridir. Longuetistler tam da aynı siyaseti izlemektedirler; çünkü onlar kendilerini gerçi lafta proletarya diktatörlüğünün ve Sovyet iktidarının taraftarı olarak ilan ediyorlar ama, gerçekte şimdiye dek davrandıkları gibi davranıyorlar. Kararlarında, sosyal-şovenizme, oportünizme, burjuva demokrasisine küçük tavizler verme siyasetini, yalpalama, kararsızlık, kaçınma, kıvırtma, sessizlikle geçiştirme vb. siyasetini savunmaya devam ediyorlar ve pratikte de bu siyaseti uyguluyorlar. Bu küçük tavizler ve yalpalamalar, bu kararsızlık ve kaçınma, bu kıvırtma ve sessizlikle geçiştirme, hepsi biraraya geldiğinde, kaçınılmaz olarak proletarya diktatörlüğüne *ihanetle* sonuçlanıyor.

Diktatörlük, büyük, sert, kanlı bir kelimedir, öyle bir kelime ki, iki sınıfın, iki dünyanın, iki tarihsel dönemin acı-

masız bir ölüm-kalım savaşını dile getirir.

Böyle kelimelerle oyun olmaz.

Proletarya diktatörlüğünün gerçekleştirilmesini gündeme koymak ve aynı zamanda Albert Thomas'ı, Bay Bracke'yi, Bay Sembat'ı, en alçak Fransız sosyal-şovenizminin diğer şövalyelerini, "L'Humanite", "La Bataille" vb. ihanet gazetelerinin kahramanlarını "incitmekten" "korkmak", işçi sınıfına ihanet demektir; belki düşüncesizlikten, sınıf bilincinin eksikliğinden, karaktersizlikten ya da başka nedenlerden, fakat her halükârda bu, işçi sınıfına ihanet demektir.

Söz ve eylem arasındaki ayrılık, II. Enternasyonal'i çökertti. III. Enternasyonal henüz bir yılını bile doldurmadı, ama bir moda haline, kütlenin peşinden giden kahvehane politikacıları için çekim merkezi haline geliyor. Söz ve eylem arasındaki ayrılık, III. Enternasyonal için şimdiden bir tehlike haline geliyor. Ne pahasına olursa olsun bu tehlike her yerde açığa çıkarılmalı ve bu kötülüğün her tezahürü köküyle birlikte kazınmalıdır.

II. Enternasyonal'in kararları, önderler, sendika memurları, parlamenterler, tüketim kooperatifi fonksiyonerleri için nasıl bir aziz tasviri ise, Longuetistlerin kararları da (aynen Alman bağımsızlarının, bu Alman Longuetistlerinin son parti kongresinin kararları gibi) "proletarya diktatörlüğü"nü böyle bir aziz tasvirine dönüştürüyor. Bir aziz tasviri önünde dua etmek gerekir, bir aziz tasviri önünde haç çıkarılabilir, diz çökülebilir, ama bir aziz tasviri pratik yaşamı, pratik siyaseti en ufak bir biçimde değiştirmez.

Hayır baylar, "proletarya diktatörlüğü" şiarının bir aziz tasviri haline gelmesine izin vermeyeceğiz. III. Enternasyonal'in söz ve eylem arasında ayrılığa gözyummasıyla uzlaşmayacağız.

Proletarya diktatörlüğünden yanaysanız, o zaman, sürdürdüğünüz ve birinci kararınızın ilk satırlarında hemen

rastlanan sosyal-şovenizme karşı kararsızlığın kaçamak, uzlaşmacı siyasetinden vazgeçin: Ne yapalım, savaş II. Enternasyonal'i "parçaladı" (a dechiree), onu "sosyalist eğitim" işine (education socialiste) yabancılaştırdı, ama "bu Enternasyonal'in bazı kısımları" (certaines de ses fractions) burjuvaziyle iktidarı paylaşarak kendilerini "güçsüzleştirmişlerdir" vs. vb.

Bu, proletarya diktatörlüğü düşüncesini bilinçli ve içtenlikle kabul edenlerin dili değildir. Ya bir adım ileri, iki adım geri giden kişiler, ya da kahvehane politikacıları böyle konuşurlar. Böyle bir dil konuşmak istiyorsanız, daha doğrusu böyle bir dil konuştuğunuz sürece, böyle bir siyaset izlediğiniz sürece, II. Enternasyonal'de kalınız, sizin yeriniz orasıdır. Ya da sizi kitlevi baskıyla III. Enternasyonal'e doğru iten işçiler, sizi II. Enternasyonal'de bıraksınlar ve kendileri *siz olmadan* III. Enternasyonal'e geçsinler. Fransa Sosyalist Partisi ve İngiltere Bağımsız İşçi Partisi içindeki bu işçilere, hem de eşit koşullarda: Aramıza hoş geldiniz! diyeceğiz.

Eğer proletarya diktatörlüğü tanımıyorsa ve aynı zamanda 1914 - 1918 savaşı üzerine konuşulacaksa, o zaman başka bir dil kullanılmalıdır: bu savaş, İngiliz - Fransız - Rus emperyalist soyguncularının, Alman ve Avusturyalı emperyalist soyunculara karşı ganimetin, sömürgelerin, mali "nüfuz alanları"nın paylaşılması uğruna bir savaşıydı. Böyle bir savaşta "anavatan savunması"nı öğütlemek sosyalizme ihanetti. Bu doğru tümüyle açıklanmazsa, bu ihanet işçilerin kafalarından, kalplerinden, siyasetlerinden silinmezse, kapitalizm varoldukça *kaçınılmaz* olan kapitalizmin sefaletinden, yeni savaşlardan kurtulmak *olanaksızdır.*

Böyle bir dil kullanmayı, *böyle* bir propaganda yapmayı istemiyor musunuz, beceremiyor musunuz? Kendinizi, ya da dün Almanya'da Wilhelm ya da Noske zamanında, İngiltere ve Fransa'da burjuvazinin iktidarı altında, "anavatan savunması"nı öğütleyen arkadaşlarınızı "esirgemek" mi

istiyorsunuz? O zaman III. Enternasyonal'i en iyisi hiç *rahatsız etmeyin!* Yokluğunuzla onu mutlu kılın!

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XXV, "Bir Yazarın Notları", s. 32 - 36)

5 - Tüm Parti Çalışmasının Kitleleri Devrimci Mücadele İçin Eğitme ve Hazırlama Ruhuyla Yeniden Düzenlenmesi

A - Komintern'in Parti Çalışmasının Yeniden Düzenlenmesinin En Önemli İlkeleri Üzerine Lenin

...III. Komünist Enternasyonal, Ramsay MacDonald'ın, makalesinde bize kusursuz örneğini sunduğu, tam da "sosyalist"lerin, devrimi *lafta* kabul ederek işin içinden sıyrılmalarına izin vermemek amacıyla kurulmuştur. Gerçekte tamamen oportünist, reformist, milliyetçi, küçük-burjuva bir siyaseti gizleyen, devrimin lafta tanınması, II. Enternasyonal'in esas günahıydı ve biz bu kötülüğe karşı bir ölüm-kalım savaşı ilan ettik.

II. Enternasyonal rezilce bir çöküşe uğradıktan sonra ölmüştür deniyorsa, bunu doğru bir biçimde anlamak gerekir. Bu şu anlama gelmektedir: Opürtünizm, reformizm, küçük-burjuva sosyalizmi çökmüştür ve ölmüştür. Çünkü II. Enternasyonal'in, sınıf bilinçli işçinin asla vazgeçmeyeceği tarihi hizmetleri, kalıcı kazanımları vardır, yani: işçi sınıfının kitle örgütlerinin, kooperatifsel, sendikal ve siyasal örgütlerinin yaratılması, genelinde bütün burjuva demokrasisi kurumlarından olduğu gibi, burjuva parlamentarizminden yararlanma, vb.

II. Enternasyonal'in rezilce ölümüne yolaçmış olan oportünizm üzerinde gerçekten zafer kazanabilmek için, Ramsay MacDonald'ın *bile* yaklaştığını itiraf etmek zorunda kaldığı devrimi gerçekten desteklemek için şunlar gereklidir:

Birincisi, tüm propaganda ve ajitasyon, reform [bakış açısına - Ç] karşıt olarak devrim bakış açısı altında yürütül-

meli ve bu karşıtlık kitlelere sistemli bir biçimde, gerek teorik gerek pratik olarak, parlamenter, sendikal, kooperatifsel vb. çalışmaların her adımında kavratılmalıdır. Parlamentarizmden ve burjuva demokrasisinin bütün "özgürlük"lerinden (özel istisnalar hariç) yararlanmaktan hiçbir biçimde vazgeçilmemelidir; reformlardan vazgeçilmemelidir, ama reformlar proletaryanın devrimci sınıf mücadelesinin *yalnızca yan ürünleri* olarak görülmelidir. "Bern" Enternasyonali'nin bir tek partisi bile bu talebe uygun davranmıyor. Bir tekinin dahi, tüm propaganda ve ajitasyonun nasıl yürütülmesi, reformlar ve devrimler arasındaki *farkın* nasıl açıklanması, parti ve kitlelerin *yollarını şaşırmadan devrim* için nasıl eğitilmesi gerektiği konusunda bir anlayışı bile yok.

İkincisi, legal çalışma *illegal* çalışma ile birleştirilmelidir. Bolşevikler her zaman bunu öğrettiler, ama özellikle ısrarlı olarak 1914 - 1918 savaşı sırasında. Bayağı oportünizm kahramanları bununla alay ettiler; kendini beğenmişcesine Batı Avrupa ülkelerinin, cumhuriyetlerinin "yasallığını", "demokrasi"sini, "özgürlüğü"nü ayyuka çıkardılar. Bolşeviklerin haklı çıkmış olduğunu şimdi yalnızca, işçileri safsatalarla aldatan tam anlamıyla dolandırıcılar yadsıyabilir. Dünyada burjuvazinin terörünün egemen olmadığı, sosyalist devrim için ajitasyon özgürlüğünün, tam da bu doğrultuda propaganda ve örgütleme çalışmasının yasak olmadığı, ne kadar ileri ve "özgür" bir burjuva cumhuriyeti de olsa, bir tek ülke yoktur. Bunu, burjuva egemenliği altında bugüne dek kavramamış olan ve burjuvazinin ve burjuva parlamentolarının yasalarına rağmen, sistematik, çok yönlü *illegal* bir çalışma yürütmeyen bir parti, halkı devrimi dil ucuyla tanıyarak aldatan hainlerin ve lumpenlerin partisidir. Böyle partilerin yeri sarı "Bern" Enternasyonali'dir. Komünist Enternasyonal'de onlara yer yoktur.

Üçüncüsü, savaştan önce olduğu gibi özel olarak savaş sırasında da siyasal alanda, özellikle sendika ve kooperatiflerde öne çıkmış olan bütün oportünist önderlerin işçi hareketinden tümüyle kapı dışarı edilmesi için boyun eğmez ve

amansız bir mücadele zorunludur. "Tarafsızlık" teorisi, 1914 - 1918 yıllarında burjuvazinin kitlelere egemen olmasına yardım etmiş olan, yalana dayalı ve bayağı bir oyundur. Lafta devrimden yana olan, gerçekte ise işçilerin olası bütün kitle örgütlerinde tam da devrimci partinin ve yalnızca devrimci partinin nüfuzu için yorulmaksızın çalışmayan partiler ihanet partileridir.

Dördüncüsü, onların emperyalizmi lafta mahkûm etmeleri, gerçekte ise sömürgelerin (ve bağımlı ulusların) *kendi* emperyalist burjuvazilerinden kurtuluşu için devrimci mücadele yürütmemelerine razı olunamaz. Bu ikiyüzlülüktür. Bu işçi sınıfı içinde burjuvazinin ajanlarının (labor lieutenants of the capitalist class) siyasetidir. Lafta emperyalizme karşı düşmanca cephe alan, gerçekte ise "kendi" sömürgelerinde "kendi" burjuvazisinin *devrilmesi için* devrimci mücadele vermeyen, sömürgelerde her yerde gelişen *devrimci* çalışmayı sistematik biçimde desteklemeyen, sömürgelerdeki devrimci partilere silah ve basılı malzeme göndermeyen İngiliz, Fransız, Hollanda, Belçika vb. partisi, hainlerin ve lumpenlerin partisidir.

Beşincisi, en büyük ikiyüzlülük, "Bern" Enternasyonali partileri için tipik olan şu görünümde yatmaktadır: Onlar, lafta devrimi kabul ediyorlar ve işçilerin önünde, devrimi tanıma üzerine tantanalı laflarla gururlanıyorlar, ama gerçekte, burjuva yasalarını çiğneyen, yasallık çerçevesini aşan örneğin kitle grevleri, sokak gösterileri, asker protestoları, ordu içinde toplantılar, kışla ve kamplarda bildiri dağıtımı vb. gibi kitle gösterileriyle kendini belli eden devrimin büyümesinin her başlangıç, tohum ve gelişme belirtisine karşı reformist bir tavır alıyorlar.

"Bern" Enternasyonali'nin herhangi bir kahramanına, partisinin böyle sistematik bir çalışma yürütüp yürütmediği sorulduğunda, o, ya böyle bir çalışmanın olmadığını gizleyen kaçamaklı sözcükler sarfedecek: bunun için gerekli örgütlerin ve mekanizmanın olmadığından, partisinin böyle bir

çalışma için yetersiz olduğundan sözedecektir; ya da tumturaklı cümlelerle "darbecilik", "anarşizm" vb.ne karşı lanet okuyacaktır. İşte "Bern" Enternasyonali'nin işçi sınıfına ihaneti ve onun fiilen burjuvazinin kampına geçişi burada yatmaktadır.

"Bern" Enternasyonali'nin bütün alçak önderleri, genel olarak devrime, özel olarak da Rus devrimine olan "sempatileri" üzerine yemin billah ediyorlar. Ama yalnızca ikiyüzlüler ya da aptallar, Rus devriminin büyük bir hızla başarıya ulaşmasının, devrimci partinin yukarıda bahsedilen doğrultuda önceden gerçekleştirdiği; gösterilerin ve grevlerin, ordu içindeki çalışmanın yönetilmesi için sistematik olarak illegal bir aygıtın inşa edildiği, çalışma yöntemlerinin en küçük ayrıntılarına dek incelendiği, deneyimlerin sonuçlarını toparlayan ve bütün partiyi devrimin zorunlu olduğu düşüncesiyle eğiten bir illegal basının yaratıldığı, böyle durumlar için kitle önderleri yetiştirildiği vs. vb. uzun yıllar süren çalışma ile *bağıntılı olduğunu* kavrayamazlar.

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XXIV, "III. Enternasyonal'in Görevleri Üzerine", s. 392 - 395, Rusça.)

B - 1905 Devrimi Koşullarında Parti Çalışmasının Yeniden Düzenlenmesi

Partimizin çalışma koşulları esaslı bir biçimde değişmektedir. Toplantı, örgütlenme ve basın özgürlüğünü kazandık. Elbette bu kazanımlar son derece iğretidir, ve bunlara güvenmek delilik, hatta cinayet olur. Tayin edici mücadele henüz verilmedi ve bu mücadeleye hazırlık şimdi ilk sırada durmalıdır. İllegal parti aygıtı korunmalıdır. Aynı zamanda ama bugün sahip olduğumuz nispeten çok daha geniş çalışma alanından mutlaka en geniş çapta yararlanmalıyız. İllegal parti aygıtının yanısıra gitikçe daha çok sayıda yeni legal ve yarı-legal (ve Partiye yaslanan) örgütler yaratmak mutlaka zorunludur. Bu en son sözü edilen çalışma olmadan, faaliyetimizi yeni koşullara uydurmamız ve yeni görevleri çözebilmemiz düşünülemez...

Örgütü yeni temeller üzerine yerleştirmek için yeni bir Parti Kongresi gereklidir. Tüzüğe göre Kongre her yıl toplanır, bu kez Mayıs 1906'da toplanacaktı, ama şimdi öne almamız gerekiyor. Eğer bu olanaktan yararlanamazsak şu anlamda geç kalacağız ki, işçilerin kuvvetle hissettikleri örgütlenme ihtiyacı, çarpık, tehlikeli biçimlere yol açacak ve bazı "bağımsızlar"ı vb. güçlendirecektir. Yeni tarzda örgütlenmek, yeni yöntemleri genel tartışmaya sunmak ve "yeni rota"mızı cesaret ve kararlılıkla tespit etmek için acele etmemiz gerekiyor.

Bu sayıda yayınlanan ve Partimizin Merkez Komitesi'nin Partiye yaptığı çağrı, benim samimi kanıma göre, bu yeni rotayı tamamen doğru bir biçimde saptamaktadır. Biz devrimci sosyal-demokrasinin temsilcileri, "çoğunluk" yandaşları, illegal çalışma koşullarında Partinin tamamen demokratikleşmesinin olanaksız ve "seçim ilkesi"nin bu koşullarda içi boş bir söz olduğunu birçok kez tekrarlamıştık. Ve pratik bizi haklı çıkardı. Parti yazınında, azınlığın eski taraftarları da (bkz. Akselrod'un önsözünü yazdığı "Bir İşçinin Broşürü", İskra'daki "Birçok İşçiden Biri" adlı mektup ve "Partinin Bölünmesi Üzerine İşçiler" adlı broşür), gerçekte ciddi bir demokratikleşmenin ve gerçek bir seçim ilkesinin uygulanamadığını birçok kez belirtmişlerdir. Ama biz Bolşevikler, yeni koşullar altında, siyasal özgürlüğe geçildiğinde, seçim ilkesine geçilmesi gerektiğini daima tanıdık: Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi III. Parti Kongresi tutanakları bunu özellikle ikna edici bir biçimde kanıtlamaktadır, tabii bunu kanıtlamaya hâlâ gerek varsa.

O halde görev açıktır: Şimdilik illegal Parti aygıtını korumak ve yeni, açık bir Parti aygıtını örgütlemek. Parti Kongresine uygulandığında, bu görev şöyle olmalıdır (ki bunun somut uygulaması mutlaka pratik bilgi ve yer ve zaman koşullarını bilmeyi gerektirmektedir): IV. Kongre'yi tüzük kurallarına uygun olarak toplantıya çağırmak ve derhal, vakit geçirmeksizin seçim ilkesini uygulamaya başlamak. Merkez Komitesi bu görevi şu biçimde çözdü: biçimsel olarak

tam hak sahibi örgütlerin temsilcileri ve fiilen Partinin sürekliliğini sağlayan temsilciler olarak Parti Komiteleri'nin yöneticileri, oy kullanma hakkına sahip olarak kongreye katılırlar. Merkez Komitesi, kendisine tanınınan hak temelinde, *bütün* Parti üyeleri tarafından ve dolayısıyla Parti mensubu işçi kitleleri tarafından da seçilen delegeleri, söz hakkına sahip olarak kongreye katılmaya *davet* etti. Merkez Komitesi ayrıca, Parti Kongresi toplanır toplanmaz bu söz hakkının derhal oy hakkına dönüştürülmesini önereceğini açıkladı. Parti Komitelerinin tam hak sahibi delegeleri bununla hemfikir olacaklar mı?

Merkez Komitesi, kendi fikrine göre onların bununla mutlaka hemfikir olacağını açıklıyor. Ben, şahsen bundan kesinlikle eminim. Böyle birşeyi onaylamak gerekiyor. Sosyal-demokrat proletaryanın önderlerinin çoğunluğunun, bununla hemfikir olmayacağı düşünülemez. "Novaya Jizn" gazetesinin büyük bir dikkatle saptadığı Parti işçilerinin oylarının, görüşümüzün doğruluğunu pek yakında onaylayacağına kesinlikle eminiz; bu adımdan dolayı (söz hakkının oy hakkına dönüşmesi) bir mücadele olsa da, bu mücadelenin sonucunun ne olacağına şüphe olamaz.

Sorunu bir başka açıdan, biçim değil öz açısıdan inceleyelim. Tarafımızdan ortaya konan planın uygulanmasında sosyal-demokrasi herhangi bir tehlike tarafından tehdit ediliyor mu?

Bir çırpıda, sosyal-demokrat olmayan kitlelerin Partiye akmasında bir tehlike görülebilir. O zaman Parti, kitle içinde çözülür, sınıfın bilinçli öncüsü olmaktan çıkar, artçı rolüne düşer. Bu, mutlaka çok acınası bir dönem olurdu. Ve bu tehlike, *eğer* bizde demagojiye bir eğilim olsaydı, ya da Partinin temelleri (program, taktik kurallar, örgütsel deneyim) hiç olmasaydı ya da zayıf ve istikrarsız olsaydı, o zaman bu tehlike kuşkusuz *son derece ciddi* bir anlam *kazanabilirdi*. Ama bütün mesele, bu "eğer"in tam da olmamasında yatıyor. Biz Bolşeviklerde demagoji eğilimi olmamak bir yana, tam

tersine, her zaman en ufak demagoji girişimine karşı kararlılıkla, açıktan ve doğrudan mücadele ettik, Partiye girenlerden bilinçli olmalarını talep ettik, Parti gelişiminin sürekliliğinin muazzam önemi üzerinde durduk, disiplin öğrettik ve *bütün* Parti üyelerinin Parti örgütlerinden birinde eğitim çalışması yapmalarını talep ettik. Bir programımız var, bütün sosyal-demokratlar tarafından resmen tanınan ve esas ilkelerinde hiçbir eleştiriye yolaçmayan (her canlı parti içinde tek tek noktaların ve formülasyonların eleştirilmesi mutlaka haklı ve zorunlu birşeydir) bir programımız var. II. ve III. Parti Kongresinin ve sosyal-demokrat basının yıllar boyu tutarlı ve sistemli çalışmasıyla ortaya çıkardıkları taktik kararlarımız var. Yine, eğitici bir rol oynamış ve şüphe götürmez bir biçimde meyvelerini vermiş olan, her ne kadar ilk bakışta göze çarpmasa da, ancak kör ya da körleştirilmiş olanların yadsıyabileceği belli örgütsel deneyimlerimiz ve gerçek bir örgütümüz var.

Hayır, yoldaşlar, bu tehlikeyi bu kadar büyütmeyelim. Sosyal-demokrasi kendine bir isim yaptı; bir doğrultu yarattı; sosyal-demokrat işçi kadroları yarattı. Ve tam da kahraman proletaryanın, birlik ve süreklilik içinde, açık ve belirgin olan hedefler uğruna ve arı sosyal-demokrat ruhla, dayanışma içinde ve metanetle savaşma yönündeki mücadele istemini ve yeteneğini fiilen kanıtladığı şu dönemde, böyle bir anda, Partimize giren ve yarın Merkez Komitesi'nin çağrısı üzerine Partiye girecek olan işçilerin % 99'unun sosyal-demokrat olduğundan kuşku duymak, doğrudan gülünç olurdu. İşçi sınıfı içgüdüsel olarak ve yapısı gereği sosyal-demokrattır ve sosyal-demokrasi on yılı aşkın çalışmasıyla, bu yapısal içgüdüyü bilince dönüştürmekte hiç de az katkıda bulunmadı. Korku hastası olmayalım yoldaşlar! Unutmayınız ki, her canlı ve gelişen partide, her zaman istikrarsız, tutarsız ve yalpalayan unsurlar olacaktır. Ama bu unsurlar, sınanmış ve sıkıca kaynaşmış bir sosyal-demokrat çekirdek tarafından etkilenmeye açıktırlar ve açık olacaklardır.

Partimiz fazlasıyla uzun bir zamandır illegalitede bulunmaktadır. III. Kongrede bir delegenin çok doğru olarak belirttiği gibi, son yıllarda Partimiz onun içinde nerdeyse bo-

ğulacaktı. İllegalite sona eriyor. Öyleyse cesaretle ileri atılın, yeni silahları ele geçirin, onları yeni gelenlere dağıtın, üs noktalarınızı genişletin, bütün sosyal-demokrat işçileri saflarınıza çağırın, onları yüzlerle, binlerle Parti örgütlerine katın. Onların delegeleri merkezlerimizi canlandırsın, genç devrimci Rusya'nın ruhunu getirsinler. Şimdiye dek devrim, Marksizmin bütün temel teorik tezlerini, sosyal-demokrasinin bütün özsel sloganlarını hep yeniden haklı çıkardı. Devrim *bizim* çalışmamızı, sosyal-demokrat çalışmamızı, proletaryanın gerçek devrimci ruhuna olan umudumuzu ve inancımızı da haklı çıkardı. Mutlaka gerekli Parti reformunda, müşkülpesentliği bir yana atalım: derhal yeni yolda ilerleyelim. Bu bizim eski gizli aygıtımızı elimizden almayacaktır (onun sosyal-demokrat işçiler tarafından tanındığı ve onaylandığı tartışma götürmez, bu yaşamın kendisi tarafından ve devrimin akışı içinde bütün resmi kararlardan yüz kat daha fazla bir güçle doğrulanmıştır). Bu bize, gerçekten ve sonuna dek devrimci biricik sınıfın, Rusya'da özgürlüklerin yarısını elde etmiş olan ve tümüyle elde edecek olan ve Rusya'yı özgürlük yolundan sosyalizme götürecek olan sınıfın derinliklerinden gelen genç ve yeni güçler kazandıracaktır.

"Novaya Jizn"in 9. sayısında yayınlanan, Partimizin Merkez komitesi'nin RSDİP IV. Parti Kongresini toplama kararı, Parti örgütü içinde demokratik ilkenin tam anlamıyla gerçekleştirilmesi yolunda atılmış tayin edici bir adımdır. Parti Kongresi delegeleri (ilkönce söz hakkına, daha sonra da hiç kuşkusuz oy hakkına sahip olacak olan) seçiminin bir ay içinde yapılması gerekiyor. Bu nedenle bütün Parti örgütlerinin, adayların kişiliği ve Parti Kongresinin görevleri sorununun tartışılmasına mümkün olduğunca çabuk eğilmeleri gerekiyor. Can çekişen mutlakiyetin, vaad edilen özgürlükleri geri almak, devrimci işçilerin ve özellikle onların önderlerinin tepesine binmek üzere yeni girişimlerde bulunması olasılığını mutlaka gözönünde bulundurmalıyız. Bu nedenle delegelerin (belki birkaç özel durum dışında) gerçek isimlerinin yayınlanması doğru olmaz. Siyasal kölelik döneminin

bizi kullanmaya alıştırdığı takma adları, Kara Yüzler iktidarda kaldıkça terketmemeliyiz. Alışık olduğumuz tarzda, *"tutuklanmalar"*a karşı yedek delegeler seçmekte de yarar vardır. Gizliliğe ilişkin tüm bu ihtiyat önlemleri üzerinde daha fazla durmayacağız, çünkü yerel çalışma koşullarını bilen yoldaşlar, bu konuda ortaya çıkabilecek bütün zorlukların üstesinden geleceklerdir. Mutlakiyet koşulları altında devrimci çalışmada deneyimli yoldaşlar, sosyal-demokrat çalişmaya yeni, "özgür" (bu özgür şimdilik hâlâ tırnak içindedir) koşullarda başlayan yoldaşlara öğütleriyle yardımcı olmalıdırlar. Bu çalışmanın, komitelerimizin üyelerinden çok büyük takt gerektirdiği kendiliğinden anlaşılır birşeydir; eski biçimsel haklar bugün kaçınılmaz olarak önemlerini yitirmektedirler ve adım başı herşeye "ta baştan" başlamak ve yeni Partili yoldaşların geniş kitlesine, tutarlı sosyal-demokrat programın ve aynı biçimde taktiğin ve örgütün tüm önemini *kanıtlamak* gerekiyor. Unutmayalım ki, bugüne dek belli bir toplumsal kesimden gelen devrimcilerle karşı karşıyaydık, ama şimdi artık kitlelerin tipik temsilcileriyle karşı karşıya olacağız. Bu değişiklik yalnızca propaganda ve ajitasyon yöntemlerinde (halka daha yakın olmayı, sorunları ele alma yeteneğini, sosyalizmin temel doğrularını en basit, en kavratıcı ve gerçekten ikna edici bir biçimde ortaya koyma sanatını bilmeyi) değil, örgüt yöntemlerinde de bir değişikliği gerektirmektedir.

Burada bu yeni örgütlenme görevlerinin bir yanı üzerinde durmak istiyorum. Merkez Komitesi kararı, *bütün* Parti örgütlerinin delegelerini kongreye davet ediyor ve *bütün* sosyal-demokrat işçileri bu örgütlere katılmaya çağırıyor. Bu iyiniyetli isteği gerçekleştirmek için, işçilerin yalnızca "davet" edilmeleri, eski tip örgütlerin sayısının yalnızca artırılması yetersizdir. Hayır, bunun için bütün yoldaşların yeni örgüt biçimleri üzerinde bağımsız, yaratıcı ve ortak çalışmaları gerekmektedir. Burada önceden belirlenmiş normlar verilemez, çünkü bu yepyeni birşeydir: burada yerel koşullara ilişkin bilgi ve en önemlisi *bütün* Parti üyelerinin inisiyatifi uygulamaya sokulmalıdır. Yeni örgüt biçimi, ya da daha doğrusu İşçi Partisi'nin temel örgüt

hücresinin yeni biçimi, eski çevrelere kıyasla mutlaka daha geniş olmalıdır. Ayrıca yeni hücrenin muhtemelen daha esnek, "daha serbest", "daha gevşek" olması gerekecektir. Halkın yurttaşlık haklarının tamamen güvence altına alındığı ve tam bir dernekleşme özgürlüğünün olduğu koşullarda, doğaldır ki, her yerde sosyal-demokrat (yalnızca sendikal değil, aynı zamanda siyasal, parti) örgütleri kurmamız gerekecektir. Bugünkü koşullarda her yolla ve bütün araçlarla bu hedefe yaklaşmaya çalışmalıyız.

Bütün Parti işçilerinin ve sosyal-demokrasiye sempati duyan bütün işçilerin inisiyatifini derhal harekete geçirmeliyiz. Hemen her yerde konferanslar, tartışmalar, toplantılar ve mitingler düzenlenmeli ve buralarda RSDİP'nin IV. Kongresi duyurulmalı; bu Parti Kongresinin görevleri herkesin anlayacağı basit bir dille ortaya konmalı; Parti Kongresinin yeni örgütlenme biçimi açıklanmalı ve tüm sosyal-demokratlara, yeni temel üzerinde gerçekten proleter bir sosyal-demokrat partinin inşasına katılmaları çağrısı yapılmalıdır. Bu çalışma bize bir dizi tecrübe kazandıracak, (eğer canlı bir biçimde yürütülürse) iki-üç hafta içinde işçiler arasında yeni sosyal-demokrat güçler ortaya çıkaracak ve en geniş kesimlerde, şimdi bütün işçi yoldaşlarla birlikte reorganize etmeye karar verdiğimiz Sosyal Demokrat Partiye karşı bir ilgi uyandıracaktır. Bütün toplantılarda derhal, derneklerin, örgütlerin ve Parti gruplarının kurulması sorunu ele alınacaktır. Her dernek, her örgüt ya da grup derhal bir büro, bir yönetim kurulu ya da bir yönetici komisyon, kısacası örgüt işlerini yürütecek, Partinin yerel organlarıyla bağ kuracak, Parti yayınlarını alıp dağıtacak, Parti çalışması için aidatları toplayacak, toplantılar, konferanslar, tartışmalar düzenleyecek ve son olarak Parti Kongresine katılacak delegelerin seçimini düzenleyecek sürekli bir merkezi kurul seçecektir. Parti Komiteleri, elbette bu örgütlerin her birine yardım edecek ve Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin ne olduğu, tarihi ve bugünkü büyük görevlerini tanıtan materyaller sağlayarak onları aydınlatmaya çalışacaklardır.

Ayrıca, sosyal-demokrat işçi örgütlerinin, Parti üyeleri-

nin işleteceği, örneğin lokantalar, çayhaneler, birahaneler, kütüphaneler, okuma odaları, atış salonları vs. vb. biçiminde, deyim yerindeyse yerel ekonomik üs noktalarını kurmaya bakmanın zamanıdır. Yalnızca "mutlakiyetçi" polisin değil, "mutlakiyetçi" patronların da sosyal-demokrat işçilerin peşine düşeceğini ve ajitatörleri kapı dışarı edeceğini unutmayalım, bu nedenle fabrika sahiplerinin keyfiliğinden mümkün olduğunca bağımsız bir üs kurmak son derece önemlidir.

Bir bütün olarak biz sosyal-demokratlar, eylem özgürlüğünün bugünkü genişlemesinden her biçimde yararlanmalıyız. Bu özgürlük ne denli sağlamlaşırsa, "Halka gidelim" sloganını o denli kararlı bir biçimde atacağız. Şimdi *bizzat* işçilerin inisiyatifi, biz dünkü konspiratörlerin ve "çevre insanları"nın hiç bir zaman düşlemeye bile cesaret edemediğimiz boyutlara varacaktır. Şimdi sosyalizm düşüncelerinin proletarya kitlelerini etkilemesi, bizim izlememizi çoğu kez tamamen olanaksız kılacak yollar tutacaktır. Bu durumu gözönünde bulundurarak, sosyal-demokrat aydınları doğru bir biçimde dağıtmaya dikkat etmek gerekecektir; sosyal-demokrat aydınlar, hareketin zaten ayakta durduğu, deyim yerindeyse, kendi güçleriyle edebildiği yerlerde oyalanmamalı, çalışmanın daha zor, koşulların daha güç ve deneyimli ve eğitim görmüş kimselere gereksinimin daha büyük olduğu, bilgi kaynaklarının açıkça daha az olduğu ve siyasal hayatın nabzının daha yavaş attığı yerlere "inmelidirler". Biz bugün "halka", en ıssız yerler de dahil olmak üzere, bütün halkın katılacağı seçimler için olduğu kadar, taşra Vendee'nin gerici düşüncesini etkisiz hale getirmek ve bütün ülkede tüm proleter kitleler arasında büyük merkezlerden gelen şiarların yayılmasını sağlamak için açık mücadele amacıyla da (ki bu daha önemlidir) gitmeliyiz.

Kuşkusuz her abartma zararlıdır; çalışmanın sürekli ve mümkün olduğu kadar "örnek" biçimde örgütlenmesi için en iyi güçlerimizi şimdi de sık sık şu ya da bu önemli merkezde yoğunlaştırmak zorunda kalacağız. Burada hangi orantılara dikkat edilmesi gerekektiğini bize deneyim gösterecektir.

Şimdi görevimiz, yeni ilkeler temelinde örgütlenmeye ilişkin ölçütler icat etmekten çok, IV. Parti Kongresinde şimdiye kadarki deneyimlerden doğru sonuçlar çıkarmak ve formüle etmek için mümkün olduğunca kapsamlı ve gözüpek bir çalışmayı geliştirmektir.

(Lenin, Seçme Eserler, cilt III, "Partinin Yeniden örgütlenmesi Üzerine", s. 449 vd.)

C - Parti Çalışmasının Yeniden Düzenlenmesi ve 1917 Devrimi Koşullarında Yeni Tip Bir Parti İçin Mücadelenin Görevleri

Sevgili A. M.! Petersburg'daki devrim üzerine hükümetin 1. (14.) III. tarihli ikinci telgrafı şimdi elimize geçti. İşçilerin bir hafta süren kanlı mücadeleleri, ve iktidarda Milyukov artı Guçkov artı Kerenski!! Tam da "eski" Avrupa şablonuna göre...

Ne olursa olsun! "(Savaşın ortaya çıkardığı) ilk devrimlerin bu ilk aşaması", ne sonuncusu ne de yalnızca Rus devrimi olacaktır. Elbette ki bundan sonra da anavatan savunmasına, Şingaryov artı Kerenski ve ortakları tarafından yönlendirilen emperyalist katliama karşı olacağız.

Bütün sloganlarımız aynı kalıyor. "Sotsial-Demokrat"ın son sayısında doğrudan "Milyukov-Guçkov, hatta Milyukov-Kerenski" hükümeti olasılığından sözetmiştik. *İkisi* de gerçekleşti; şimdi üçü de birarada. Çok güzel! Halkın Özgürlüğü Partisi'nin (ne de olsa, Kerenski doğrudan solda ve Konovalov bile azıcık "solda" olduğuna göre, yeni hükümette çoğunlukta sayılırlar!) halka nasıl özgürlük, ekmek ve barış getireceğini göreceğiz... Göreceğiz!

Şimdi esas sorun - basındır, işçilerin *devrimci* sosyaldemokrat Parti içinde örgütlenmesidir. Çenkeli şimdi (o söz verdi!) "anavatan savunması" için para vermek zorunda. Ama Bay Çaydze, *devrim sırasındaki* ya da arifesindeki aşırı sol konuşmalarına rağmen (o zamanlar Yefremov da hızlı devrimci konuşmalar yapıyordu), Potressov ve ortakları ile,

Çenkeli vb. ile sürdürdüğü tüm "siyaset"inden sonra *en ufak* güveni dahi hak etmiyor. En büyük felâket, Kadetlerin şimdi işçi partisinin yasallaşacağını vaat etmeleri ve bizimkilerin de Çaydze ve ortakları ile "birleşme"yi kabul etmeleri olur!!

Ama iş oraya varmayacaktır. Birincisi, Kadetler legal bir işçi partisini Bay Potressov ve ortakları dışında kimseye bahşetmeyeceklerdir, ikincisi, eğer onlar bunu yaparsa, biz de bugüne dek olduğu gibi *kendi ayrı* partimizi kuracağız ve legal çalışmayla illegal çalışmayı *mutlaka* birleştireceğiz.

Ne pahasına olursa olsun, tekrar II. Enternasyonal tipinde olmayacak! *Ne pahasına olursa olsun,* Kautsky'yle birlikte değil! Mutlaka *daha devrimci* bir program ve *daha devrimci* bir taktik (bunun unsurları, Karl Liebknecht'te, Amerika'da Socialist Labor Party'de, Hollandalı Marksistlerde vb. var) ve mutlaka legal ve illegal çalışmayı birbirine bağlama. Cumhuriyetçi propaganda, emperyalizme karşı mücadele, *eskiden olduğu gibi* proleter *dünya devrimi* ve iktidarın "işçi temsilcileri Sovyetleri" tarafından (yoksa Kadet haydutları tarafından değil) ele geçirilmesi hedefiyle devrimci propaganda, ajitasyon ve mücadele.

... 1905 "great rebellion"undan [büyük ayaklanmasından - ÇN] sonra, 1917 "glorious revolution"u [şanlı devrimi - ÇN]...!

Bu mektubu lütfen Ludmilla'ya iletin; ne oranda görüş birliğinde olduğumuz, ne oranda ayrıldığımız ve A.M.'in planları vb. üzerine birkaç satır yazınız. Vekillerimizi serbest bırakırlarsa, aralarından biri mutlaka birkaç haftalığına İskandinavya'ya getirtilmelidir.

16 Mart 1917

Kuvvetle elinizi sıkarım
Sizin, *Lenin.*

...Şimdi Zinovyev'le birlikte, redaksiyonel bakımdan çok yetersiz olan (onu elbette *bu biçimiyle* yayınlamayacağız), ama özüne ilişkin bir fikir vereceğini umduğum, ilk, *geçici* tez taslağını hazırladım.

Yuriy, Eug. Bosch ve Ludmilla'ya da bu konuda bilgi vermenizi ve hareket etmeden önce hiç olmazsa birkaç satır yazmanızı, ayrıca *mutlaka* Norveç'te *kalan* herhangi birisiyle, bizimle Rusya'daki yoldaşlar arasında bağın nasıl sağlanacağı konusunda anlaşmaya varmanızı rica ediyorum. Bunu yapın ve orada kalan yoldaşa (Almanca, Fransızca ya da İngilizce bilen Norveçli bir yoldaşa) *son derece* dakik olmasını rica edin. Masraflar için para göndereceğiz.

Görüşüme göre şimdi esas mesele, sosyal-yurtseverlerle (ya da daha tehlikeli olanı, Örgütleme Komitesi ya da Troçki ve ortakları türünden yalpalayan unsurlarla) aptalca "birleşme girişimleri"ne bulaşmamak ve *bizim* Partimizin çalışmasını tutarlı *enternasyonal* bir ruhla sürdürmektir.

Şimdi gündemde olan, çalışmanın genişletilmesi, kitlelerin örgütlenmesi, geri kalmış, kırsal alandaki yeni katmanların, hizmetçilerin uyandırılması, yeni hükümetin sistemli, kapsamlı bir teşhiri ve iktidarın *işçi temsilcileri Sovyetleri* tarafından ele geçirilmesine hazırlık için orduda hücreler oluşturulmasıdır. Yalnızca böyle bir iktidar, ekmek, *barış* ve özgürlük *getirebilir.*

Şimdi artık gericiliğe son darbeyi indirmek gerekir, yeni hükümete *en ufak* güven, en ufak destek yok (Kerenski, Gvozdev, Çenkeli, Çaydze ve şürekâsına en ufak güven yok), *silahlanarak beklemek, daha yüksek* bir aşama için *daha geniş bir* temelin *silahla hazırlanması.*

Basın özgürlüğü olursa, buradaki yazılarımız (yakın geçmişin tarihine ilişkin malzeme olarak) yeniden basılmalı ve bizim İskandinavya üzerinden yazılar yollayarak buradan yardım edip edemeyeceğimiz bize telgrafla bildirilmeli. Lanet olası İsviçre'den yakın bir zamanda ayrılamayacağımızdan korkuyoruz.

Kuvvetle elinizi sıkarım
Sizin, *Lenin.*

Size her alanda başarı dilerim!

P.S. Petrograd'da şimdi, *asla* II. Enternasyonal tarzında bir parti *değil, yeni* tipte bir parti yaratmak için sistemli bir çalışma yürütmek yerine, "basitçe" coşkuya kapılma biçimindeki genel *hastalığa* yakalanılacağından korkuyorum. Kitlelere gidelim! Yeni kesimleri seferber edelim! Yeni inisiyatif uyandıralım, bütün kesimlerde yeni örgütler yaratalım ve onlara, yalnızca silahlı işçi temsilcileri Sovyetinin iktidarı ele geçirdiğinde *barışı* getirebileceğini *tanıtlayalım.*

17 Mart 1917

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XX. 1. yarı-cilt, "A. M. Kollontai'a İki Mektup", s. 3 vd.)

6 - Proleter Partinin Özeleştirisi, Kendi Hataları Temelinde Eğitilmesi ve Eğitimi

Söylemeye gerek yok ki, özeleştiri, her canlı ve hayatiyet sahibi parti için mutlak zorunludur. Hiçbir şey, kendini beğenmiş bir iyimserlik kadar tatsız değildir.

... Eğer eksiklikler kavranırsa, devrimci çalışmada bu, eksikliklerin giderilmesinde yolun yarıdan fazlasının katedilmesi demektir. LENİN.

A - Parti Kadrolarının ve İşçi Sınıfının Eğitilmesinde Bolşevik Yöntem Olarak Özeleştiri

Özeleştiri şiarı geçici ya da kısa ömürlü birşey olarak görülmemelidir. Özeleştiri, Parti kadrolarının ve bir bütün olarak işçi sınıfının devrimci gelişme ruhuyla eğitilmesinde özel bir yöntem, Bolşevik bir yöntemdir. Ta [başlarda - Ç] Marx, proleter devrimi güçlendirmenin bir yöntemi olarak özeleştiriden sözetmiştir. Partimiz içindeki özeleştiriye gelince, özeleştirinin başlangıcı ülkemizde ta Bolşevizmin başlangıcına, işçi hareketi içinde özel devrimci bir akım olarak ortaya çıkışının ilk günlerine dayanır.

Bilindiği gibi Lenin, daha 1904 ilkbaharında, Bolşevikler henüz bağımsız bir siyasal parti oluşturmayıp, *bir* sosyal-demokrat parti çerçevesinde Menşeviklerle birlikte çalıştığı sırada - bilindiği gibi daha o sırada Lenin, Partiyi "özeleştiri ve kendi yanılgılarını acımasızca ortaya çıkarma"ya çağırdı. **"Bir Adım İleri, İki Adım Geri"** broşüründe Lenin o sıralar şunları yazdı:

"Onlar (yani Marksistlerin hasımları, *J. St.)* bizim ihtilaflarımıza sinsice gülüyorlar ve oh çekiyorlar; onlar elbette, Partimizin eksikliklerini ve yetersizliklerini konu edinen benim broşürümden, tek tek pasajları, kendi amaçları için bağıntısından koparmaya çalışacaklardır. Rus sosyal-demokratları, daha şimdiden, böylesine ufak-tefek şeylerden tedirgin olmayacak ve bunlara rağmen özeleştiri çalışmasını ve işçi hareketinin büyümesiyle hiç şüphesiz ve kaçınılmaz olarak üstesinden gelinecek olan kendi eksikliklerini acımasızca açığa çıkarmayı sürdürecek kadar savaşta çelikleşmişlerdir. Ama hasımlarımız baylar bize, kendi "partileri"nde *gerçek* durumun, II. Parti Kongremizin tutanaklarının yansıttığı tabloya birazcık da olsa yaklaşan bir tablosunu çizmeye kalksınlar bakalım." *(Lenin,* Tüm Eserler, cilt VI, s. 200.)

Bu nedenle, özeleştirinin geçici bir görüngü, genellikle her modada olduğu gibi kısa zamanda bırakılacak bir moda olduğunu sanan yoldaşlar tamamen haksızdır. Gerçekte özeleştiri, Bolşevizmin cephaneliğinin onsuz düşünülemeyeceği ve sürekli etkin bir silahıdır, Bolşevizmin tüm doğasıyla, devrimci ruhuyla kopmaz bir biçimde bağlıdır.

Zaman zaman özeleştirinin, henüz iktidara gelmemiş ve "kaybedecek birşeyi olmayan" bir parti için güzel birşey olduğu, ama iktidarda olan, düşman güçler tarafından çevrili ve zaaflarını teşhir etmesinden düşmanların yararlanabileceği bir parti için tehlikeli ve zararlı olduğu söyleniyor.

Bu yanlıştır. Kesinlikle yanlıştır! Tam tersine, Bolşevizm tam da iktidarda olduğu için, tam da Bolşevikler, inşa çalışmamızdaki başarılar dolayısıyla kendini beğenmişliğe kapılabilecekleri, tam da zaaflarını görmezden gelebilecekleri ve böylelikle düşmanlarının işini kolaylaştırabilecekleri

için - tam da bu nedenle özeleştiri özellikle şimdi, özellikle iktidarın ele geçirilmesinden sonra gereklidir.

Özeleştirinin hedefi, hatalarımızı ve zaaflarımızı ortaya çıkarmak ve yok etmektir - proletarya diktatörlüğü altında özeleştirinin, Bolşevizmin işçi sınıfının düşmanlarına karşı mücadelesini yalnızca kolaylaştırabileceği açık değil midir? Lenin, Mayıs 1920'de "'Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı" yazısında şunları yazarken, iktidarın Bolşevikler tarafından ele geçirilişinden sonraki durumun bu özelliklerini dikkate alıyordu:

"Siyasi bir partinin kendi hatalarına karşı tavrı, bu partinin ciddiyetinin ve *sınıfına* ve emekçi *kitlelere* karşı yükümlülüklerini *gerçekten* yerine getirmesinin en önemli ve en emin kıstaslarından biridir. Hatayı açıkça kabullenmek, nedenlerini ortaya çıkarmak, hataya yolaçan koşulları tahlil etmek, hatayı ortadan kaldırmanın yollarını özenle araştırmak - işte ciddi bir partinin belirtileri bunlardır, yükümlülüklerini yerine getirmenin, yani *sınıfı* ve sonra *kitleyi* de eğitmenin ve yetiştirmenin yolu budur." (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s. 39.)

Lenin, Mart 1922'de XI. Parti Kongresinde şöyle derken bin kere haklıydı:

"Proletarya, devrimde neyi çok parlak biçimde başardığını, neyi başaramadığını kabul etmekten korkmaz. Şimdiye kadar yokolup giden devrimci partilerin hepsi, kendini *beğenmiş hale gelip* güçlerinin nerede yattığını göremedikleri, *zaaflarından sözetmekten korktukları* için yokolmuşlardır. Ama biz yokolmayacağız, çünkü biz zaaflarımızdan sözetmekten korkmuyoruz, ve zaafların üstesinden gelmeyi öğreneceğiz." *(Lenin,* Tüm Eserler, cilt XXVI, s. 260 vd., Rusça.)

Buradan yalnızca *bir* sonuç çıkar: Özeleştiri olmadan - Partinin, sınıfın, kitlelerin doğru bir eğitimi olmaz; Partinin, sınıfın, kitlelerin doğru eğitimi olmadan - Bolşevizm olmaz.

Özeleştiri sloganı neden tam da şimdi, tam da bu tarihsel anda, tam da 1928'de özellikle güncel bir önem kazandı?

Çünkü, sınıf ilişkilerinin keskinleşmesi, gerek iç gerek dış hatta, bir-iki yıl öncesine göre daha çarpıcı bir biçimde

ortaya çıkmıştır.

Çünkü, zaaflarımızdan ve hatalarımızdan ülkemiz işçi sınıfının aleyhine yararlanan Sovyet iktidarının sınıf düşmanlarının yıkıcı çalışmaları, şimdi, bir-iki yıl öncesine göre daha çarpıcı bir biçimde ortaya çıkmıştır.

Çünkü, Şahti Olayının ve köyün kapitalist unsurlarının "tahıl temin etme manevrası"nın dersleri, artı, planların hazırlanmasında düştüğümüz hatalar, bizde hiç iz bırakmaksızın geçip gidebilecek şeyler değildir ve gitmemelidir.

Devrimi sağlamlaştırmak ve düşmanlarımızın karşısında tam teçhizatlı biçimde durmak istiyorsak, Şahti Olayında ve tahıl teminindeki zorluklarda ortaya çıkarılmış olan hata ve zaaflarımızdan *en hızlı biçimde kurtulmamız* gerekiyor.

İşçi sınıfı düşmanlarının sevinmesine yolaçacak bir yığın "sürpriz" ve "raslantı" tarafından gafil avlanmak istemiyorsak, *daha ortaya çıkarılmamış* olan, ama kuşkusuz varolan zaaf ve hatalarımızı *en hızlı biçimde ortaya çıkarmamız* gerekiyor.

Burada tereddüt etmek, düşmanlarımızın işini kolaylaştırmak, zaaflarımızı ve hatalarımızı iki katına çıkarmak demektir. Ama tüm bunları yapmak, özeleştiriyi geliştirmeden, özeleştiriyi derinleştirmeden, milyonlarca işçi ve köylü kitlesini zaaflarımızı ve hatalarımızı ortaya çıkarmaya ve yok etmeye çekmeden mümkün değildir.

Bu nedenle MK ve MKK'nın Nisan Plenumu, Şahti Olayına ilişkin kararında şunu açıklarken tamamen haklıydı:

"Öngörülen bütün önlemleri başarıyla uygulamayı güvence altına almanın *temel koşulu,* XV. Parti Kongresinin özeleştiriye ilişkin şiarının *fiilen gerçekleştirilmesi* olmalıdır."

Ama özeleştiriyi geliştirebilmek için, Partinin önünde duran bir dizi engelin üstesinden gelmek gerekir. Kitlelerin kültürel geriliği, proleter öncünün kültür güçlerinin yetersizliği, hantallığımız, "komünistçe böbürlenmemiz" vb. bunlara dahildir. Ama eğer en ciddisi değilse, en ciddi engellerden

biri, aygıtlarımızın *bürokratizmidir.* Burada sorun, Parti, devlet, sendika, kooperatif ve tüm diğer örgütler içindeki bürokratik unsurların varlığıdır. Sorun, varlıklarını bizim zaaf ve hatalarımıza borçlu olan, kitlelerin eleştirisinden, kitlelerin denetiminden ateşten korkar gibi korkan ve bizim özeleştiriyi geliştirmemizi engelleyen, zaaflarımızdan, hatalarımızdan kurtulmamızı engelleyen bürokratik unsurların varlığıdır. Örgütlerimizdeki bürokratizm yalnızca kırtasiye ve yazışma bürokratizmi değildir. Bürokratizm, burjuva etkisinin örgütümüze bir yansımasıdır. Lenin şöyle derken haklıydı:

"... bürokratizme karşı mücadelenin *mutlak zorunlu* bir mücadele olduğunu ve onun, küçük-burjuva unsura karşı mücadele gibi zor olduğunu kavramamız zorunludur. Bürokratizm, devlet düzenimizde, Parti programımızda dahi kendinden sözettirecek kadar önemli bir çıban haline gelmiştir. Çünkü bürokratizm, *bu küçük-burjuva unsurla ve onun parçalanmasıyla bağıntılıdır."* (Altını ben çizdim. - *J. St.*) ("X. Parti Kongresine Rapor".)

Özeleştiriyi gerçekten geliştirmek ve inşamızdaki kusurlardan kendimizi arındırmak istiyorsak, örgütlerimizin bürokratizmine karşı mücadele daha da büyük bir kararlılıkla yürütülmelidir.

Milyonlarca işçi ve köylü kitlesini, bürokratizme karşı en önemli panzehir olan *tabandan* eleştiri, *tabandan* denetim için daha da büyük bir kararlılıkla harekete geçirmeliyiz.

Lenin şöyle derken bin kere haklıydı:

"Bürokratizme karşı mücadele vermek istiyorsak, o zaman *geniş kitleleri [işin içine* - Ç] *çekmek* zorundayız" ... çünkü "bürokratizm, *işçileri ve köylülüleri çekme* dışında başka herhangi bir tarzda ortadan kaldırılabilir mi?" (Altını ben çizdim. - *J. St.*) *(Lenin,* Tüm Eserler, cilt XXV, s. 620.)

Ama milyonlarca kitleyi "çekmek" için, işçi sınıfının bütün kitle örgütlerinde ve herşeyden önce de bizzat Parti

içinde proleter demokrasiyi geliştirmek gerekir. Bu koşul olmaksızın özeleştiri bir sıfırdır, bir hiçtir, boş bir laftır.

Bizim *herhangi bir* özeleştiriye ihtiyacımız yok. Bizim, işçi sınıfının kültür düzeyini yükselten, mücadele ruhunu geliştiren, zafere inancını pekiştiren, gücünü artıran ve onun ülkenin gerçek efendisi olmasına yardım eden bir özeleştiriye ihtiyacımız var.

Bazıları, özeleştiri olunca, *iş disiplinine* gerek olmadığını, işlerin ortada bırakılabileceğini ve her türlü şey üzerine gevezelikle iştigal edilebileceğini sanıyorlar. Bu bir özeleştiri değil, tam tersine işçi sınıfıyla alay etmek olurdu. Özeleştiri, iş disiplinini yoketmek için değil, tam tersine *sağlamlaştırmak* için, iş disiplinini, küçük-burjuva baştan savmacılığa göğüs germe yeteneğine sahip *bilinçli* bir disiplin yapmak için gereklidir.

Başka bazıları, özeleştiri olunca, artık *önderliğe* gerek olmadığını, o zaman dümenin başı boş ve herşeyin "kendi doğal akışına" bırakılabileceğini sanıyorlar. Bu bir özeleştiri değil, tam tersine bir rezalet olurdu. Özeleştiri, önderliği zayıflatmak için değil, tam tersine *güçlendirmek* için, kâğıt üzerinde kalan ve pek otorite sahibi olmayan bir önderliği *yaşama bağlı* ve gerçekten *otorite sahibi* bir önderlik yapmak için gereklidir.

Ama başka türden bir "özeleştiri", Parti ruhunun *yıkılmasına*, Sovyet iktidarının *gözden düşürülmesine*, inşa çalışmamızın *zayıflatılmasına*, ekonomi kadrolarımızın *harap edilmesine*, işçi sınıfının *silahsızlandırılmasına*, *yozlaşma* üzerine lafazanlığa götüren bir "özeleştiri" de vardır. Troçkist muhalefet dün bizden tam da böyle bir "özeleştiri" talep etti. Söylemeye gerek yok ki, Partinin böyle bir "özeleştiri" ile hiçbir ortak yanı yoktur. Söylemeye gerek yok ki, Parti böyle bir "özeleştiri"ye karşı bütün gücüyle, bütün araçlarla mücadele verecektir.

Bize yabancı, yıkıcı, anti-Bolşevik "özeleştiri" ile, Parti ruhunu *geliştirme*, Sovyet iktidarını *sağlamlaştırma*, inşa

çalışmamızı *iyileştirme*, ekonomi kadrolarımızı *güçlendirme*, işçi sınıfını *silahlandırma* hedefini güden *bizim*, Bolşevik "özeleştiri"miz arasında kesinlikle ayrım yapılmalıdır.

(Stalin, "Özeleştiri Sloganının Bayağılaştırılması Üzerine", "Pravda" No. 146, 26 Temmuz 1928.)

B - Özeleştirinin Anlamı Üzerine Marx ve Engels

... 18. yüzyıldaki burjuva devrimleri, hızla başarıdan başarıya koşarlar, dramatik etkileri birbirini geçer, insanlar ve şeyler elmasın çekiciliğine kapılmışlar sanki, kendinden geçmek günün düzeni; ama bunlar kısa ömürlüdür, kısa sürede doruk noktasına ulaşırlar, ve daha devrimin atılım ve fırtına döneminin sonuçlarını soğukkanlılıkla benimsemeyi öğrenmeden, toplumu büyük bir vicdan azabı sarar. Buna karşılık 19. yüzyıldaki proleter devrimleri, kendilerini sürekli eleştirirler, ilerlemeleri sırasında sık sık duraklarlar, yeniden başlamak üzere görünüşte bitirilmiş olana geri dönerler, ilk girişimlerinin yüzeyselliğiyle, zaaflarıyla ve acınasılığıyla acımasızca-temelli alay ederler, sanki düşmanlarını, salt topraktan yeniden güç kazanıp önlerine eskisinden daha heybetli bir biçimde dikilmesi için yere sermiş gibi görünürler, her dönüşü olanaksız kılan o durumu yaratıncaya dek, kendi amaçlarının sınırsız korkunçluğu karşısında sürekli yeniden gerilerler.

(Marx, "Louis Bonaparte'in Onsekizinci Brumaire'i", Marksist Kitaplık, cilt VII, s. 24 vd.)

... biz burada ne partinin Almanya'da mücadele ettiği zorlukları ne de buna rağmen elde edilen zaferleri ve parti *kitlelerinin* şimdiye dek tamamen örnek tavırlarının anlamını küçümsemiyoruz. Almanya'da kazanılan her zaferin, bizi başka bir yerde kazanılanla aynı derecede sevindirdiği açıktır ve hatta daha da çok, çünkü Alman partisi baştan itibaren bizim teorik görüşlerimize dayanarak gelişmiştir. Ama tam da bu yüzden, Alman partisinin pratik tavrının ve parti yöne-

timinin kamuoyu önündeki açıklamalarının da genel teorilerle uyum içinde olmasına önem vermemiz gerekir. Eleştirimiz bazılarına hoş gelmemektedir mutlaka; ama yurtdışında, kafa karıştırıcı yerel koşullardan ve mücadelenin ayrıntılarından etkilenmeyen, söylenenleri ve yapılanları zaman zaman, bütün modern proleter hareketler için geçerli teorik ilkelerin tartısına vuran, ve davranışlarının Almanya dışındaki etkisini ona yansıtan birkaç adama sahip olması, parti ve parti yönetimi için, eleştirel olmayan komplimanlardan kesinlikle daha yararlıdır.

(Marx - Engels, "A. Bebel, W. Liebknecht, K. Kautsky ve Diğerlerine Mektuplar", I. Bölüm, Engels'ten Bebel'e, 14 Kasım 1879. Moskova - Leningrad 1933.)

C - Özeleştiri Üzerine Lenin

Sözümona Demokratik Konferans'ın anlamı üzerinde ne kadar fazla durulursa, uzaktan ne kadar dikkatli bir biçimde gözlenirse - uzaktan bakınca daha iyi görülür, denir - Partimizin bu konferansa katılışının bir hata olduğu kanısı o denli kuvvetleniyor. Onu boykot etmek gerekiyordu. Belki bu sorunun incelenmesinin ne yarar getireceği sorulabilir. Olan olmuştur. Ama dünün taktiğine ilişkin böyle bir itirazın besbelli ki savunulacak bir yanı yoktur. "Bir günden diğerine yaşayan" taktikleri sürekli olarak mahkûm ettik - ve Marksist olarak da zorunluyuz buna. Anlık başarılar bizim için yeterli değildir. Genelde anlık ya da günlük hesaplar bizim için yeterli değildir. Siyasal olaylar zincirini bütün halinde nedensel ilişkileriyle, sonuçlarıyla *inceleyerek* kendimizi *sürekli* denetlemeliyiz. Dünün hatalarının tahliliyle, bugünün ve yarının hatalarından kaçınmayı öğreniyoruz.

... Boykot taktiğinin nesnel ilkelerini, sınıfların karşılıklı ilişkileriyle bağıntısını daha anlaşılır biçimde açıklamak için şu üç durumu gösterebiliriz: Ağustos 1905, Eylül 1917, Haziran 1907. Ezenlerin, ezilen sınıfları aldatmaları her zaman sözkonusudur, ama bu aldatmanın anlamı farklı

tarihsel anlarda farklıdır. Taktik yalnızca, ezenlerin halkı dolandırdığı olgusu ile gerekçelendirilemez; o, sınıfların karşılıklı ilişkilerinin *genel* bir çözümlenmesiyle ve gerek parlamento-dışı gerekse parlamenter mücadelenin gelişmesiyle belirlenmelidir.

Ön Parlamento'ya katılma taktiği *yanlıştır,* sınıfların nesnel karşılıklı ilişkilerine, anın nesnel koşullarına uymamaktadır.

Demokratik Konferans boykot edilmeliydi, bunu yapmamakla hepimiz *hata* ettik, bir hata, aldatma demek değildir. Hatayı düzelteceğiz, yeter ki, kitlelerin devrimci mücadelesini savunmak için içtenlikli bir istek olsun, yeter ki, taktiğin nesnel ilkeleri üzerinde ciddi biçimde düşünelim...

... İleri sınıfın savaşçı partisi için hatalar felâket değildir. Esas felâket, bir hatada direnmek, onu kabul etmekten ve düzeltmekten aptalca utanmak olurdu.

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XXI, "Bir Yayıncının Günlüğünden", s. 275 vd.)

... Sosyalist ekonominin temellerinin tamamlanması gibi dünya tarihi çapında bir "girişim"in, (üstelik bir küçük köylülük ülkesinde), hatasız, geri adım atmaksızın, daha henüz tamamlanmamış ve yanlış tamamlanmış birşeyin tekrar tekrar yeniden düzenlemeler yapmaksızın gerçekleştirilebileceğini hayal eden komünistlere, kesinlikle kaybedilmiş gözüyle bakılmalıdır. Buna karşılık, ne kendilerini hayallere kaptıran ne de cesaretlerini yitiren, tam tersine son derece zor görevin üstesinden gelme mücadelesinde yeniden "baştan başlamak" için organizmanın gücünü ve esnekliğini koruyan komünistler kaybedilmiş değildir (ve büyük bir olasılıkla da olmayacaklardır)...

(Lenin, "Bir Yazarın Notları" 1922, Tüm Eserler, cilt XXVII, s. 201, Rusça.)

D - Kitlelerin Kendi Deneyimleri, Kendi Hataları Temelinde Eğitilmeleri

Proletaryanın iktidarı ele geçirmesiyle dünya tarihinde meydana gelen çok büyük alt üst oluş sayesinde, sendikalar bütün çalışmalarında son derece büyük bir dönüm noktasından geçiyorlar. Yalnızca milyonluk kitleler yeni toplumun yaratıcısı olabileceğinden, onlar [sendikalar - Ç] bu yeni toplumun en önemli yaratıcıları haline geliyorlar. Serflik döneminde yaratıcılar yüzlerce insanken, kapitalizm döneminde binlerce ve onbinlerce insan devleti inşa ederken, günümüzde sosyalist dönüşüm yalnızca düzinelerce milyon insanın devlet yönetiminde aktif ve dolaysız pratik çalışmasıyla gerçekleştirilebilir. Biz kendimize bu hedefi koyduk, ama ona henüz ulaşmadık.

Sendikalar, kısmen önümüzde duran, kısmen ortadan kalkmış olan, eğer hâlâ varsalar bile, bize küçük görevler gibi gözüken, örgütlerin kaydedilmeleri, biçimlendirilmeleri ve birleştirilmeleri görevlerinin yanısıra, daha büyük ve daha önemli bir görevin önümüze çıktığını bilmelidirler: kitlelere yönetmeyi öğretmek, ama kitaplardan, konferanslarla ya da seminerlerle değil, tam tersine, kendi deneyimlerine dayanarak öğretmek görevi. Proletaryanın kendi içinden kumanda etme ve örgütleme için çıkardığı o ileri kesim yerine, bu yerlere gittikçe artan bir biçimde sürekli yeni yeni işçi kesimlerinin akın etmesini sağlamamız gerekiyor ki, bu yeni kesimin yerini yeniden böyle on yeni kesim alsın. Bu görev çetin ve zor olacak gibi gözüküyor. Ama devrimin deneyiminin, Ekim Devrimi'nden bu yana ortaya çıkan en çetin görevleri yerine getirmeyi nasıl hızla olanaklı kıldığını düşünürsek, bu bilginin kendileri için ulaşılamaz ve gereksiz olduğu emekçi kesimlerde öğrenme arzusunun ne denli büyük olduğunu gözönüne alırsak - bu olguyu gözönüne alırsak, o zaman bu görev bizim için çetin olmaktan çıkar.

Bu sorunu çözebileceğimizi, çok büyük bir emekçi kitlesini, devletin ve sanayiin yönetimi gibi bir iş için eğitebi-

leceğimizi, pratik çalışmayı geliştirebileceğimizi ve onyıllar ve yüzyıllar boyu işçi kitleleri içinde kök salmış olan önyargıyı, devlet yönetiminin imtiyazlıların işi ve özel bir sanat olduğu biçimindeki bu zararlı önyargıyı yıkabileceğimizi göreceğiz. Bu önyargı doğru değildir. Kaçınılmaz olarak hatalara düşeceğiz, ama şimdi her hatadan dersler çıkaracak olan; teorik devlet yönetimi dersleri gören öğrenci grupları değil, tam tersine metaların kayıt ve dağıtımına ilişkin ertelenemez görevle, emek üretkenliğinin artırılması göreviyle karşı karşıya olan, iktidarı kendi ellerine aldıklarında kendilerine bizzat kendilerinden başka yardım eden olmayacağını kendi deneyimleri temelinde görecek olan, her hatanın etkilerini bizzat üzerlerinde hissedecek olan milyonlarca emekçi olacaktır. İşçi sınıfının oluşmakta olan yeni psikolojisi burada yatmaktadır. İşte proletaryanın önünde duran ve en çok sendikaların ve sendika hareketi fonksiyonerlerinin bilincine sımsıkı yerleşmesi gereken, çok büyük bir tarihsel öneme sahip yeni görev budur. Çünkü onlar basit birer sendika değildir. Onlar şimdi yalnızca, eski kapitalizmle bağlı olanaklı tek çerçeve içinde birleşmiş olmaları ve en geniş sayıda emekçi kitlelerini biraraya getirmiş olmaları ölçüşünde sendikadırlar. Görevleri, milyonlarca ve onmilyonlarca emekçiyi basit faaliyetlerden daha yüksek faaliyetlere götürmek, çok büyük emekçi yedeklerinden yorulmak bilmeksizin yeni kesimler ortaya çıkarmak ve onları yorulmaksızın en zor görevlere yönlendirmek, bu biçimde daha geniş kitleleri devlet yönetimi için eğitmek, diktatörlüğü eline almış olan, onu şimdi tüm dünyaya karşı savunan, bütün ülkelerde günbegün hiç durmaksızın saflarına birbiri ardına, daha dün sosyalhainlerin ve anavatan savunucularının talimatlarına tahammül eden ve bugün gittikçe daha çok komünizmin bayrağına, Komünist Enternasyonal'in bayrağına yaklaşan sanayi işçilerinin ve sosyalistlerin bölüklerini kazanan proletaryanın mücadelesi ile bir olmaktır.

Sendikaların görevinin, yeni yaşamın yaratıcısı olmak, kendi deneyimlerinden, hataya düşmemeyi ve eski önyargı-

ları fırlatıp atmayı öğrenen, kendi deneyimleriyle devleti yönetmeyi ve üretimi yönlendirmeyi öğrenen yeni milyonların ve on milyonların eğiticisi olmak olduğunu her zaman hatırlayarak, sancağı yüksekte tutmak ve aynı zamanda sosyalizmi inşa edenlerin saflarını şaşmaz bir biçimde genişletmek - sosyalizm davasının tam zaferini, eskiye dönüşün her olasılığını dıştalamanın kesin güvencesi burada yatmaktadır.

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XXIII, "Tüm-Rusya Sendikalar Kongresinde Rapor", s. 491 - 493, Rusça.)

E - Parti Saflarında Eleştirinin Koşulları

Hizipçiliğe karşı pratik mücadelede, her parti örgütünün, herhangi bir biçimde hizipçi toplantılara izin vermemeye sımsıkı dikkat etmesi mutlaka zorunludur. Partinin eksikliklerinin kesinkes gerekli olan eleştirisi öyle ele alınmalıdır ki, getirilen her pratik öneri, mümkün olduğu kadar açık bir biçimde derhal, sürüncemede bırakılmaksızın, görüşülmek ve karara bağlanmak üzere Partinin ilgili yerel ya da merkezi yönetici organına sunulmalıdır. Eleştiri getiren herkes, ayrıca, eleştirinin biçiminde, düşmanlarla çevrili Partinin durumunu gözönüne almak zorundadır; eleştirinin içeriğiyle ilgili olarak, Sovyet ve Parti çalışmalarına doğrudan katılarak Partinin ya da tek tek üyelerin hatalarının düzeltilmesini pratikte denetlemelidir. Partinin genel çizgisinin tahlili, ya da pratik deneyimlerinin özetlenmesi, kararlarının uygulanmasının denetimi, hataların düzeltilmesi yöntemlerinin incelenmesi vb., herhangi bir "platform" vb. temelinde oluşan grupların ön toplantılarının konusu haline gelemez; tam tersine bunlar, yalnızca, doğrudan doğruya bütün Partili yoldaşların tartışmasına sunulmalıdır. Bu amaçla Kongre, "Tartışma Gazetesi"nin ve özel derleme eserlerin düzenli bir biçimde yayınlanmasını öngörür, ancak eleştirilerin, proletaryanın sınıf düşmanlarına yardım edecek biçimler almasına izin vermeksizin somut yapılması için sürekli çaba sarfedilmelidir.

Kongre, sendikalizm ve anarşizm yönündeki sapmayı

temelden reddetti, onun tahliline ilişkin özel bir karar aldı ve Merkez Komitesi'ni her çeşit hizipçiliği tümüyle yoketmekle görevlendirdi. Kongre aynı zamanda, örneğin "İşçi Muhalefeti" denilen grubun özellikle dikkatini çeken sorunlarda, Partinin proleter olmayan ve kararsız unsurlardan temizlenmesi sorunuyla, bürokratizme karşı mücadele sorunuyla, demokrasinin ve işçilerin bağımsız faaliyetinin geliştirilmesi vb. sorunlarıyla ilgili bütün somut önerilerin büyük bir dikkatle incelenmesi ve pratik çalışma içinde sınanması gerektiğini açıkladı. Parti, burada çok çeşitli bir dizi engelle karşılaştığımızdan, bu sorunlarla ilgili gerekli bütün önlemleri gerçekleştiremeyeceğimizi, ve soyut ve hizipçi sahte doktrini acımasızca reddeden Partinin, yorulmadan yeni yöntemleri inceleyeceğini ve demokrasinin ve inisiyatifin genişletilmesi, Partiye sızmış kişilerin ortaya çıkarılması, teşhiri ve kökünün kazınması vb. için bürokratizme karşı mücadeleyi bütün araçlarla sürdüreceğini bilmelidir.

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XXVI, "RKP(B) X. Parti Kongresinde Parti Birliği Üzerine Karar Taslağının İlk Biçimi" s. 260 vd., Rusça.)

F - Yanılgıların Zamanında Ortaya Çıkarılması Bolşevik Önderliğin En Önemli İlkesidir

Yoldaşlar, bu, Partimizde eksikliklerin olmadığı anlamına gelmez. Hayır, eksikliklerimiz var, hem de ciddi eksiklikler. Bu eksiklikler üzerinde birkaç söz söylememe izin verin.

Örneğin, ekonomik örgütlerin ve diğer örgütlerin Parti örgütleri tarafından yönetilmesini alalım. Burada herşey yolunda mıdır? Hayır, herşey değil. Bizde sorunlar, yalnızca taşrada değil, Merkezde bile, sık sık, deyim yerindeyse, ailevî, akraba tarzında karara bağlanıyor. İvan İvanoviç, şu ya da bu örgütün yönetici başı, diyelim ki ağır bir hata yapıyor ve davaya zarar veriyor. Ama İvan Fyodoroviç onu eleştirmek, onun hatasını ortaya çıkarmak, onun hatasını düzeltmek istemiyor. O bunu istemiyor, çünkü kendisine "düşman kazanmak" istemiyor. Bir yanlışlık yapılmıştır, davaya zarar

verilmiştir - bunda ne var ki! Hangimiz hata yapmıyoruz ki? Bugün ben, İvan Fyodoroviç, onu esirgerim. Yarın da o, İvan İvanoviç, beni esirger. Çünkü benim de hata işlemeyeceğimi kim garanti edebilir? Herşey yolunda. İyi geçinme ve hoşnutluk. Boşlanan hatalar büyük davamıza zarar veriyor mu deniyor? Hiç önemli değil! Her nasılsa kitabına uydururuz.

Bazı sorumlu fonksiyonerlerimiz, yoldaşlar, genellikle böyle karar veriyorlar.

Ama bu ne demektir? Eğer tüm dünyayı eleştiren biz Bolşevikler, Marx'ın deyimiyle ifade edersek, gökyüzünü fethedenler, eğer biz şu ya da bu yoldaşın rahatı uğruna özeleştiriden vazgeçersek - büyük davamızın yenilgiye uğramasından başka birşey bekleyemeyeceğimiz açık değil midir? (*Sesler:* "Çok doğru!" Alkışlar.)

Marx, proleter devrimi diğer devrimlerden ayırt eden şeyin, onun kendi kendini eleştirmesi ve özeleştiriyle kendini güçlendirmesi olduğunu söylüyordu. Bu, Marx'ın önemle dikkat çektiği bir noktadır. Eğer biz, proleter devrimin temsilcileri, eksikliklerimize göz yumarsak, sorunları ailevî tarzda karara bağlarsak, hatalarımızın karşılıklı olarak üstünü örtersek ve hastalığı Parti organizmasının içine itersek - o zaman bu hataları, bu eksiklikleri kim düzeltecek?

O zaman artık proleter devrimci olmaktan çıkacağımız, ve eğer inşamıza ilişkin önemli sorunları karara bağlarken içimizden bu küçük-burjuvalığın, akraba kayırıcılığın kökünü kazımazsak, kesinlikle çöküşe gideceğimiz açık değil midir?

Dürüst ve açık bir özeleştiriyi reddedersek, hatalarımızı dürüst ve açık bir biçimde düzeltmekten vazgeçersek, ilerlememizin yolunu, davamızı iyileştirmeye, davamızın yeni başarılarına giden yolu kapatacağımız açık değil midir?

Gelişmemiz müşkülsüz genel bir yükselme biçiminde olmamaktadır. Hayır, yoldaşlar, ülkemizde sınıflar var, çelişkiler var, bir geçmişimiz, bugünümüz ve geleceğimiz var,

bunlar arasında çelişkiler var, ve yaşamın dalgaları üzerinde rahat rahat salınarak ilerleyemeyiz. İlerlememiz, mücadele içinde, çelişkilerin gelişmesiyle, bu çelişkilerin aşılmasıyla, bu çelişkilerin açığa çıkarılması ve tasfiye edilmesiyle olur.

Sınıflar varolduğu sürece, hiçbir zaman şunu söyleyebilecek durumda olmayacağız: Allaha çok şükür, şimdi herşey yolunda. Yoldaşlar, bizde böyle bir durum hiçbir zaman olmayacak.

Yaşam boyunca bizde sürekli olarak birşeyler yavaş yavaş ölüp gidecek. Ama ölen şey öyle kolayca ölmek istemeyecek, varolmak için mücadele edecek, köhnemiş davasını savunacak.

Yaşam boyunca bizde sürekli olarak yeni birşeyler doğacak. Ama doğan şey öyle kolayca doğmayacak, gürültü koparacak, bağıracak, varolma hakkını savunacak. (*Sesler:* "Çok doğru!" Alkışlar.)

Eski ile yeni, ölüp giden ile dünyaya gelen arasındaki mücadele - işte gelişmemizin temeli budur. Eğer açıkça ve dürüstçe, Bolşeviklere yaraşır biçimde, çalışmalarımızdaki hata ve eksikliklerimizi tespit etmez ve ortaya çıkarmazsak, o zaman ileriye giden yolu kendi kendimize kapatmış oluruz. Ama biz ilerlemek istiyoruz. Ve biz, tam da ilerlemek istediğimizden dolayı, dürüst ve devrimci özeleştiriyi en önemli görevlerimizden biri haline getirmek zorundayız. Bu olmadan ilerleme olmaz. Bu olmadan gelişme olmaz.

Ama, tam da bu açıdan bizde işler hâlâ aksamaktadır. Evet, hatta, eksiklikleri unutmak, kendi halinden hoşnutluk duymak ve böbürlenmek için birkaç başarı yeterli olmaktadır. İki, üç büyük başarı, ve kendimizi Golyat sanıyoruz. İki, üç büyük başarı daha, ve burnumuz Kaf dağına varıyor: "biz bunu küçük parmağımızla hallederiz!" Ama hatalar kalıyor, eksiklikler varolmaya devam ediyor, hastalık Parti örgütünün içine itiliyor, ve Parti hasta oluyor.

(*Stalin*, "SBKP(B) XV. Parti Kongresine Siyasi Rapor - 1927".)

G - Özeleştirinin Sağ Opürtünist Çarpıtmasının Teşhiri

Yoldaş Slepkov'un özeleştiri üzerine tezleri bugün elime geçti. Bu tezler, anlaşıldığı kadarıyla, sizin çevrenizde görüşülmüş. Çevre üyeleri bana, bu tezlerin, Merkez Komitesi'nin çizgisini eleştirmeyi değil, onun gerekçelendirilmesini hedefleyen bir belge olarak yaygınlaştırıldığını söylediler.

Parti üyelerinin MK çizgisini eleştirme hakkını reddetmek yanlış olurdu. Hatta, çevreniz üyelerinin, kendi dar çevrelerinde, MK'nin pozisyonunun karşısına kendi özel tezlerini çıkarma hakkının dahi olduğunu kabul ediyorum. Ama açıktır ki, Slepkov'un tezleri, MK'nin çizgisini eleştirmek ya da onun karşısına yeni birşey çıkarmak amacını değil, MK'nin pozisyonunu açıklama ve gerekçelendirmeyi kendine görev edinmektedir. Slepkov'un tezlerinin Moskova Parti çevrelerinde belli bir yaygınlık kazanmış olması da herhalde bununla açıklanır.

Hal böyle iken ya da tam da bundan dolayı, şunu açıklamayı görevim sayıyorum: Slepkov'un tezleri

a) MK'nın özeleştiri şiarı sorunundaki pozisyonuyla çakışmamaktadır,

b) onlar bu şiarı "düzeltmekte", "tamamlamakta" ve doğal olarak onu kötüleştirmektedir, hem de kurumlarımızdaki ve örgütlerimizdeki bürokratik unsurların çıkarı lehine.

1. Herşeyden önce Slepkov'un tezlerinin çizgisi yanlıştır. Slepkov'un tezleri, yalnızca görünüşte, özeleştiri şiarı üzerine tezleri anımsatıyor. Gerçekte ise bunlar özeleştiri şiarının *tehlikesi* üzerine tezlerdir. Kuşkusuz her devrimci slogan, pratikte belli ölçüde tahrif edilme olanaklarını kendi içinde taşır. Böylesi olanaklar elbette özeleştiri şiarında da vardır. Ama bu olanakları sorunun odak noktası, özeleştiriye ilişkin tezlerin temeli olarak ortaya koymak - herşeyi ters yüz etmek, özeleştirinin devrimci anlamını dinamitlemek anlamına gelir, özeleştiri ile bağlantılı "tehlikeler" karşısın

da özeleştiriyi biçimsel tavırlarla geçiştirme çabasındaki bürokratlara yardım etmek anlamına gelir. Parti ve Sovyet örgütlerimizdeki bürokratik unsurların, Slepkov'un tezlerini belli bir hoşnutluk duygusuyla okuyacaklarından kuşku duymuyorum.

Böyle bir yaklaşımın, MK'nin özeleştiri sorununa yaklaşımıyla, MK ve MKK'nin Nisan Plenumunun Şahti Olayına ilişkin kararlarıyla ya da MK'nin özeleştiri sorunu üzerine Haziran çağrısıyla herhangi bir ortak yanı var mıdır?

Kanımca, hiçbir ortak yanı yoktur.

2. Slepkov'un tezleri, içerikleri itibariyle de yanlıştır. Özeleştiriyi zorunlu kılan en ciddi faktörlerden biri, ve aynı zamanda özeleştirinin en önemli nesnelerinden biri, örgütlerimizin bürokratizmidir.

Parti ve Sovyet aygıtımızın bürokratizmiyle mücadele etmeden, ilerlenebilir mi?

Hayır, ilerlenemez!

Örgütlerimizin bürokratizmine karşı kararlı bir mücadele vermeden, kitlelerin denetimi örgütlenebilir mi, kitlelerin inisiyatifi, bağımsız faaliyeti geliştirilebilir mi, milyonlarca kitle sosyalist inşaya çekilebilir mi?

Hayır, çekilemez!

Özeleştiri şiarını pratiğe geçirmeden, bürokratizm ortadan kaldırılabilir, zayıflatılabilir, teşhir edilebilir mi?

Hayır, edilemez!

Sosyalist inşamızın olumsuz faktörü olarak ve özeleştirinin en önemli nesnelerinden biri olarak bürokratizm sorununu aydınlatmadan, özeleştiri şiarı üzerine tezler ileri sürülebilir mi?

Sürülemeyeceği açıktır.

Öyleyse Slepkov'un, tezlerinde bu canalıcı sorunu sessizlikle geçiştirmeyi becermiş olması nasıl açıklanır? MK'nin pozisyonunu gerekçelendirme hedefini önüne koy-

muş olan özeleştiri üzerine tezlerde, özeleştirinin en önemli görevi, bürokratizme karşı mücadele, nasıl unutulabilir? Ama, Slepkov'un tezlerinde, örgütlerimizin bürokratizmi üzerine, bu örgütler içindeki bürokratik unsurlar üzerine, Parti ve Sovyet aygıtımızın çalışmasındaki bürokratik zihniyetler üzerine tek kelime (tam anlamıyla tek kelime!) dahi söylenmediği bir olgudur.

Bu önemli sorunda, bürokratizme karşı mücadele sorununda bu düşüncesinden de öte tavır, MK'nın Nisan Plenumunun Şahti Olayı üzerine kararları ya da MK'nin özeleştiri üzerine Haziran çağrısı gibi Parti belgeleriyle bağdaştırılabilir mi?

Bağdaştırılabileceğini sanmıyorum.

Komünist selamlarla

J. Stalin

8 Haziran 1928

(Stalin yoldaşın Komünist Akademi Parti İnşası Sorunlarını İnceleme Çevresi Üyelerine Mektubu, "Komsomolskaya Pravda" No. 90/1177, 19 Nisan 1929.)

II - TEORİ

1 - Proletaryanın Sınıf Mücadelesinde Teorinin Rolü

A - Proletaryanın Sınıf Mücadelesinde Teorinin Önemi Üzerine Stalin yoldaş

Bazıları, Leninizmde esas olanın, Marksist tezlerin eyleme geçirilmesi, bu tezlerin "uygulanması" olması anlamında, Leninizmin, pratiğin teoriye göre önceliği olduğunu, teoriye gelince, Leninizmin bu bakımdan oldukça umursamaz olduğunu sanıyorlar. Plehanov'un defalarca, Lenin'in teoriye ve özellikle felsefeye ilişkin "umursamızlığı" ile alay ettiği bilinir. Bugün pratik faaliyet yürüten Leninistlerden

pekçoğunun, özellikle koşulların kendilerine yüklediği büyük pratik çalışma yüzünden, teoriye pek iltifat etmedikleri de bilinmektedir. Lenin'e ve Leninizme ilişkin bu garipten de öte fikrin tamamıyla yanlış olduğunu ve gerçekle herhangi bir alakası olmadığını; pratikçilerin teoriyi bir yana koyma çabalarının, Leninizmin tüm ruhuna aykırı olduğunu ve davamız için büyük tehlikeler taşıdığını söylemek zorundayım.

Teori, bütün ülkelerin işçi hareketinin genel biçimi ile ele alınmış deneyimidir. Elbette ki teori, devrimci pratikle birleştirilmedikçe anlamsız olur; tıpkı, devrimci teori ile yolu aydınlatılmadıkça, pratiğin karanlıkta el yordamıyla yürümesi gibi. Ama teori, devrimci pratikle kopmaz bir bağla birleştiğinde, işçi hareketinin muazzam bir gücü haline gelebilir, çünkü harekete güveni, yönünü tayin etme yeteneğini ve çevresinde olup biten olayların iç bağlantısını anlamayı teori, ve yalnızca teori verebilir; çünkü pratiğe, yalnızca sınıfların bugün nasıl ve hangi yönde hareket ettiklerini değil, aynı zamanda yakın gelecekte de nasıl ve hangi yönde hareket edeceklerini de anlamasında teori, ve yalnızca teori yardım edebilir. Şu ünlü şiara damgasını vuran ve onu düzenilerce kez yineleyen, Lenin'den başkası değildir:

"Devrimci teori olmaksızın, devrimci hareket de olamaz." *(Lenin, Tüm Eserler, cilt IV, 2. "Ne Yapmalı?", s. 152.)*

Lenin, teorinin büyük önemini, özellikle, uluslararası proletaryanın öncüsü olma rolü kendisine düşen ve karmaşık bir iç ve uluslararası durum içinde bulunan bizim Partimiz gibi bir parti için, herkesten daha iyi anladı. Lenin, Partimizin bu özel rolünü daha 1902'de gördü ve daha o zamandan şuna işaret etmeyi gerekli gördü:

"Öncü savaşçı rolünü yalnızca, ileri bir teorinin kılavuzluk ettiği bir parti yerine getirebilir." *(Cilt IV, 2, s. 153)*

Lenin'in, Partimizin rolüne ilişkin bu öngörüsünün şimdiden gerçek haline geldiği bu gün, Lenin'in bu kılavuz ilke-

sinin özel bir güç ve önem kazandığını herhalde tanıtlamaya gerek yoktur.

Lenin'in teoriye verdiği büyük önemin en çarpıcı ifadesi olarak, belki de, Engels'ten Lenin'e kadarki dönemde bilimin en önemli buluşlarını materyalist felsefe temelinde genelleştirme ve Marksistler arasındaki anti-materyalist akımları çok yönlü bir eleştiriye tabi tutma gibi son derece ciddi görevin çözümünü ele alanın Lenin'den başkası olmaması görülmelidir. Engels materyalizme ilişkin şöyle diyordu: "Çağ açan her buluş ile ... o biçimini değiştirmek zorundadır." Bu görevi kendi zamanında çözenin, "Materyalizm ve Ampiriokritisizm" adlı kitabıyla Lenin'den başkası olmadığı iyi bilinmektedir. Lenin'in felsefe konusundaki "umursamazlığı" ile alay eden Plehanov'un, böyle bir görevi çözmek için ciddi bir çaba göstermeye cüret bile etmediği iyi bilinir.

(Stalin, Leninizmin Sorunları, "Leninizmin Temelleri", s. 25 vd.; Türkçesi için bkz. Stalin, Eserler, cilt VI. s. 93 - 95, İnter Yayınları.)

B - Devrimci Teori Olmadan Devrimci Eylem Olamaz

... Hareketimizin gerçek durumunu az çok bilen biri, Marksizmin geniş ölçüde yaygınlaşmasının, beraberinde teorik düzeyin belli bir düşüşünü getirdiğini görmeden edemez. Teorik olarak çok az eğitilmiş ya da hiç eğitilmemiş çok sayıda insan da, hareketin pratik önemi ve pratik başarıları yüzünden ona katıldılar. Bu nedenle "Raboçeye Dyelo"nun, muzaffer bir edayla, Marx'ın şu sözlerini delil olarak ileri sürerken ne denli düşüncesiz olduğunu değerlendirebiliriz: "Gerçek hareketin her adımı, bir düzine programdan daha önemlidir". Bu sözleri teorik bir kargaşa döneminde yinelemek, tıpkı bir cenaze alayındakilere, "Gözünüz aydın!" demeye benzer. Üstelik Marx'ın bu sözleri, ilkelerin formülasyonundaki eklektisizmi *şiddetle mahkûm ettiği* Gotha Programı üzerine mektubundan alınmıştır: eğer birleşmek zorunda idiyseniz, diye yazıyordu Parti önderliğine Marx, hareketin pratik hedeflerini tatmin etmek için basit bir anlaşma ya-

pılmalıydı, ama ilke pazarlığına asla izin verilmemeli, teorik "tavizler" verilmemeliydi. Marx'ın düşüncesi buydu, ama aramızda onun adına teorinin önemini küçümsemeye çalışan kimseler var!

Devrimci teori olmadan devrimci hareket de olamaz. Moda haline gelmiş oportünizm övgüsünün, pratik faaliyetin en dar biçimlerine delicesine bir kapılmayla elele gittiği bir dönemde, bu düşünce ne kadar vurgulansa azdır. Ama Rus sosyal-demokrasisi için teorinin önemi çoğu kez unutulan şu üç hususta ötürü de artmaktadır: Birincisi, Partimiz henüz yeni yeni biçimleniyor olduğu, kendi çehresini henüz yeni kazanıyor olduğu ve hareketi doğru yoldan saptırmakla tehdit eden devrimci düşüncenin diğer akımlarıyla hesaplaşmasını henüz tamamlamamış olduğu için. Tam tersine, en yakın geçmiş tam da sosyal-demokrat olmayan devrimci akımların yeniden canlanışıyla karakterizedir (Akselrod'un uzun zamandan beri Ekonomistlere kehanette bulunduğu gibi). Böylesi koşullar altında ilk bakışta "önemsiz" gibi görünen bir yanılgı, en üzücü sonuçlara yolaçabilir, ve fraksiyonel anlaşmazlıkları ve nüansların kesinlikle birbirinden ayrı tutulmalarını, ancak miyoplar zamansız ya da gereksiz bulabilir. Rus sosyal-demokrasisinin yazgısı, uzun yıllar boyunca, şu ya da bu "nüans"ın güçlenmesine bağlı olabilir.

İkincisi, sosyal-demokrat hareket, ta derin özü itibariyle enternasyonaldir. Bu, yalnızca, ulusal şovenizmle mücadele edeceğimiz anlamına gelmez. Bu aynı zamanda, genç bir ülkede başlayan hareketin, ancak öteki ülkelerin deneyimlerini hazmettiği taktirde başarılı olabileceği anlamına da gelir. Ama bunları hazmetmek için bu deneyimleri yalnızca bilmek ya da en son kararlarını doğrudan kopya etmek yetmez. Bunun için, bu deneyimler karşısında eleştirici bir tavır takınmayı ve onları bağımsız olarak sınamayı bilmek gerekir. Modern işçi hareketinin dev gelişmesini ve dallanıp budaklanmasını gözünde canlandıranlar, bu görevin üstesinden gelmek için nasıl bir teorik

güç ve siyasal (aynı zamanda da devrimci) deneyim zenginliğine gerek olduğunu kavrayacaktır.

Üçüncüsü, Rus sosyal-demokrasisinin ulusal görevleri öyledir ki, henüz dünyadaki hiçbir sosyalist parti aynı görevlerle yüzyüze gelmemiştir. Daha aşağıda, bize bu tüm halkı otokrasinin boyunduruğundan kurtarma görevinin yüklediği siyasal ve örgütsel yükümlülüklerimizden sözedeceğiz. Şimdi yalnızca, *öncü savaşçı rolünü, ancak ileri bir teorinin kılavuzluk ettiği bir partinin yerine getirebileceğine* dikkat çekmek istiyoruz. Bunun ne anlama geldiğini az çok somut olarak düşünebilmek için okur, Herzen, Belinski, Çernişevski gibi Rus sosyal-demokrasisinin öncülerini ve yetmişlerin parlak devrimci yıldızlarını anımsasın, Rus literatürünün şimdi kazandığı dünya çapındaki önemi düşünsün, sonra... ama bu kadarı da aslında yeter!

(Lenin, Seçme Eserler, cilt II. "Ne Yapmalı?" s. 46 vd.)

C - İşçi Sınıfının Mücadelesinin Üç Biçimi Üzerine Engels

Engels, sosyal-demokrasinin büyük mücadelesinin, - bizde kullanıldığı gibi - *iki* biçiminden (siyasi ve ekonomik) değil, *bunların yanına teorik mücadeleyi de koyarak üç biçiminden* sözediyor. Hem pratik olarak hem de siyasal olarak güçlenmiş olan Alman işçi hareketine verdiği öğütler, bugünün sorunları ve tartışmaları açısından öylesine öğreticidir ki, uzun bir zamandan beri bibliyografik bir rarite haline gelmiş olan "Alman Köylü Savaşı" broşüründen aldığımız uzun altıntıdan dolayı okuyucuyu sıkmayacağımızı umarız:

"Alman işçilerinin, öteki Avrupa işçilerine göre başlıca iki avantajı var. Birincisi, Avrupa'nın en teorik halkına mensup olmaları, ve Almanya'nın sözümona "aydınları"nın tamamen yitirmiş oldukları teorik anlayışı korumaları. Eğer daha önce Alman felsefesi, özellikle Hegel felsefesi olmasaydı. Alman bilimsel sosyalizmi - şimdiye kadar ortaya çıkmış tek bilimsel sosyalizm - hiç bir zaman husule gelmezdi. İşçilerin teorik anlayışı olmasaydı, bu bilimsel sosyalizm hiç bir zaman, şimdi olduğu

gibi, onların eti-kemiği haline gelmezdi. Bunun ne büyük bir üstünlük olduğunu, bir yandan, tek tek sendikaların mükemmel örgütüne rağmen, İngiliz işçi hareketinin pek bir ilerleme göstermemesinin başlıca nedenlerinden biri olan her türlü teoriye karşı kayıtsızlık, ve öte yandan da Proudhonizmin ilk biçimiyle Fransız ve Belçikalılarda, sonradan Bakunin tarafından daha da karikatürleştirilmiş biçimiyle İspanyol ve İtalyanlarda yarattığı huzursuzluk ve kargaşa göstermektedir.

ikinci avantaj, Almanların, işçi hareketine zaman itibariyle aşağı yukarı en son gelmiş olmalarıdır. Alman teorik sosyalizmi, hayalperestliklerine ve ütopyacılıklarına rağmen. Saint-Simon, Fourier ve Owen'in, bütün zamanların en önemli düşünürleri arasında sayılan ve bugün doğruluklarını bilimsel olarak kanıtladığımız sayısız şeyleri önceden dahiyane bir biçimde görmüş olan bu üç adamın, omuzları üzerinde yükseldiğini nasıl hiçbir zaman unutmayacaksa - Alman pratik işçi hareketi de, İngiliz ve Fransız hareketinin omuzları üzerinde geliştiğini, onların pahalıya elde ettikleri deneyimlerden basitçe yararlandığını, onların o zamanlar çoğunlukla kaçınılmaz olan hatalarından bugün kaçınılabildiğini hiçbir zaman unutmamalıdır. İngiliz sendikalarının ve Fransız siyasal işçi mücadelelerinin emsalleri olmasaydı, özellikle Paris Komünü'nün verdiği çok büyük atılım olmasaydı, şimdi nerde olurduk?

Alman işçilerinin, kendi durumlarının avantajlarından az görülür bir kavrayışla yararlandıklarını söylemek gerekir. Bir işçi hareketinin varlığından bu yana ilk kez, mücadele üç yanı itibariyle de - teorik, siyasal ve pratik - ekonomik (kapitalistlere karşı direnme) - uyum ve bağlantı içinde ve planlı bir biçimde yürütülmektedir. Alman hareketinin gücü ve yenilmezliği tam da işte, deyim yerindeyse, bu tek merkezli saldırıdadır.

Bir yandan bu avantajlı konumları nedeniyle, öte yandan İngiliz hareketinin adasal özellikleri ve Fransız hareketinin zorla bastırılışı nedeniyle. Alman işçileri, şimdilik proleter mücadelenin öncüsü durumunda bulunuyorlar. Olayların onlara bu şerefli yeri daha ne kadar zaman bırakacağı önceden söylenemez. Ama onlar bu yeri tuttukları sürece, ümit edelim ki, görevlerini lâyıkıyla yerine getirsinler. Bunun için mücadele ve ajitasyonun her alanında çabalarını bir kat daha artırmalıdırlar. Çünkü önderler, bütün teorik sorunlar üzerinde gittikçe

daha çok berraklığa ulaşmak, eski, miyadını doldurmuş dünya görüşüne ait safsataların etkisinden kendilerini gittikçe daha fazla kurtarmak, ve şunu sürekli gözönünde bulundurmakla yükümlü olacaklardır ki, sosyalizm bir bilim haline geldiğinden beri, bir bilim gibi de yürütülmek, yani incelenmek ister. Böylece, kazanılmış olan ve gittikçe daha berraklaşan kavrayışı, işçi kitleleri arasında artan bir çabayla yaygınlaştırmak, parti örgütünü ve sendikaları daha sıkı bir biçimde birleştirmek önem kazanacaktır...

Eğer Alman işçileri böyle davranırlarsa, hareketin ta başında yürümeyeceklerdir ama - herhangi bir tek ulusun işçilerinin hareketin başında yürümeleri, bu hareketin çıkarına değildir - yine de savaş hattında şerefli bir yer alacaklardır; ve beklenmedik zor sınavlar ya da çok büyük olaylar onlardan daha fazla cesaret, daha çok kararlılık ve enerji talep ettiğinde, silahlanmış olarak hazır duracaklardır."

Engels'in sözlerinin kâhince sözler olduğu ortaya çıktı. Birkaç yıl sonra Alman işçileri, Anti-Sosyalist Yasa biçimindeki beklenmedik zor sınavla karşılaştılar. Alman işçileri bu sınavın karşısına silahlanmış bir biçimde çıktılar ve bu sınavdan zaferle çıkmayı bildiler.

Rus proletaryası çok daha çetin sınavlardan geçmek zorunda kalacak, onun savaşmak zorunda kalacağı canavarın yanında anayasal bir ülkedeki Anti-Sosyalist Yasa ancak bir cüce olarak kalır. Tarih bizi şu anda, herhangi bir diğer ülkenin proletaryasının tüm *acil* görevlerinin *en devrimcisi* olan bir acil görevle karşı karşıya getirdi. Bu görevin gerçekleştirilmesi, yalnızca Avrupa gericiliğinin değil, (şimdi diyebiliriz ki) Asya gericiliğinin de en güçlü kalesinin yıkılması, Rus proletaryasını uluslararası devrimci proletaryanın öncüsü yapacaktır. Ve bizden öncekilerin, yetmişli yılların devrimcilerinin kazanmış oldukları bu onurlu ünvanı, biz bin kere daha derin ve daha geniş olan hareketimizi, aynı amansız kararlılık ve enerjiyle doldurmayı bilirsek, elde edeceğimizi ümit etmek hakkına sahibiz.

(Lenin, Seçme Eserler, cilt II, "Ne Yapmalı?", s. 48 vd.)

2 - Kendiliğindenlik Teorisinin Eleştirisi

A - İşçi Hareketinde Kendiliğindenlik ve Bilinçlilik

Yetmişlerin hareketinden çok daha geniş ve derin olan hareketimizin, o sıralardaki gibi aynı amansız kararlılık ve enerjiyle doldurulması gerektiğini söyledik. Gerçekten de, bugünkü hareketin gücünün, kitlelerin (ve her şeyden önce de sanayi proletaryasının) uyanışında, zaafının ise, devrimci önderlerin bilinç ve inisiyatif eksikliğinde yattığından şimdiye dek kimse kuşku duymamış görünüyor.

Ama son zamanlarda, şimdiye dek bu sorunda egemen olan tüm görüşleri altüst etmekle tehdit eden maneviyat kırıcı bir keşifte bulunuldu. Bu keşif, "Iskra" ve "Zarya"ya karşı polemiğinde tek tek itirazlarla yetinmeyen, tam tersine, "genel görüş ayrılığını" daha derin bir köke, yani "kendiliğinden unsurun ve bilinçli-'planlı' unsurun *göreli* öneminin farklı değerlendirilmesine" bağlama girişiminde bulunan "Raboçeye Dyelo" tarafından yapılmıştır. "Raboçeye Dyelo"nun suçlama tezi şöyledir: *"Gelişmenin, nesnel ya da kendiliğinden unsurunu küçümseme."* Buna şu karşılığı vermek istiyoruz: Eğer "Iskra" ve "Zarya"nın polemiği, "Raboçeye Dyelo"nun bu "genel görüş ayrılığı"nı keşfetmesinden başka bir sonuç vermemiş olsaydı bile, biz tek başına bu sonuçtan da büyük bir memnunluk duyardık; bu tez o kadar anlamlıdır, Rus sosyal-demokratları arasındaki günümüz teorik ve siyasal görüş ayrılıklarını öylesine aydınlatmaktadır ki.

Bilinç ile kendiliğindenlik arasındaki ilişki sorunun çok büyük bir genel ilgi uyandırmasının ve bu sorunu ayrıntılı bir biçimde incelememizin nedeni budur.

a) Kendiliğinden Kabarmanın Başlangıcı

Bir önceki bölümde, doksanlı yılların ortalarında Rusya'nın aydın gençliğini, Marksizm teorisine ilişkin *genel* bir coşkunun kapladığını vurgulamıştık. Aynı dönemlerde,

ünlü 1896 Petersburg Sanayi Savaşından sonra işçi grevleri de aynı genel karaktere bürünmüşlerdi. Onların tüm Rusya'ya yayılması, daha yeni başlayan halk hareketinin derinliğini açıkça kanıtlıyordu, ve eğer "kendiliğinden unsur" dan sözedilmek isteniyorsa, o zaman herşeyden önce bu grev hareketinden, kendiliğinden hareket olarak sözetmek gerekir. Ama kendiliğindenlik vardır, kendiliğindenlik vardır. Rusya'da yetmişli yıllarda ve altmışlı yıllarda (ve hatta 19. yüzyılın ilk yarısında da) grevler vardı ve bunlara, makinalara "kendiliğinden" saldırı eşlik ediyordu. Bu "ayaklanmalar"la karşılaştırıldığında, doksanlı yılların grevleri hatta "bilinçli" olarak bile nitelenebilir - işçi sınıfının bu dönem içinde attığı ileri adımlar öylesine önemlidir. Bu bize, "kendiliğinden unsur"un aslında *tohum halindeki* bilinçlenmeden başka birşey olmadığını göstermektedir. İlkel ayaklanmalar bile, belli bir bilinç uyanışını ifade ediyordu: işçiler, kendilerini ezen düzenin sarsılmazlığına ilişkin çağlar boyu sürüp gelen inançlarını kaybedip, kollektif bir savunmanın zorunluluğunu... anladılar demek istemiyorum ama, hissetmeye başladılar ve otorite önünde kölece boyun eğmeyi kararlılıkla bıraktılar. Ama bu yine de bir *mücadeleden* çok, çaresizliğin ve öç almanın bir ifadesiydi. Doksanlı yılların grevleri artık çok daha fazla bilinç belirtisi gösterir: Belirli talepler öne sürülür, hangi anın daha elverişli olduğu önceden tartılır, başka yerlerdeki belirli durum ve örnekler üzerine tartışılır vb. Ayaklanmalar yalnızca ezilen insanların başkaldırması idiyse, sistematik grevler daha şimdiden sınıf mücadelesinin tohumlarını içinde taşıyorlardı, ama yalnızca tohumlarını. Aslına bakılırsa, bu grevler trade-unionist mücadelelerdi, henüz sosyal-demokrat mücadeleler değildi; bunlar, işçiler ve işverenler arasındaki antagonizmanın uyanmaya başlamasını karakterize ediyordu, ama işçilerde, kendi çıkarlarının şimdiki siyasal ve sosyal rejimin tümüyle uzlaşmaz bir karşılık içinde olduğunun bilgisi yoktu - ve olamazdı da -, yani onlarda sosyal-demokrat bilinç

yoktu. Bu anlamda doksanlı yılların grevleri, "ayaklanmalar"a kıyasla muazzam ilerlemeye rağmen, salt kendiliğinden bir hareket olarak kaldılar.

İşçilerin sosyal-demokrat bilince *sahip olamayacak olduğunu* söyledik. Bu onlara yalnızca dışarıdan getirilebilirdi. Bütün ülkelerin tarihi, işçi sınıfının salt kendi çabasıyla ancak trade-unionist bir bilinci, yani dernekler içinde birleşmek, işverenlere karşı mücadele etmek, hükümetten işçiler için zorunlu şu ya da bu yasaları direne direne elde etmek vb.* gerektiği inancını geliştirebileceğini kanıtlamaktadır. Sosyalizm öğretisi ise, mülk sahibi sınıfların eğitim görmüş temsilcileri tarafından, aydınlar tarafından geliştirilmiş olan felsefi, tarihsel ve ekonomik teorilerden doğup gelişmiştir. Modern bilimsel sosyalizmin kurucuları Marx ve Engels de, sosyal konumları itibariyle burjuva aydınlarına mensuplardı. Aynı şekilde Rusya'da da sosyal-demokrasinin teorik öğretisi, işçi hareketinin kendiliğinden büyümesinden tamamen bağımsız olarak ortaya çıktı, öğreti, devrimci-sosyalist aydınların düşünce geliştirmesinin doğal ve kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıktı. Sözünü ettiğimiz dönemde, yani doksanlı yılların ortalarında, bu öğreti yalnızca "Emeğin Kurtuluşu" grubunun tamamen oluşmuş programı değildi, aynı zamanda Rusya'daki devrimci gençliğin çoğunluğunu da kendine kazanmış bulunuyordu.

Demek ki hem işçi kitlelerinin kendiliğinden uyanışı, bilinçli yaşama ve bilinçli mücadeleye uyanışı sözkonusuydu, hem de sosyal-demokrat teori ile silahlanmış olan, fırtına gibi işçilere çekilen bir gençlik sözkonusuydu. Burada sık sık unutulan (ve relatif az bilinen) şu olguyu saptamak son derece önemlidir ki, *büyük bir gayretle ekonomik ajitas-*

** Trade-Unionizm, bazen zannedildiği gibi, "siyaset"i tümüyle dışlamaz. Trade-Union'lar her zaman belli (ama sosyal-demokrat olmayan) bir siyasal ajitasyon ve belli bir siyasi mücadele yürütmüşlerdir. Trade-Unionist ve sosyal-demokrat siyaset arasındaki farkı bir sonraki bölümde ele alacağız.*

yonla uğraşan (ve bu açıdan, o zamanlar ancak elyazması halinde bulunan "Ajitasyon Üzerine" broşürünün içerdiği gerçekten yararlı görüşlere sıkı sıkıya bağlı kalan) bu dönemin *ilk* sosyal-demokratları, bu ajitasyonu biricik görevleri olarak görmüyorlar, bilakis, tam tersine, *ta baştan itibaren* genelde Rus sosyal-demokrasisinin çok büyük tarihsel görevlerini, ve özelde de otokrasiyi devirme görevini önplana çıkarıyorlardı. Böylece, örneğin, "İşçi Sınıfının Kurtuluşu İçin Mücadele Birliği"ni kurmuş olan Petersburg Sosyal-Demokratlar grubu, daha 1895 sonunda, "Raboçeye Dyelo" adını taşıyan bir gazetenin ilk sayısını hazırlamıştı. Baskıya hazır olan bu sayıya, Aralık 1895'in 8'ini 9'una bağlayan gecesinde grup üyelerinden A. A. Vanayev'in evinde yapılan bir arama sırasında jandarma tarafından el kondu, "Raboçeye Dyelo"nun ilk sayısı gün ışığına çıkamadı. Bu sayının başyazısı (belki 30 yıl sonra bir "Russkaya Starina"* bunu polis arşivinden çıkaracaktır), Rusya'da işçi sınıfının tarihsel görevlerini çiziyor ve siyasal özgürlüğün kazanılmasını bu görevlerin başına koyuyordu. Bu sayıda ayrıca "Bakanlarımız Ne Düşünüyor?" başlıklı, polisin "Temel Eğitim Komiteleri"ni kırıp geçirmesini ele alan bir makale ile, yalnızca Petersburg'dan dağil, Rusya'nın başka yerlerinden de gelen mektuplar (örneğin Yaroslavl ilindeki işçi katliamı üzerine) vardı. Böylece, doksanlı yılların Rus sosyal-demokratlarının, eğer yanılmıyorsak, bu "ilk girişimi"nden, hiç de dar-yöresel ve hele de "Ekonomik" karakter taşıyan bir gazete değil, tam tersine, devrimci hareketle grev mücadelelerini otokrasiye karşı birleştirmeyi ve gerici karanlık adamların siyasetinin ezdiği herkesi sosyal-demokrasiyi desteklemeye kazanmayı amaçlayan bir gazete çıktı. O zamanki hareketin durumunu azıcık da olsa bilen hiç kimse, böyle bir gazetenin gerek başkentin işçileri, gerekse devrimci aydınlar arasında genel bir sempati bulmuş, gerekse de ve en geniş bir biçimde yaygınlık kazanmış olacağından kuşku duymaz.

---

* *Russkaya Starina: "Eskiçağ Rusyası", aylık tarih dergisi, 1870'den 1970'ye dek yayınlandı.*

Girişimin başarısızlığı yalnızca, bu dönemin sosyal-demokratlarının devrimci deneyim ve pratik eğitimden yoksun olmalarından dolayı, anın acil gereklerini karşılayacak durumda olmadıklarını kanıtladı. Aynı şey, "St. Petersburgski Raboçi Listok" ve özellikle "Raboçaya Gazeta" ve 1898 baharında kurulan Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin "Manifesto"su için de söylenmelidir. Elbette ki, bu yetersiz hazırlık nedeniyle o zamanki önderleri kınamak aklımızın ucundan bile geçmez. Ama hareketin deneyimlerinden yararlanmak ve bu deneyimlerden pratik dersler çıkarmak için, şu ya da bu eksikliğin nedenlerini ve önemini iyi kavramalıyız. Bu yüzden, 1895 - 1898 yıllarında faaliyet gösteren sosyal-demokratların bir bölümünün (belki de çoğunluğunun), o sıralar bile, "kendiliğinden" hareketin hemen başlangıcında, tamamen haklı bir biçimde, en kapsamlı bir programla ve bir mücadele taktiğiyle ortaya çıkmayı mümkün gördüklerini saptamak özellikle önemlidir.* Çoğu devrimcilerin yetersiz hazırlığı, bu tamamen doğal bir görüngü olduğu için, özellikle korkulacak bir şeye yolaçamazdı. Görevler bir kez doğru saptandığında, bu görevleri yerine getirme girişimlerini tekrarlamak için enerji olduğunda, geçici başarısızlıklar yalnızca küçük talihsizlikler olabilirdi. Devrimci deneyim ve örgütsel beceri, kazanılabilecek olan şeylerdir. Yeter ki bu

---

** "Doksanlı yılların sonundaki sosyal-demokratların faaliyetlerini reddeder bir tavır takınan "Iskra", o sıralarda küçük talepler uğruna mücadeleden başka herhangi bir faaliyet için koşulların bulunmadığı olgusunu görmezlikten geliyor," diye yazıyorlar Ekonomistler, "Rus Sosyal-Demokrat Yayın Organlarına Mektup"larında ("Iskra" No. 12). Metinde ileriye sürülen olgular, "koşulların bulunmadığı" iddiasının* doğruya taban tabana zıt olduğunu *kanıtlamaktadır. Yalnızca doksanlı yılların sonunda değil, ortalarında bile, önderlerin yeterince hazır olmamalarının dışında, küçük talepler uğruna mücadeleden* başka *faaliyetler için bütün koşullar mevcuttu. Bizim, biz ideologların, önderlerin eğitim eksikliğini açıkça ikrar edecekleri yerde, "Ekonomistler" bütün suçu "koşulların bulunmayışı"na, hiç bir ideologun hareketi ondan uzaklaştıramayacağı yolu belirleyen maddi koşulların etkisine yüklemeye çalışıyorlar. Bu kendiliğindenlik önünde sürünmek değil de nedir. "ideolog"ların kendi eksikliklerine sevdalanmaları değil de nedir?*

gerekli nitelikleri kazanma isteği olsun! Yeter ki, yanlışlar kabul edilsin. Yeter ki hatalar kabul edilsin, bu, onların giderilmesi yolunda yolun yarısının aşılması demektir.

Ama bu kavrayış sönmeye başladığında (bu kavrayış yukarıda sözü edilen grupların üyeleri arasında çok canlıydı), eksiklikleri erdem saymaya hazır, *kendiliğindenlik önünde kölece boyun eğmelerini teorik* olarak gerekçelendirmeye çalışan kimseler - ve hatta sosyal-demokrat organlar - ortaya çıktığında, bu küçük talihsizlik başlı başına bir felâket haline geldi. Şimdi, içeriği çok yanlış ve çok dar bir biçimde "Ekonomizm" kavramıyla nitelenen bu akımdan sonuçlar çıkarmanın zamanıdır.

(Lenin, Seçme Eserler, cilt II, "Ne Yapmalı?", s. 50 vd.)

B - Hareketin Kendiliğindenliği, Onu Burjuva İdeolojisine Boyun Eğmeye Götürür

Bağımsız, hareketin seyri içinde bizzat işçi kitleleri tarafından yaratılan bir ideoloji *sözkonusu olamayacağına** göre, sorun *yalnızca* şöyle konulabilir: Burjuva ideolojisi ya da sosyalist ideoloji. Burada ikisi arasında bir orta yol yoktur (çünkü insanlık "üçüncü" bir ideoloji yaratmamıştır, tıpkı sınıf karşıtlıkları ile parçalanmış bir toplumda sınıf-dışı ya da sınıflarüstü bir ideoloji olamayacağı gibi). Bu nedenle,

---

* *Bu elbette, işçilerin bu yaratmaya katılmadıkları anlamına gelmez. Ama onlar işçi olarak değil, sosyalizmin teorisyenleri olarak, Proudhon'lar, Weitling'ler olarak katılırlar, başka bir deyişle, onlar yaşadıkları çağın bilgisini şu ya da bu ölçüde edinmeyi başarabildikleri ve bu bilgiyi geliştirebildikleri ölçüde ve yalnızca o zaman katılırlar. Ama işçilerin* bunda daha sık başarı *gösterebilmeleri için, genelde işçilerin bilinç düzeyini yükseltmek için her şeyi yapmak gerekir; işçilerin, kendilerini* "işçiler için literatür'ün *yapay dar sınırları içine hapsetmemeleri,* genel literatürden, *yararlanmayı gittikçe daha iyi bir biçimde öğrenmeleri gerekir. Hatta "kendilerini hapsetmemek" yerine, "hapsedilmemeli" demek daha doğrudur, çünkü bizzat işçiler her şeyi okuyorlar ve aydınlar için de yazılan her şeyi okumak istiyorlar, ve yalnızca birkaç (kötü) aydın, "işçilere" fabrikadaki durumdan sözetmenin ve herkesçe çoktandır bilinen şeyleri tekrarlayıp durmanın yeterli olduğunu sanıyor.*

sosyalist *ideolojinin her* küçümsenişi, ondan *her sapma*, aynı zamanda burjuva ideolojisini güçlendirme anlamına gelir. Kendiliğindenlikten sözediliyor. Ama işçi hareketinin *kendiliğinden* gelişmesi, onun tam da burjuva ideolojisine tabi olmasına, onun tam da "Credo" *programı doğrultusunda gelişmesine* yolaçar, çünkü kendiliğinden işçi hareketi Trade-Unionizmdir, saltsendikalizmdir, Trade-Unionizm ise işçilerin burjuvazi tarafından ideolojik olarak köleleştirilmesi demektir. Bu nedenle görevimiz, sosyal-demokrasinin görevi, *kendiliğindenliğe karşı mücadeledir*, işçi hareketini, Trade-Unionizmin kendini burjuvazinin kanatları altına sokma kendiliğindenci çabasından *uzaklaştırmak* ve devrimci sosyal-demokrasinin kanatları altına sokmaktır. "Iskra" No. 12'de yayınlanan "Ekonomist" mektubun yazarının, en coşkulu ideologların en büyük çabalarının bile işçi sınıfı hareketini maddi unsurlarla maddi ortamın karşılıklı etkileşiminin belirlediği yoldan ayıramayacağı yolundaki sözleri, bu nedenle, *sosyalizmden vazgeçmeyle tamamen aynı şeydir*, ve eğer bu yazarlar, edebi ve toplumsal faaliyet erenasına giren herkesin yapması gerektiği gibi, söyledikleri şeyi korkusuzca ve tutarlı bir biçimde sonuna kadar düşünebilselerdi, "ellerini göğüslerine kavuşturmaktan" ve... ve meydanı, işçi hareketini "en az direnme yoluna", yani burjuva Trade-Unionizm yoluna doğru çeken Baylar Struve ve Prokopoviç'e, ya da bu hareketi papaz ve jandarma "ideolojisi" yoluna doğru çeken Bay Zubatov'a bırakmaktan başka yapacakları birşey kalmazdı.

Almanya örneğini anımsayalım. Lassalle'in Alman işçi hareketine sunduğu tarihsel hizmet neydi? Bu hareketi *(Schulze-Delitzsch ve benzerlerinin iyiniyetli yardımlarıyla)* kendiliğinden gittiği ilerlemeci Trade-Unionizm ve kooperatifçilik yolundan *uzaklaştırmış olması*. Bu görevi yerine getirmek için; kendiliğinden unsurun rolünü küçümsemek, süreç olarak taktik, unsurlarla ortam arasındaki karşılıklı etkileşim vs. den sözetmekten çok daha farklı birşey gerekiyordu. *Kendiliğindenliğe karşı amansız bir mücadele* gerekiyor-

du, ve ancak uzun yıllar boyu verilen mücadeleden sonradır ki, örneğin Berlin'in işçi nüfusunu İlerleme Partisi'nin bir dayanağı olmaktan çıkarıp, sosyal-demokrasinin en sağlam kalelerinden biri haline getirmek mümkün olmuştur. Ve bu mücadele bugün bile (Alman hareketinin tarihini Prokopoviç'ten, felsefesini ise Struve'den öğrenenlerin sanabilecekleri gibi) henüz sona ermiş değildir. Bugün bile Alman işçi sınıfı, deyim yerindeyse, birçok ideolojiye bölünmüştür: İşçilerin bir bölümü katolik ve monarşist işçi dernekleri içinde, bir başka bölümü İngiliz Trade-Uninonizminin burjuva müritleri tarafından kurulan Hirsch-Duncker sendikaları içinde, üçüncü bölümü sosyal-demokrat dernekler içinde birleşmişlerdir. Bu son bölüm tüm ötekilerden ölçülemeyecek kadar daha büyüktür, ama sosyal demokrat ideoloji bu üstünlüğü ancak tüm diğer ideolojilere karşı boyun eğmez mücadele ile sağlayabilmiştir ve ancak böyle koruyabilecektir.

Neden ama, diye soracaktır okur, kendiliğinden hareket, en az direnme çizgisi doğrultusundaki hareket, tam da burjuva ideolojisinin egemenliğine yol açıyor? Şu basit nedenden ötürü ki, burjuva ideolojisi köken bakımından sosyalist ideolojiden çok daha eskidir, çok daha gelişkindir ve *kıyaslanamayacak ölçüde* çok yayılma araçlarına sahiptir.* Ve herhangi bir ülkede sosyalist hareket ne kadar gençse, sosyalist olmayan bir ideolojiyi güçlendirme yolundaki tüm girişimlere karşı mücadele o denli enerjik bir biçimde yürütülmelidir, ve

---

* *Sık sık şöyle denir: İşçi sınıfı kendini* kendiliğinden *sosyalizme çekilmiş hisseder. Bu, sosyalist teorinin işçi sınıfının sefaletinin nedenlerini öteki teorilerden daha derinlemesine ve daha doğru olarak göstermesi anlamında tamamen doğrudur; bu teorinin işçiler tarafından bu denli kolay kavranmasının nedeni de budur,* yeter ki *bu teori kendiliğindenlik önünde yelkenleri suya indirmesin,* yeter ki *kendiliğindenliği kendine tabi kılsın. Genel olarak bu kendiliğinden anlaşılır birşeydir, ama* "Raboçeye Dyelo" *tam da bu kendiliğinden anlaşılır olguyu unutuyor ve çarpıtıyor. İşçi sınıfı kendini kendiliğinden sosyalizme çekilmiş hisseder, en yaygın (ve sürekli çeşitli biçimlerde yeniden canlandırılan) burjuva ideolojisi yine de kendini çoğu durumda işçiye kendiliğinden dayatır.*

işçiler "bilinç unsurunun abartılması"na vb. karşı yaygara koparan kötü danışmanlara karşı o denli kararlı bir biçimde uyarılmalıdır. Ekonomist mektubun yazarları, "Raboçeye Dyelo" ile koro halinde, hareketin çocukluk dönemine özgü, hoşgörüsüzlüğe karşı sövüp sayıyor. Buna cevabımız şudur: evet, hareketimiz gerçekten çocukluk dönemindedir, ve daha çabuk ergenleşmesi için, kendiliğindenliğe taparak onun gelişmesini durdurmaya çalışanlara karşı tam da bu nedenden ötürü hoşgörüsüz olmalıdır. Mücadelenin tüm belirleyici aşamalarını çoktan geride bırakmış emektar adam rolünü oynamak istemek kadar gülünç ve zararlı bir şey yoktur.

(Lenin, Seçme Eserler, cilt II, "Ne Yapmalı?", s. 62 vd.)

C - Kendiliğindenlik "Teorisi"nin Eleştirisi ya da Harekette Öncünün Rolü

Kendiliğindenlik "teorisi" oportünizmin teorisidir, işçi hareketinin kendiliğindenliğine tapma teorisidir, işçi sınıfının öncüsünün, işçi sınıfının partisinin önder rolünü gerçekte yadsıma teorisidir.

Kendiliğindenliğe tapma teorisi; işçi hareketinin devrimci karakterine kesinlikle karşıdır, hareketin, kapitalizmin temellerine karşı mücadele yoluna sokulmasına karşıdır, hareketin yalnızca "gerçekleştirilebilir", kapitalizm için "kabul edilebilir" talepler çizgisini izlemesinden yanadır, tamamıyla "en az direnme çizgisi"nden yanadır. Kendiliğindenlik teorisi, trade-unionizmin ideolojisidir.

Kendiliğindenliğe tapma teorisi, kendiliğinden harekete bilinçli, planlı bir nitelik verilmesine kesinlikle karşıdır; partinin işçi sınıfının başında yürümesine, partinin kitlelerin siyasi bilincini yükseltmesine, partinin harekete önderlik etmesine karşıdır; hareketin siyasi bilinçli unsurlarının, hareketin kendi yolundan gitmesini engellememesinden yanadır, partinin kendiliğinden hareketi sadece dinlemesinden ve onun kuyruğuna takılmasından yanadır. Kendiliğindenlik teorisi, hareket içinde bilinçli unsurun rolünü küçümsemenin

teorisidir, "kuyrukçuluk" ideolojisidir, *her* tür oportünizmin mantıki temelidir.

Pratikte bu teori - ki bu teori Rusya'da daha birinci devrimden önce sahneye çıkmıştı - , "Ekonomistler" denilen yandaşlarını, Rusya'da bağımsız bir işçi partisinin gerekliliğini reddetmeye, işçi sınıfının çarlığı devirme uğrundaki devrimci mücadelesine karşı çıkmaya, hareket içinde salt trade-union'cu bir politika vaaz etmeye ve genel olarak işçi sınıfını liberal burjuvazinin hegemonyasına terketmeye götürdü.

Eski "Iskra"nın mücadelesi ve Lenin'in "Ne Yapmalı?" adlı yapıtında "kuyrukçuluk" teorisinin parlak eleştirisi, yalnızca "Ekonomizm" denilen şeyi yıkmakla kalmadı, aynı zamanda Rus işçi sınıfının gerçekten devrimci hareketinin teorik temellerini de yarattı.

Bu mücadele olmaksızın, Rusya'da bağımsız bir işçi partisinin yaratılması ve devrimde bu partinin önder rolü oynaması düşünülemezdi.

Ama kendiliğindenliğe tapma teorisi, salt Rusya'ya özgü bir görüngü değildir. Bu teori, biraz değişik bir biçim altında, II. Enternasyonal'in istisnasız bütün partilerinde son derece yaygındır. Burada, II. Enternasyonal önderleri tarafından bayağılaştırıldığı biçimiyle "üretici güçler" teorisi denilen şeyi; her şeyi haklı gösteren ve herkesi uzlaştıran, herkesin gına getirdiği olguları saptayan ve açıklayan, ve bu saptama ile yetinen teoriyi kastediyorum. Marx, materyalist teorinin kendini dünyayı yorumlamakla sınırlamayacağını, önemli olanın onu değiştirmek olduğunu söyler. Ama Kautsky ve şürekâsını kaygılandırmıyor bu; onlar, Marx'ın formülünün birinci bölümü ile yetinmeyi tercih ediyorlar.

İşte size bu "teori"nin uygulanmasının pek çok örneğinden biri. İkinci Enternasyonal partileri, deniyor, emperyalist savaştan önce, emperyalistler savaş başlatacak olurlarsa, "Savaşa karşı savaş" açmak tehdidinde bulundu. Savaşın başlamasından hemen önce, deniyor, bu partiler "Savaşa kar-

şı savaş" şiarını rafa kaldırdılar ve "Emperyalist anavatan uğruna savaş" şeklindeki taban tabana zıt şiarı gerçekleştirdiler. Bu şiar değişikliği sonucu, deniyor, milyonlarca işçi canlarını kurban etmek zorunda kaldı. Ama burada suçluların bulunduğunu, herhangi bir kişinin işçi sınıfına sadakatsizlik ettiğini ya da ona ihanet ettiğini sanmak hata olur. Hiç de değil! Her şey olması gerektiği gibi olmuştur. Çünkü, ilk önce Enternasyonal, görüldüğü gibi, "barışın bir aracıdır", savaşın değil. Çünkü, ikincisi, o zaman varolan "üretici güçlerin gelişme düzeyi" ile başka bir şey yapılamazdı. "Suçlu" olan "üretici güçler"di. Bay Kautsky'nin "üretici güçler teorisi" "bize" tam olarak bunu açıklar. Ve kim bu "teori"ye inanmıyorsa, Marksist değildir. Partilerin rolü mü? Bunların hareket içindeki önemi mi? Ama "üretici güçlerin gelişme düzeyi" gibi tayin edici bir faktör karşısında parti ne yapabilir ki?...

Marksizmin tahrifinin böyle örneklerinden yığınla vermek mümkündür.

Oportünizmin çıplaklığını örtmeye yarayan bu tahrif edilmiş "Marksizm"in, Lenin'in daha ilk Rus devriminden önce mücadele ettiği "kuyrukçuluk" teorisinin Avrupaî biçimi olduğunu tanıtlamaya herhalde gerek yoktur.

Batıda gerçekten devrimci partilerin yaratılmasının önkoşulunun, bu teorik tahrifatın yıkılması olduğunu tanıtlamaya herhalde gerek yoktur.

(Stalin, Leninizmin Sorunları, "Leninizmin Temelleri", s. 27 vd.; Türkçesi için bkz. Stalin, Eserler, cilt VI, s. 95 - 97, İnter Yayınları.)

3 - Marksizm Bir Dogma Değil, Bir Eylem Kılavuzudur

A - Tarihsel Koşulların Değişmesiyle Bağıntı İçinde Marksizmin Gelişmesi

Uluslararası sosyal-demokrasi günümüzde ideolojik yalpalamalar içinde. Bugüne dek Marx ve Engels'in öğretileri, devrimci teorinin sağlam temeli sayılıyordu - şimdi her

taraftan bu öğretilerin yetersiz ve eskimiş olduklarına dair sesler duyuluyor. Kendine sosyal-demokrat diyen ve sosyal demokrat bir organla kamuoyu önüne çıkmak isteyen herkes, yalnızca Alman sosyal-demokratlarını ilgilendirmekten çok öte olan bu sorunda, kendi tavrını kesin olarak belirlemelidir.

Biz tümüyle Marx'ın teorisine dayanıyoruz: sosyalizmi bir ütopyadan çıkarıp bir bilim haline getiren, bu bilimi sağlam temeller üzerine oturtan, ve bu bilimi daha da geliştirmek ve tek tek ayrıntılarını ortaya koymak için izlenmesi gereken yolu çizen ilk olarak O'dur. Milyonlarca mülksüzün, toprak, fabrika, maden ocağı sahibi vb. bir avuç kapitalist tarafından köleleştirilmesinin ücretli emek yoluyla, işgücünün satın alınması yoluyla gizlendiğini açığa çıkararak, modern kapitalist ekonominin özünü teşhir eden O'dur. Modern kapitalizmin tüm gelişmesinin, küçük işletmenin büyük işletme tarafından yokedilmesi yönünde gittiğini, ve sosyalist bir toplum düzenini olanaklı ve zorunlu kılan koşulları yarattığını gösteren O'dur. Kökleşmiş gelenekler, siyasi entrikalar, karışık yasalar, kurnazca düşünülmüş öğretiler örtüsü ardında *sınıf mücadelesini* görmeyi, her türden mülk sahibi sınıflarla, mülksüzler kütlesi, tüm mülksüzlerin başında duran *proletarya* arasındaki mücadeleyi görmeyi öğreten O'dur. Devrimci sosyalist partinin gerçek görevini berrakça ortaya koyan odur: toplumun dönüşümüne ilişkin planlar uydurmak değil, kapitalistlere ve uşaklarına işçilerin durumunun düzeltilmesi üzerine vaazlar vermek değil, komplolar kışkırtmak değil, *tam tersine nihai amacı siyasi iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi ve sosyalist toplumun örgütlenmesi olan, proletaryanın sınıf mücadelesini örgütlemek ve bu mücadeleyi yönetmek.*

Ve şimdi soruyoruz: Şimdi büyük bir gürültüyle Alman sosyalisti Bernstein'ın etrafında toplanan o çığırtkan teori "mucitleri" bu teoriye yeni olarak ne kattılar? *Hiç bir şey:* Marx ve Engels'in vasiyetinin, bizi onu geliştirmekle yükümlü kıldığı o bilimi bir tek adım bile ileri götürmediler;

proletaryaya hiç bir yeni mücadele yöntemi öğretmediler; yalnızca geriye gittiler, geri teorilerin kırıntılarını devraldılar ve proletaryaya savaş teorisi yerine uysallık teorisini, sosyalistlere karşı kışkırtma kampanyaları düzenlemek için yeni yollar aramaktan yorulmayan hükümetlere ve burjuva partilerine, proletaryanın en büyük düşmanlarına karşı uysallığı öğütlediler. Rus sosyal-demokrasisinin kurucularından ve önderlerinden biri olan Plehanov, şimdi Alman işçilerinin temsilcilerinin de (Hannover'deki parti kongresinde) görüşlerini reddetmiş olduğu Bernstein'ın en yeni "eleştiri"sini acımasız bir biçimde eleştirmekte tamamen haklıydı.

Bu sözlerden ötürü başımıza bir dizi suçlama yağacağını biliyoruz: Sosyalist partiyi, "dinsizler"i "doğma"dan saptıklarından dolayı, her bağımsız düşünceden dolayı vb. takip altına alan bir "müminler" tekkesine çevirmek istediğimiz yaygarası koparılacaktır. Biz tüm bu gösterişli moda sloganları çok iyi tanıyoruz. Ama bu sloganlarda bir damla doğru, bir damla akıl yok. Bütün sosyalistleri birleştiren, onların bütün inançlarını ondan aldığı ve bu inançlarını mücadele ve faaliyet yöntemlerinde uyguladığı devrimci bir teori olmadan, güçlü bir sosyalist parti olamaz; tam bir inançla doğruluğunu kabul ettiğimiz böyle bir teoriyi mesnetsiz saldırılardan ve kötüleştirme girişimlerinden korumak, *her türlü* eleştiriye düşman olmak anlamına gelmez. Biz Marx'ın teorisini asla tamamlanmış ve dokunulmaz birşey olarak görmüyoruz; tam tersine biz bu teorinin, hayatın gerisinde kalmak istemeyen sosyalistlerin her alanda geliştirmek *zorunda oldukları* bir bilimin yalnızca temellerini attığı inancındayız. Rus sosyalistleri için Marx'ın teorisini *bağımsız* bir biçimde daha da geliştirmelerinin özellikle gerekli olduğuna inanıyoruz, çünkü bu teori yalnızca genel *yolgösterici* ilkeleri vermektedir. Bu ilkeler ise *özel olarak*, İngiltere'ye Fransa'dan farklı, Fransa'ya Almanya'dan farklı ve Almanya'ya Rusya'dan farklı bir biçimde uygulanır. Bu nedenle gazetemizde teorik sorunlar üzerine makalelere seve seve yer vereceğiz ve bütün yoldaşları ihtilaflı noktalar üzerinde açıkça tartışmaya

davet ediyoruz.

(Lenin, Tüm Eserler, cilt II, "Programımız", Rusça.)

... Öğretimiz - derdi Engels, kendisi ve ünlü arkadaşı ile ilgili olarak - bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur. Bu klasik sözde, Marksizmin o çoğunlukla gözardı edilen yanı, muazzam bir güç ve çarpıcılıkla vurgulanır. Ama bunu gözardı edersek, Marksizmi tekyanlı, çarpık, ölü bir öğretiye çevirirız, canlı ruhunu ondan alırız, onun temel teorik temelinin - diyalektiğin, çok yönlü ve çelişkili tarihsel gelişme öğretisinin - altını oyarız; onun, tarihin her yeni dönemecinde değişebilen, çağın belirli pratik görevleriyle olan bağını yok ederiz.

Çünkü günümüzde, Rusya'da Marksizmin kaderiyle ilgilenen kişiler arasında sık sık, Marksizmin tam da bu yönünü gözardı eden kişilere rastlanıyor. Oysa artık herkes için açık ki, Rusya son yıllarda inanılmaz bir hızla ve inanılmaz bir biçimde durumu, sosyal ve siyasal durumu değiştiren ani dönemeçlerden geçti, bu durum değişikliği ilk planda ve dolaysız biçimde, eylem koşullarını ve dolayısıyla da eylem görevlerini belirlemektedir. Elbette, sınıflar arasındaki temel ilişkiler değişmediği taktirde, tarihi dönemeçlerde aynı kalan genel ve temel görevlerden sözetmiyorum. Rusya'nın ekonomik (ve yalnızca ekonomik değil) evriminin genel yönü gibi, Rus toplumunun çeşitli sınıfları arasındaki temel ilişkinin de son yıllarda, diyelim ki son altı yıl içinde, değişmediği çok açıktır.

Ama bu dönem içinde acil ve dolaysız eylemin görevleri, tıpkı somut sosyal ve siyasal durum gibi, büyük bir süratle değişti, ve *dolayısıyla* canlı bir doktrin olarak Marksizmin de çeşitli yönleri önplana çıkmak *zorunda kaldı.*

(Lenin, Tüm Eserler, cilt XV, "Marksizmin Tarihsel Gelişmesinin Özgül Bir Özelliği Üzerine".)

B - Materyalizmin Aktif ve Tarafgir Karakteri

Bay Struve'nin Bay Mihailovski'ye karşı söylediği bir noktayı cevapsız bırakamayız. "Onun görüşüne göre", diyor yazar, "bir yandan çıkış noktası olarak, öte yandan toplumsal grupların ve kişilerin amaca uygun faaliyetleri için mutlak sınırlar olarak, aşılamayacak hiçbir tarihsel eğilim yoktur."

Bu bir nesnelcinin dilidir, bir Marksistin (materyalistin) dili değil. Bu iki kavram (bu görüş sistemleri) arasında, üzerinde durmamız gereken bir fark vardır, çünkü bu farkın yetersiz bir biçimde açıklanışı, Struve'nin kitabındaki açıklamalarının çoğunda ortaya çıkan esas eksikliklerden birini oluşturmaktadır.

Nesnelci, verili tarihsel sürecin zorunluluğundan sözeder; materyalist, verili toplumsal ve ekonomik formasyonu ve onun tarafından üretilen antagonist ilişkileri tamı tamına saptar. Verili bir dizi olgunun zorunluluğunu kanıtlayan nesnelci, sürekli olarak bu olguların savuncarı [Apologet] olma durumuna kayma tehlikesiyle karşı karşıyadır; materyalist, sınıf çelişkilerini ortaya çıkarır ve böylece kendi bakış açısını saptar. Nesnelci, "aşılamaz tarihsel eğilimler"den sözeder; materyalist, verili ekonomik düzeni "yöneten" ve bunu yaparken belirli biçimlerde diğer sınıfların karşı etkilerini yaratan sınıftan sözeder. Dolayısıyla materyalist, bir yandan nesnelciden daha tutarlıdır ve kendi nesnelciliğini daha derinlemesine, daha bütünlüklü uygular. O kendini, sürecin zorunluluğunu saptamakla sınırlamaz, hangi toplumsal - ekonomik formasyonun bu sürece içeriğini verdiğini, *hangi sınıfın* bu zorunluluğu belirlediğini açıklar. Verili durumda örneğin, materyalist, "aşılamaz tarihsel eğilimler"i saptamakla yetinmez, verili toplumsal düzenin içeriğini belirleyen ve bizzat üretenlerin kendi eylemlerinin dışında başka bir çıkış yolunu dıştalayan belli sınıfların varlığına işaret ederdi. Öte yandan materyalizm, olayların her değerlendirilişinde kendini açıktan ve doğrudan belirli bir tolumsal grubun bakış açı-

sına yerleştirmeyi önermekle, deyim yerindeyse, tarafgirliği içerir.

(Lenin. Tüm Eserler, cilt I. "Narodnizmin Ekonomik İçeriği", s. 275 - 276, Rusça.)

4 - Sosyalist İnşanın Zaferi Uğruna Mücadelede Marksist-Leninist Teorinin Önemi Üzerine Stalin yoldaş

Sosyalist inşanın *pratik* başarılarından dolayı gurur duymamız için neden varsa da, aynı şeyi ama genelde ekonomi alanındaki, özelde de tarım alanındaki *teorik* çalışmalarımız için pek söyleyemeyiz. Dahası: Teorik düşüncenin pratik başarılarımıza ayak uyduramadığını, pratik başarılarımız ile teorik düşüncenin gelişmesi arasında belli bir uçurum olduğunu itiraf etmemiz gerekir. Oysa teorik çalışmanın pratik çalışmaya yalnızca ayak uydurması değil, bilakis onun önünde gitmesi pratikçilerimize sosyalizmin zaferi uğruna mücadelede silahlar sağlaması gerekir.

Burada teorinin önemi üzerine duracak değilim. Onu yeterince biliyorsunuz. Bilindiği gibi teori, eğer gerçek bir teori ise, pratikçilere, yönünü bulma gücünü, perspektif berraklığını, çalışmada güveni ve davamızın zaferine inancı verir. Bütün bunların sosyalist inşamız için muazzam bir önemi var - zaten başka türlü de olamaz. Ama işin kötü yanı şu ki, biz tam da bu alanda, ekonomimizin sorunlarının teorik çözümü alanında topallamaya başlıyoruz.

Böyle olmasaydı, toplumsal ve siyasal yaşamımızda, ekonomimizin sorunlarında hâlâ çeşitli burjuva ve küçük-burjuva teorilerin yaygın olması olgusu nasıl açıklanabilirdi? Bu teorilerin bugüne değin hakettikleri şamarı yememiş olmaları nasıl açıklanabilirdi? Burjuva ve küçük-burjuva teorilere karşı en güvenilir panzehir olan Marksist-Leninist politik ekonominin bir dizi temel ilkesinin unutulmaya yüz tutması, basınımızda popülarize edilmemesi, herhangi bir nedenden ötürü önplana çıkarılmaması nasıl

açıklanabilirdi? Burjuva teorilerine karşı uzlaşmaz; Marksist-Leninist teori temelinde yürütülen bir mücadele olmadan, sınıf düşmanlarımız üzerinde tam zafer kazanmamızın olanaksız olduğunu kavramak güç mü?

Yeni pratik, geçiş dönemi ekonomisinin sorunlarına yeni tarzda bir yaklaşımı beraberinde getiriyor. NEP, sınıflar, inşa temposu, işçilerin ve köylülerin birleşmesi, Parti siyaseti sorunları şimdi yeni bir tarzda konuyor. Pratiğin gerisinde kalmamak için, derhal bütün bu sorunların, yeni durumun bakış açısından incelenmesine girişilmelidir. Yoksa pratikçilerimizin kafalarını kaplayan burjuva teorilerin üstesinden gelmek mümkün değildir. Yoksa önyargıların yedi canlılığını kazanmış olan bu teorilerin kökünü kazımak mümkün değildir. Çünkü ancak, teoride burjuva önyargılara karşı mücadele ederek Marksizm-Leninizmin pozisyonlarını sağlama bağlayabiliriz.

(*Stalin*, Leninizmin Sorunları, II. cilt, "Sovyetler Birliği'nde Tarım Siyasetinin Sorunları Üzerine", Moskova 1934, s. 201 vd.)

KAYNAKÇA

Engels : "Sosyalizmin Ütopyadan Bilime Gelişmesi".

Lenin : "Karl Marx" (Tüm Eserler, cilt XVIII ve "SSCB'nde Alman İşçileri Lenin Kitaplığı", 2. Defter.)

"Marksizmin Üç Kaynağı ve Üç Bileşeni (Seçme Eserler cilt XI)

"Marksizm ve Revizyonizm" (Tüm Eserler, cilt XII.)

Stalin: "Leninizmin Temelleri"

"Leninizmin Sorunları Üzerine"
(İkisi de "Leninizmin Sorunları" derlemesinde.)

"Lenin üzerine"

"Bolşevik Parti Tarihinin Tahrifine Karşı" derlemede.

"Bolşevizm Tarihinin Bazı Sorunları Üzerine".

(Verilen bütün kaynaklar, SSCB'nde Yabancı İşçiler Yayınevi Kooperatifi, Moskova Leningrad'da yayınlanmıştır.)



inter
yayınları